

12

DETSEMBER
1939

Maret

HIND
40
SENTI

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

Mida sisaldab

„Mareti“ kalender 1940. aastaks

Võrratu sõber igas perekonnas terveks aastaks

Kõige paksem ja sisukam 1940. a. kalender

• Üle 250 lehekülje

Mõnda sisust: Kalendaarium □ Märkmepäev ja tähtpäev □ Mõõdud □ Kant- (kuubik-) jala-tabel ümmarguste palkide tarvis, ladvaotsa mõõdu järgi □ Massitabel ümmarguste metsamaterjalide kuupimiseks □ Pakkude tabel □ Palkide ja laudade mõõdud □ Romulus Tiitus: Professor kurameerimas (Üks tõsine ja kurb lugu piltidega) □ Nii nad on! □ Aforisme naistest □ Mõtteid Aadama ja Eeva kohta □ Nikolai Gogol: Kaless □ Beatrice Grimshaw: Kuldlind □ Väikesi õelusi naistest □ Naer on terviseks □ Selma Lagerlöf: Pulmamarss □ J. H. Rösler: Kontsert □ Ilmar Sikemäe: Killi ja Matu ning vilepill □ Kahe mehe vahel (Tõestisündinud lugu) □ H. E. Schneider: Kihlus □ Nõuandeid igale perenaisele □ Näoravi massaažiga □ Kuidas hoiduda kõrgest vererõhust? □ Mida teha jämedate jalgade vastu? □ Külmad jalad □ Millest tekib halb suulõhn? □ Kosmeetikat talveks ja kevadeks □ Võimlemist noortele emadele □ Väikesed mured käte pärast □ Kas olete südamehaige? □ Mis on maovajumine? □ Hulk käsitöid ja monogramme □ Suur nõudepesemine — pisiasi □ Meherõivate korrastohiust □ Praktilisi nõuandeid õmblemiseks, pesemiseks, triikimiseks □ Mee alalhoiust □ Suur toiduretseptide osa „Perenaine köögis“ (suppe, lihatoite, kalatoite, kastmeid, aedviljatoite, salateid, muna-toite, magustoite) □ Toalil'ede hooldamisest varakevadel □ Puhkus aias □ Kasvatagem sibullilli! □ Kevadisi töid iluaias ja koduümbruses □ Nõuandeid igale perenaisele □ Lapsed küsivad □ Lastekasvatases ei tohi sõnu teha □ Väikelapse vaimseist edusammest ja nende ergutamisest □ Laps tahab ema aidata □ Kas naine on neljakümne-aastaselt vana? □ Hendrik Adamson: Igapäevane lugu □ Kuidas köidan oma meest? □ Mida maksumaksja ärgu unustagu □ Laadad 1940. aastal □ Palju pilte, neist hulk filminäitlejate kunstipäraseid ülesvõtteid. Jne. Jne.

**Müügil kõikjal.
Hind 50 senti.**

IGA KALENDRIGA LISANA KAASAS PÕNEV ROMAAN

Ilmusid müügil

PEARL S. BUCK
Rootsi kuningas annab üle 1938. a. Nobeli auhinna

Pearl S. Buck: **Ema**

Pearl S. Buck sai maailmakuulsaks oma hiinasisuliste romaanidega. Tema on osanud kujutada Hiina vaimset ja hingelist olukorda nii veenvalt, et temaga ei suuda võistelda ükski teine eurooplane. See on ka täiesti arusaadav, sest ta on kasvanud üles Hiinas ning see tõttu õppinud tundma tõelisi Hiinat. Romaniga „Ema“ annab autor sügava ja haarava eepose hiina emast.

ROMAAN.

Hind kr. 3.50

Alice Lyttkens:

Mida meie kõik igatseme

See rootsi naiskirjanik on kõikjal kiiresti võitnud palju sõpru ja imetlejaid oma julgete romaanidega. Roman „Mida meie kõik igatseme“ on krooniks autori seniilmunud romaanidele. Siin selgub ja otsustub naisadvokaat Ann Ranmarki saatus. Raskeis olukorras ilmneb ta vapper iseloom, ta saavutab tõelise sisemise vabaduse ja sügav armastus ühe hingeliselt kõrgelseisva mehe vastu toob talle ta elu mõtte täidumise.

ROMAAN.

Hind kr. 3.25

Ilmusaim kink jõuluks

ALICE LYTTKENS
Käesoleva aja kuulsaid rootsi kirjanikke

KAASAEGSETE KUULSAMATE NAISKIRJANIKKUDE ROMAANE

Maret

Nº 12 (60)

DETSEMBER 1939

Madonna inglitega

Uhe vanameistri maal Brüsseli muuseumis

Hendrik Adamson

Jõuluaegne

Kui jõuavad jõulud, näiks naasvat kui tunded
nii vanad ja vagad east noorest.
Sind rõõmustab, sajab taas sulgpehmet lund et
ja miskist kui vabaned koorest.

Nii rahusisendav kuuskede rivi,
mis kumamas taga koja,
ja vaevu veel silmad sa saju sees kivi,
läbi helvete helki oja.

Ent olgugi aastate päike pea loojas,
kui unenäos silmad suled:
Sind kodukolded kutsuvad sooja
ja akende hõikavad tuled.

Sääl sees on sillerdust, särasilmi
ja pulbitseb - kihab rõõmust;
Sääl sees võid inglitki näha ilmsi,
Krist - lapsukest leida sõimest.

H. Adamson

Jõuluwangeelium emasüdames

Ent Maarja pidas kõik need sõnad meelele ning mõtles nende oma südamel.

Luuca, 2. 19.

Raks korda kõneldakse ewangeeliumis sellest, et Jeesuse ema oma südamel hoidis midagi lõpmata kallist. Ja mõlemal korral puudutas see tema poega, kes Betlema laudakeses sündis.

Emasüda on ikka olnud suurte aarete warakambriks. Kõige säravamad kalliskivid seal on aga tema mälestused oma lastest.

Üks legend jutustab, et tänu Maarja mälestustele omame jõuluwangeeliumi. Ta on seda imelist lugu oma esisündinud pojast ikka ja jälle jutustanud ja nõnda on see põlvest põlwe edasi kantud ning kirja pandud.

Üks emasüda, kes terve armastuse pühendas oma lapsukesele südimes, pändas maailmale kuulutuse uuest, õnnelikumast ajast.

Tihsti olen mõtelnud sellele, milline salavägi see on, mis selle kuulutuse veel tänapäew nii elavana hoiab. Kuipalju kordi on selles sõnumis pettumusi kogatud. Inimesed, kes on ennaft selle sõnumi kandjaks pidanud, pole seda suutnud elus rakendada. Uued tõekspidamised on selle lihtsa rõõmkuulutuse asemel astunud. Maailma tarkusele pole Betlema täht ammugi enam teejuhatajaks. Ja rahu ning õnnistus, mis jõuluwangeeliumi kaudu pidi alla maailma lastkuma inglitiibade kohinas, oleks nagu ikka veel alles kufagil kõrgel, ülalpool nähtamatuid pilvi.

Ent jõlutulede säras loetakse kõik see jälle sõna-sõnalt läbi, kus kõneldakse säravast valgusest, kofutavast rahust ning suurest rõõmusest, mis kõigile inimesele pidi osaks saama.

Tänapäewa inimesed kuulewad seda ewangeeliumi wist koguni pimendatud suurlinnades õhutõrjekahurite mürina saatel, wahest isegi kindlustatud liinide maa-alustes koobastes ning fortides. Võib olla, et ka keset miinivälju salakawalate allweelaewade waritsemise ohus ei unustata meelde tuletamast Teda, kes sündis jõuluööl Rahuwürstina.

Kuidas on see võimalik, et seal, kus suuri tõdesid on kõigutatud, kus nende loojad ja leiutajad on ammu arhiivide

tolmu alla unustatud, säärane imeline lugu veel inimeste meeli köidab ja nende tähelepanu juhib taewalikele ilmutustele? Pealegi hoolimata aegade ja olufordade muutliffusest.

Selleks on waid üks seletus.

Mäletan, kui me alles lapsed olime, siis kuulsime esimest korda Jeesus-lapsukesest oma emalt. Ja tema kuulis seda wist jälle oma emalt. Kui nüüd mu naine jutustab meie pisikesele poisile jõuluwangeeliumi, siis on selline tunne, nagu jagaks ta ühe igawese emasüdamel lõppe-mata pärandust.

„Ent Maarja pidas kõik need sõnad meelele,“ nõnda lõpeb jõuluwangeelium. Aga see tähendab sedasama, et ei iialgi, ei iialgi pole võimalik ühelgi inimesel unustada seda, mis alles äsja sündis Betlema südime ümber, kuna see oli ju ühele emasüdamel kalleim ajalugu. See algas lapsega, kelle tema pidi maailmale tooma Jumala igaweste plaanide täitjaks.

Waiustulifelt tunnawad kõikide aegade emad ühte püha kohustust Jeesuse ema suure ülesande jätkamiseks. Nad peawad kõike seda meelele ja jutustawad edasi. Mõnikord, kuuldes emade jõuluwangeeliumi kuulutust, on tunne, nagu täidaksid nad üht nähtamatut käsku. Võib-olla on see selle emasüdamel werelääl, kes kõige kallimat last kunagi oma ülas kandis. Ja see werelääl kohustab tänapäewa emasid jätkama Maarja ülesannet.

Kui siis maailmas ka aina wiltsus walitseb ning rahwad pörguwürsti nõu järgi üksteise werd walawad, siis kostab sellest ometi läbi waitne jõulurõõmusõnum rahust ja õnnistusest, mida inglid tol ööl maailmale kuulutasid Jeesus-lapsukesel sünniga.

Ja ma usun, et niikaua särawad need imelised wilkud wad pühad tuled ja kõlawad unustamatud jõululaulud, kuni wiimne emasüda tohib kõige kallima, mida ta iial omab, oma lastele — mälestuse maailma Õnnistegijast.

HAIGLAS

Kui Arvi Saat jälle silmad avas ja poolunest virgus, oli juba õhtu. Suures haigeruumis hõõgusid tumedate katte-paberite all elektrituled. Kõikjal oli vaikne nagu keldris. Pikkamisi tõstis Arvi vasaku käe ning eemaldas kaelalt vaiba. Nüüd võis ta veidi vabamalt hingata ning koguda jõudu.

Tükk aega lamas ta nõnda vaikselt, peaaegu liikumatult, tundes ainult õhu puudutust näol. Ta ei mõelnud midagi, vahitides pöördumatul pilgul lakke, mis kaardus ta kohal nagu mõõtmatus kõrguses. Siis tundis jälle selgesti seda nüri valu, mis tõusis sealt kuskilt jalgade juurest ja roomas kord-korralt kõrgemale. Käed, pea, kogu keha täitus sellest vastikust valust. Ta katsus end pisut liigutada, et vabaneda sellest ilgest tundeist, otsekui vajaks ta iga hetk pikkamisi pehmesse, kuid ei suutnud teha vähimatki liigutust. Ainult vasemat kätt võis pikkamisi tõsta kuni vaibani ja sealt jälle tagasi pehmele madratsile.

Ta sulges uuesti silmad, lamades pikad tunnid nagu elu ja surma piiril. Kord arvas ta kuulvat enda lähedal tasaseid samme. Ent need möödusid, enne kui ta suutis virguda poolunest. Oli juba uus päev, kui ta korraga nagu võpatades silmad avas. Ta nägi enda kohale kummarduvat valges kitlis haigetalitajat, kes kohendas vaipa. Arvi tahtis midagi pärida, kuid möödus mitu pikka minutit, enne kui ta suutis häält koguda. Ja see polnudki hää, vaid nõrk sosin, mis tõusis kurgust:

— Kas operatsioon on juba möödas?

— Jah, naeratas väike kuivetu haigetalitaja valge peärätiku vahelt.

Arvi sulges hetkeks silmad. Teda läbis kummaline liigutus, nagu peaks ta nutma puhkema. Kuid siis kogus ta end uuesti ja küsis veidi valjemalt:

— Kõik läks hästi?

— Jah... ülihästi... noogutas haigetalitaja peaga.

Arvi hingas kergendatult. Ta tundis end nagu pääsnuna raske koorma alt, sest otsmikul pärlendas paar suurt higitilka.

— Kuid mul on valus... väga valus! heitis ta siis korraga lõõtsutades, tahtes end närviliselt lahti rebida asemelt.

Kuid haigetalitaja surus ta tagasi, segas kiiresti ühe pulbri vee hulka ning tõstis klaasi Arvi suu juurde. See jõi peaaegu mõtlematult klaasi tühjaks ja langes tagasi asemele. Nüüd valu nagu leevendus pisut. Midagi hakkas tuikama meelekohtadel, kuskil nagu täristasid rasked vasarad vastu plekki ja siis muutus kõik uduseks. Haigetalitaja kohendas veel korraks ta pealust ja vaipa ning siis kostsid ta tasased sammud juba järgmiste haigevoodite juurest.

Uus hommik tõi päikesepaistet. Kogu ruum oli valge ja aknalaasidel säras päike. Suur haiglaruum näis pisut elavnevat. Pikad valgusjoad ujutasid üle lubjaga vööbatud seinad ja haigevoodite hallid kulunud palakad. Arvi tundis end veidi tervemana. Mõnel hetkel näis, nagu võiks ta tõusta nende valgete linade vahelt ja astuda akna alla. Ent kui katsus end abitute liigutustega üles ajada, langes ta juba esimesel hetkel tagasi.

Ainult vaadata võis ta üle sängiserva, kuid sedagi ainult ühele poole. Seal oli reas neli-viis sängi, kõik ühesugused lihtsad ja hallid nagu temagi ase. Neis lamasis peaaegu liikumatud kogud. Kuskilt paremalt, tema selja tagant, kostsid tasased õiged.

Arvi katsus end ümber pöörata, kuid ei suutnud. Siis langes ta pilk kõrvalsängile, kus lamas keegi liikumatult, keha jäigalt välja sirutatud, nüri habemekonts püsti. Ta silmad olid suletud ja kõhnas koltunud näos ei tuksunud ükski närv. Kui Arvi jälle pooleks tunniks uinus, nägi ta virgudes, et ta naaber polnud ikkagi veel muutnud oma asendit.

— Kas ta on surnud? mõtles Arvi.

Ta pingutas end kogu jõust, et teravamalt silmitseda. Too lamaja näis kuidagi tuttav. See must habemekonts, etteulatuvad põsesarnad, raskelt suletud suu meenutasid kedagi. Pärast lõunat tuli kaks sanitari, nad asetasisid kandraami sängi kõrvale ning tõstsid lamaja nagu puupaku buldanist alusele. Nad tuletasid Arville meelde laadijaid, kes tühjendavad vaguneid kaubast.

Kui tuli haigetalitaja, küsis Arvi:

— Kes oli too mees?

Haigetalitaja vaatas aseme poole, mis oli nüüd tühi, ning vastas:

— Reamees Kaavel.

— Reamees Kaavel... kordas Arvi tasa ja äkki tuli talle kõik meelde.

Ta nägi enese ees suurt lagedat välja, mille tipul seisis luitunud mõisahooned. Kaks pikka valget kivihoonet jook-

sid üle musta künni nagu kindlused. Kuskil ragisesid kuulipildujad ja sompases sügisepäevas kõmasid kahuripaigud otsekui tõeliste paukude vastukajad.

Arvi lamas väikeses lohukeses, kuhu oli nõrgunud vihmavett. Ta sõrm seisis „Maksimi“ päästikul ja see väike terasest relv värises ta õla vastu nagu loom. Tema kõrval lamas Kaavel, ulatades uusi kuulikasette. Nad lausuisid teineteisele ainult mõne harva sõna, hüüatasid, kui „Maksimi“ terasest rahe langes liiga madalale või pörkas vastu mõisa rehe krohvitud müüri. Nad näisid nagu kaks inimest kõige pinevamas ja pingutatavas töös. Ning nende tööle vastas kuskilt sealt eemalt põõsaste tagant kõmisev kahur, aeg-ajalt kündes nende ees või taga küntud põldu.

Ja nüüd oli ta siin kulunud vaiba all.

Kui tulid sanitarid, küsis ta:

— Kuhu te viisite Kaaveli?

Teine neist, tugev, mustade vurrude ning lihava lõuaga mees, naeratas ja näitas aknast välja. Nad lükkasid nüüd rulliku Arvi sängi ette ja asusid sõnagi lausumata sellelt vaipu ja linu eemaldama.

— Kuhu te viite mind? karjus Arvi, südames mingi ebamäärane hirm.

Kuid ta taltsus kohe, laskis end tõsta rullikule ning lükata läbi mitme ruumi suurde võlvlaega saali. Seal seisis valgeis kitleis arstid, asudes sõnagi lausumata ta kallale. Keegi katsus ta pulssi, teine kõlistas midagi metalset ning rääkis madala häälega.

Mitmed käed harutasid midagi Arvi ümbert. Keegi hoidis teda käsivarrest, ühed sõrmed lükkasid eemale ta silmalaud ja hetkeks kummardus väike punane nagu suurte läikivate prillidega ta kohale. See näis otsekui painav unenägu. Kõik liikus ruttu, käratult, peaaegu mehaaniliselt. Arvi pigistas hambad kokku, võideldes kogu aeg minestusega. Kuid ta ei tahtnud näidata oma valu neile inimestele, kes naeratasid lahkelt, kuid kellede käed olid imeliselt kalgid ja külmad.

Vallandatud mähhistest, tundus äkki Arville, nagu puuduks tal midagi alakehas. See oli niisugune veider tunne, nagu oleks korraga kasvanud üks jalg ääretult pikaks. Ta tõstis ettevaatlikult pead, tarvitades selleks kogu oma jõudu, ja nägi äkki oma jalatüügast ühe arsti käte vahel. See oli mingi lihatomp, näotu ja sinakaks tõmbunud, ülemine pool kollastes, rohtudega läbiimbunud, koledates mähhistes.

Nüüd teadis ta kõik.

Kui sanitarid asetasisid ta tagasi sängi, sulges ta silmad ning tundis, kuidas pöörane valu haaras nagu tangidega kogu ta keha. Ta viskus üleloomuliku jõuga paremale ja oleks kukkunud peaaegu sängist, kui üks sanitaridest poleks teda kinni püüdnud.

— Nii ei tohi! lausus see nagu noomides.

— Miks ei tohi! karjus Arvi ja talle tundus oma hää võõrana. — Nüüd on ükskõik... Ma ei taha elada... ei taha... ei taha...

Ta nagu sai tagasi oma kadunud jõu, vehkis rusikatega ning rebis hammastega lina puruks. Mitmed inimesed jooksid sängi juurde, ühed haarasid teda kätest, teised hoidsid kehast. Keegi heitis üle õla:

— Tooge priit!

Möödusid pikad päevad. Vastu aknalaase sadas laia lumelõrtsi. Arvi vaatas neid liuglevaid lumeräätsakaaid ja sulges silmad. Nüüd oli ta palju taltsamaks jäänud. Esimeste päevade meeleheide oli temast möödunud nagu vahutav kosk. Ta noor nägu, peaaegu poisikeslikult naeratlevad silmad ja huuled olid muutunud palju karmimaks. Mingi valuline joon andis talle palju vanema ilme.

Ühel päeval tuli haigetalitaja ja ütles naeratades:

— Keegi preili soovib teiega rääkida.

— Alla? mõtles Arvi korraga.

Ta naeratas nagu kergendatult oma kitsaste huultega ja haigetalitaja ruttas minema. Mõne hetke pärast kuulis ta kergeid pehmeid samme. Tõstmata pead, tundis ta tulija. See istus sängi ette valgeksvärvitud taburetile ja pani lilled vaibale.

— Alla, sosistas Arvi tasa.

Ta oleks tahtnud enam öelda, kuid ei suutnud. Naime näis nagu seda mõistvat ning katkestas ta jutu.

— Keegi rääkis sellest juhtumis, ütles ta. — Kuid miks sa ei teatanud mulle?

Naise häälest kostis etteheide.

Arvi ei vastanud. Ta mõtles jälle sellele lillale lihatombule, mida oli näinud arsti käte vahel. See otsustas kõik. Ta sulges silmad ning litsus huuled kõvasti vastamisi. Võib-olla oleks parem, kui Alla poleks ka nüüd tulnud. Siis

poleks neid pinnavaid mõtteid, seda tuha all hõõguvat lootust, mis muudab piinaks pikad päevad ja ööd.

— Alla! lausus ta jälle, tahtes avaldada kõik.

Kuid naine pani oma pehme käe ta huultele ning vastas:

— Ära räägi. Arst lubas mul ainult viis minutit olla, mitte enam. Nüüd lähen.

Arvi kobas naise kätt. Tundes pihus selle pehmust ja soojust, kadus tal nagu julgus avaldada tõtt.

— Kas tuled jälle mõnikord? küsis ta.

— Tulen, vastas naine kindlalt.

Arvi sulges silmad ega lausunud sõnagi. Ta kuulis, kuidas naine astus pehmete sammudega üle haigeruumi. Nüüd polnud enam kuulda nende kõla. Siis kriuksus uks ja nagu ehmudes avas Arvi silmad. Ta nägi uksele Alla rõõmsat nägu ja lehvivat kätt. Siis sulgus ta ees haigemaja uks.

See külastäik tõi nagu midagi uut Arvi südamesse.

Meenusid päevad enne sõjaväljale minekut. Nad olid ühes lõpetanud kooli ning terve kari noori rõõmsaid inimesi sõitis koolilõpu-ekskursioonile. See oli nagu vabanemine kooli kitsastest raamidest. Kõik olid ülemeelikud, julged, tuhandete tulevikulootuste ning kavatsustega. Arvist pidi saama arhitekt. Teda võisid raua, betooni ja kivi julged vormid, see tänapäeva moodne raudvõrendike luule. Ja nagu pooljuhuslikult oli ta sellest rääkinud Allale. Tüdruk kuulas teda peaaegu hinge kinni hoides, silmad säramas ja naeratus huultel. Kui Arvi lõpetas oma jutu, soovis Alla sooja käepigistusega talle edu.

Ja sealt tekkiski nagu mingi side nende vahel. Mõnikord kohtusid tänaval, istusid kuskil pargis või jalutasid mööda tolmunud teed linnast välja. Iga kohtumine sidus neid nagu veel enam teineteisega. Kuid siis tuli sõda ja nüüd purunesid need nooruslikud kujutlused haigeruumi viletsalt võõbatud lubjaseinte vahel.

Kuid järgmisel nädalal tuli Alla jälle.

Iga päev oli Arvi oodanud seda hetke, kuid nüüd tundis ta nagu piina. Ta vaatas lahkuva naise nõtket kõnnakut ja mõtles, et tema ei saa iialgi nõnda sammuda Alla kõrval.

Ühel päeval langes ta pilk juhuslikult põrandale. Seal läikis lahtisirutatud teraga nuga. Ta kummardus sängist välja, painutas end alla ning haaras noa. Ruttu peitis selle peatsisse ja hingas ärritatult, sest järsku oli ta mõtteid tabanud mingi metsik löök.

Nädal hiljem seisatas arst Arvi sängi ees ja naeratas läbi säravate prillide.

— Tubli... tubli... noogutas ta pead. — Varsti võite juba harjutada kõndimist.

— Kõndimist? küsis Arvi.

— Jaa... jaa... küll näete, see on lihtne.

Arvi ei vastanud. Ta mõtles teravale noale, mis oli nüüd peidetud ta madratsi alla.

Mõni päev hiljem tõi sanitar kaks karku ja asetas need Arvi sängi juurde.

— Näete, toredad jalad, lausus ta.

Arvi vaatas vastiku tundega neid kaht lihtsalt hõõveldatud puutükki nahast kaenlatudega ja kummist otstega. Kas pidi ta nüüd kogu oma elu kooberdama nendega ringi? Hüplema selles veidras varblase poosis, viskuma kehaga ette, et puukoibi järele tõmmata, löötsutama ja puhkama, ootama igal sammul, kuni terved inimesed vabastavad talle tee.

See mõte oli jäle.

Kuid ta harjutas siiski mitu päeva sanitari abil, tagus metsiku vihaga karguotsi vastu parketti, õppis tõllama nagu pendel kahe tugipuu vahel. Aknaklaasilt nägi ta oma kühmunud turja, kogu seda viletsat ja abitud seisangut, mis muutis ta eneselegi võõraks.

— Küll läheb... küll läheb... lohus ta sanitar. — Meil on olnud niisuguseid, kel mõlemad jalad amputeeritud. Aga inimesed elavad, pole midagi. Veel mõni nädal ja siis võite minna välja jalutama. Hiljem on see juba lihtne, ostate kunstjala.

Arvi ei vastanud sõnagi. See mees, kes oli näinud sadade jalgade ja käte kaotamist, ei mõistnud, et ühes sellega hävineb ja kaob ka midagi muud. Ta kooberdas tagasi oma aseme juurde ja lükkas kargud põrandale. Mitte kunagi ei tõsta ta neid enam üles — mitte kunagi!

Kaks haigetalitajat kandsid ruumi suure jõulukuuse.

— Kas on juba jõulud? mõtles Arvi nagu kokkudes.

Mitu kuud olid lennanud mööda, hirmsad, piinarikkad kuud. Ta vaatas, kuidas riputati kuuse külge väikesi säravaid jõuluheiteid, õunu, mitmesuguseid präänikuid, küünlaid. Jõulukuuse kõrval asus pikk laud kingitustega.

Suur haiglaruum nagu muutus elavamaks. Mitmes sängis ajasid end istukile jõuetud kahvatud kogud palavikust hõõguvate silmade ning värisevate liikmetega. Väljas akende taga sadas aeglast laia lund.

Arvi viskus tagasi asemele ja sulges silmad. Ta lamas tükk aega peaaegu liikumatult, ängistatud raskest mõtetekoorast. Juba süüdati jõulupuu küljes küünlad, Vaikne pühalik

Hää naine

„On viimne aeg

võtta Kissingeri lahjutamistablette, Liisa! Nad võimaldavad sul lahti saada liigsest rasvast, mis on rikkinud sinu kuju.“

Kuulsa Kissingeri Rakoczy allika sool ja taimeekstraktid moodustavad Kissingeri lahjutamistablettide koostise.

Need tabletid on mõnusad sisse võtta ja majanduslikult tasuvad.

Boxbergeri Kissingeri lahjutamistabletid

Saadaval apteekides

valgus virvendas haigeruumi puuvõrendike all. See tungis nagu südamesse ja mitmed kahvatud kogud sosistasid tasakesi omaette pa'veid.

Kuid Arvi ei palvetanud. Ta surus oma südame kõvaks ja külmaks, nagu oleks see jääst. Pikkamisi sirutas ta käe madratsi alla ja võttis sealt välja leitud noa. Nüüd oli see tal käes ja Arvi naeratas endamisi mõrult.

Samal hetkel kostsid haigeruumi lõpust tuttavad pehmed sammud. See oli Alla, kes tuli rutates, palgetel veel talvine külmus. Nende pilgud kohtusid ja naine nagu aimas korraga kõik mehe mõtted.

— Arvi! hüüatas ta.

Ta tuli ruttu, pani oma väikese kingitustekompsu vaiba'e ning hüüatas uuesti:

— Mis sa mõtled, Arvi?

Mees naeratas mõrult. Alla istus ta juurde väikesele valgeksvõõbatud taburetile ning kogus mõned hetked mõtteid.

— Kas sul pole midagi, milleks elada? küsis siis tasakesi.

— Pole! lausus mees järsult läbi suletud hammaste.

— Aga vanemad?

— Surnud!

Nad vaikisid mõlemad tükk aega. Jõuluküünalde valgus virvendas nende kohal seinal. Paar tasast väsinud häält laulsid eemal üht jõululaulu.

— Kuid su elumõte ja eesmärk... Mäletad, rääkisime sellest kunagi palju, algas jälle Alla.

Arvi tahtis midagi vastata, kuid ei suutnud. Ta huuled värisesid ja näis, nagu purskaks ta iga hetk nutma. Siis haaras ta naise käest kinni ja vaatas tükk aega pöördumatul pilgul selle suurtesse silmadesse, otsides vastust oma küsimuse'e. Naine naeratas ja sosistas:

— Kallis!

Ning korraga tundis Arvi nagu millegi purunemist, tuhandete kiidude klirisemist, kõigi nende painajalikkude päevade hävinemist. Ta võttis naise käe ja surus selle vastu oma südant.

Alla naeratas. Siis võttis ta sängiservale libisenud noa, sulges selle tera ning pistis ta taskusse mälestuseks sellest iseäralikust tunnist.

F. E. SILLANPÄÄ

Jaan Käerner

F. E. SILLANPÄÄ

Tänavune Nobeli laureaat

Frans Eemil Sillanpää, kellele tänavu osaks sai Nobeli auhind ja kes seega tõusis maailma kõige tähelepandavamate kirjanikkude ridadesse, sündis 16. septembril 1888 Hämeenkyrö kihelkonnas Kesk-Soomes kehva popsi pojana. See suletud, kuid looduslikult kaunis ümbrus, milles tulevane kirjanik veetis oma lapsepõlve, avaldas kustumatut mõju kogu ta järgnevale elule ja loomingule. Suviti lilledesse ja päikesse uppuva popsionni läheduses asetses vana veski, peagu varjatud rikkalikust lopsakast taimestikust. See veski oma alatise salapärase veevulina ja kõrkjate ning tarnade kohinaga sai nagu mingiks muinasjutu-maailmaks Sillanpää lapsefantaasiaks, maailmaks, mis kutsus ning köitis teda tugevasti hiljemini, kui tema vanemad juba teise kohta olid kolinud. Nagu väga veenvalt tõendab Sillanpää biograaf T. Vaaskivi, kajastub kodune loodus ja Kesk-Soomes külaühiskond selle mitmesuguste inim-saastustega nii või teisiti kõigis Sillanpää teoseis, olgu need romaanid, novellid või memuaarilist laadi laastud ja visandid.

Tänu õnnelikule juhusele ja heade inimeste abile, pääses Sillanpää pärast kohaliku rahvakooli lõpetamist Tampere lütseumi. Kuid kooliaeg Tamperes, kus tal tuli elada ühe sugulasest tööliste kitsas korteris linna agulis, kujunes talle lapsepõlve looduslähedase elu järel küllaltki rõõmutuks ning kitsendavaks. Vanemate kodu maal jäi selleks tundeid ja fantaasiat rahuldavaks kohaks, kuhu ta ikka jälle kippus.

Avaramate tuulte kätte sattus Sillanpää 1908. a., kui ta astus Helsingi ülikooli loodusteadust õppima. Seal õppis ta tundma väga mitmesuguseid maailma- ja eluprobleeme käsitlevaid teooriaid ja omandas pikkamööda selle bioloogilis-evo-lutsioonilise maailmavaate, mis läbib kõiki ta järgnevaid ilu-kirjanduslikke teoseid. Samal ajal avaldas ta arenemisele tunduvat mõju läbikäimine Soome tolaegse vaimse elidiga kuulsa maalikunstniku Eero Järnefeldi kodus, kus ta pikemat aega asus. Ent samavõrra, kui Helsingi kultuurielu talle pakkus veetlusi ja voolis ta maailmavaadet ning kunstimeelt, samavõrra see häiris ta hingelist tasakaalu. Lahtijuuritud popsipoeg, kes kogu oma olemusega alles kinni oli kodumullas, ei suutnud kohaneda Helsingi mitmeti käsitatamatus, närvlikus keskkonnas. Teda haaras raske neuroos: lageda koha hirm. Kuigi ta oli juba ülikooli lõpetamas ja talle kui andekale üliõpilasele ennustati teadusmehe karjääri, pidi ta närvihaiguse tõttu õpingud katkestama. Jüuluõöl 1913 leidis ta oma vane-

mate väikeses saunas selle koha, kus ta end kodus ning päästetud tundis.

See oli otsustav pööre tema elus. Ta jäi maale, abiellus maatüdrukuga ja andus kirjanduslikule loomingule. Ning sellega ta oligi jõudnud oma pärisalale. Tema esimesed teosed — romaan „Elu ja päike“ (1916) ja lühipalade kogu „Inimlapsed elu voolus“ (1917) — ei äratanud avalikkuses küll erilist tähelepanu, kuid andsid juba ilmselt lubadusi tulevasteks eepilisteks saavutisteks. Kuigi ta esikromaanis õieti midagi ei sünni ja selle peategelane on tüüpiline jõuetu või täpsemini laisk loomus, hoiab romaan ometi lugejat algusest lõpuni tugevasti pingul. See on mingi eriline läbinägevus ja soe tundevärin, millega siin kujutatakse kevadist armuigatsuste ärkamist ja liikumist kogu looduses. Selles on nähtud sugulust Knut Hamsuni panteistliku loodusetuannetusega, kuid õigem o'leks seda küll seletada Sillanpää lapsepõlves sissejuurdunud loodusearmastusega, mis hiljemini viljakalt on paarinud ta bioloogilise maailmavaatega.

Nagu Vaaskivi seletab, on Sillanpää elu olnud alatiseks heitluseks enesega ja loomistusega. Ta on läbi elanud mitu sisemist kriisi, mida siis on kajastanud ta memuaarilist laadi lühipalad — laastud ja visandid. Mõlemad ta esikteosed kuuluvad sellesse mina-perioodi.

Esimeseks tõeliselt eepiliseks saavutiseks osutub romaan „Vaga viletsus“ (1919, eestikeelses tõlkes 1923). Tõsi küll, seegi romaan on teatud määral „autobiograafiline“: kirjaniku oma vahekorra selgitamine Soome 1918. a. kodusõja küsimustega. Sillanpää isiklikult kannatas mõlema sõdiva leeri, nii punaste kui ka valgete käitumise all: esimeste poolt üle kuulatud ja vabaks jäetud, heideti ta viimaste poolt koguni vanglasse. Sellest on tingitud ta pikaldane opositsioonivimm igasuguse ühekülgse otsustamise vastu. Kuid see ei ole siiski takistanud „Vaga viletsust“ tõusmast suurejooneliseks eepiliseks jutustuseks.

„Vaga viletsus“ annab ajaloolises perspektiivis läbilõike ühe Soome külaühiskonna kõige viletsama ning mahajäänuma kihil — popside — tüüpilisima esindaja elukäigust, mis katkestatakse vägivaldselt kodusõjakeerises. See ääretus armetuses vindunud ja viimaks valgekaartlaste püssikuulide läbi langenud pops Toivola Jussi on kirjanikule olnud katse-eseemeks, mille varal tal on võimalus olnud halastamatult lahata inimhinge ja alateadvuse sügavusi, et selgusele jõuda ta saatuse traagika kohta. Siin tehakse proov, nagu ütleb Ants Oras, — ad exemplum: võetakse suurest kodusõja ajal hukkamõistetute hulgast üks ja näidatakse kogu tema elukäigu najal, kuidas ja miks ta saatus just niisuguseks on kujunenud. Et katse-eseemeks on võetud üks kõige üldisem ja harilikum tüüp Soome ühiskonnast, annab katsele ja niisiis kogu romaanile kaug-eelulatuva väärtuse. See on sünye süüdistusakt ühiskondlikule ülekohtule ja kodusõja (ning üldse igasuguse sõja) mõtte-tusele — selles vaadatakse, kui tarvitada kirjaniku omi sõnu, „sügavamale, kus kõik on oma asenditesse kangestunud ja vait jäänud“ (pärast lahinguid). Teos on kirjutatud haara-valt ning veenvalt, Aleksis Kivi ja Eino Leino oma meelde-tuletavas suurejoonelises ning mehises stiilis, milles leidub nii dramaatilist pingsust kui ka eepilist laiust.

1923. a. ilmus Sillanpäält pikem novell „Hildu ja Ragnar“ (eestikeelses tõlkes 1928), mis kuulub mitmeti ühte „Vaga viletsusega“. See novell, mida kirjanik ise peab oma parimaks teoseks, kujutab Toivola Jussi tütre, samuti passiivse loomuga Hildu lühikest armulugu ja sellele järgnevat katastroofi väga tihedas ning varjundirikas realistlikus stiilis. T. Vaaskivi lausub selle stiili puhul: „Selle ehituslik tihedus näitab, et Sillanpää tahtis sel eepilisel ajajärgul vallutada ikka uusi stiilialasid, et tema... pingutas tõsiselt jõulise ja kokkuvõtliku väljenduse ideaali poole.“

Pärast „Vaga viletsuse“ ilmumist oodati Sillanpäält kaua uut suurt romaani. Vaaskivi kirjutatud kirjaniku eluloost paistab, et ka kirjastajad teda aina romaanide tootmisele on ergutanud. Kuid kirjanik võis töötada ainult perioodide kaupa. Neid katkestasid kauakestvad heitlused enesega ja loomistusega, võib-olla ka oma „laisa fantaasiaga“, nagu ütlevad mõned.

A. 1924 katsus Porvoo kirjastaja Söderström Sillanpää rahalistest raskustest päästa ja kutsus ta Porvoosse oma kirjastusari teenistusse. Porvoos elas ta kolm aastat küll võrdlemisi lähedalt, kuid aina kasvava rahutusega hinges. Viimaks see rahutus muutus talumatuks ja ta põgenes teist korda maa südamesse, oma kitsasse ringi.

Nüüd algas tal uus suur ning pidev loomisajajärk. Peale mõne novelli- ja laastudekogu kirjutata ja üksteise järel kolm tõhusat romaani: „Noorena uinunud“ (ilmunud 1931, eestikeelses tõlkes pealkirjaga „Silja“ 1935), „Mehe tee“ (1932, e. tõlkes 1937) ja „Inimesed suveõös“ (1934, e. tõlkes 1936). Neist „Noorena uinunud“ käsitleb jälle peagu sama teemat, mis „Vaga viletsus“: peagu ükskõiksest passiivse külakehivitu esindajate allakäiku ja hukkamist kodusõja ning selle järel-mõjude õhkkonnas. Kuid Sillanpää peen, inimhinge kuni

viimse varjundini valgustav kunst, omamoodi psühoanalüüs teeb kogu romaani uudseks, mõjuvaks ning põnevaks. Teose peategelane, noor popsitütar Silja, on kujutatud niivõrd elulähedaselt oma õrnas ning hellas hingelises, et me täieliku kaasaelamisega jälgime tema vastupanuta, vaikset närbumist egoistlikkude ning jõhkrate kaasinimeste keskel.

Sillanpää neljandas romaanis „Mehe tee“ on peategelaseks uuesti mees ja sedapuhku ka mehisema rühiga kui kirjaniku senised meeskujud. Küll esindab seegi mees üht põlise talupojasoo kuidagi seesmiselt nikastunud kõrvallugu, kuid ta vaistud on siiski veel niivõrd terved, et need juhivad teda õigemini kui kahtleva aru kaalutlused. See omamoodi tugev mees leiab lõpuks tugeva naise, nagu tahab loodus ise, mis juhib elu käiku soo edasikestmise raudsete seadustega.

Selle elu bioloogilise ringvoolu, kõiksuse igavese rütmiga otse ihalevast jälgimisest on sündinud Sillanpää seni viimaseks jäänud romaan „Inimesed suveõõs“. Nagu ütleb A. Annist, läheneb autor selles proosapoeemina mõjuvas teoses rohkem kui kunagi varemini otse „loodusteadusliku müüdinäi“, kus peategelaseks esineb Eros, kes osutab jumaliku selgeltnägevust. Kõik inimtegelased on ainult nagu sümbol-

kujud selles suveõõ bioloogilises müsteeriumis, kus kõrvuti näeme sündimas last, suremas vanaema, ühinemas armastajapaare, tapmas juhuslikku mõrvarit ja unistamas igatsusest aetud üksikut.

Peale romaani on Sillanpää kirjutanud veel kümme-kond kogu lühipalasisid — novelle, laaste ja visandeid. Kuigi need on olnud nagu hädaabitööd enese ja kirjastajate rahustamiseks, leidub neis siiski palju peent ning omapärast. Igal juhul on neil suur väärtus kirjaniku oma isiksuse mõistmiseks.

Sillanpää kolm viimast romaani on tõlgitud kõigisse kultuurkeeltesse ja on aastate jooksul teed valmistanud sellele kõrgemale tunnustusele, mis talle nüüd osaks on saanud. See on tunnustus mitte üksnes kirjanikule isiklikult, vaid ühtlasi kogu soome rahvale, kelle üks poeg on loonud nii suure väärtusega teoseid. Veel enamgi: kuna see tunnustus on tulnud sõjaoludes ja üldse poliitilise ärevuse õhkkonnas, mõjub see nagu sõbralik sümpaatiavaldus kõigile väikerahvastele, kes taotlevad säilitada oma iseolemist — mitte relvade tootmisega, vaid rahuliku kultuuritööga ja kultuuriliste väärtuste loomisega.

RASMUS KANGRO-POOL

MARIE

Revolutsioonist oli möödunud terve aasta.

Meie ei kandnud enam nõõpaugus punast linti ja keisrite pildid rippusid jälle klassi seintel. Suur torm vaibutati verisele. Inimesed olid hetkeks näinud vabadusekuma, kuid see kustus — ja kõik tungid paremusele kuulutati riiklikuks kiriteoks.

Ei saanud me kooli suitsetamistuba ega hakatud õpetama sotsioloogiat. Tänu jumalale, meie ei saanud ka peksta, sest haritlased protesteerisid karistussalkade vastu ja vitsakoormad tõmmati tagasi.

Kooli tuli rahu üheainsa kõrvakiiluga, mille andis inspektor koolipoisile, kes jalutas koridoris veel endiselt, suitsu suus.

Püüdsimegi siis hoolega õppida, olime vaiksed ja ei tegele- nud poliitikaga.

Siiski, elu muutus lahedamaks kultuuriküsimustes ja meil kirjutati sääraseid toredaid mõtteid, milliseid varem ei osatud mõeldagi. Rahulduti, et kui ei ole revolutsiooni, siis olgu revolutsiooni poolt kiirustatud evolutsioon.

Kuid kas koolipoisid olid selle tegijad? Ei, mitte kuidagi. Vanad noomisid noori, nad olivat varaküpsed ja tegelevat asjatult küsimustega, mis ei puutuvat neisse ning milliseid lahendavat habemetega mehed. Noored elagu nooruse elurõõmust, kõik kurbused ja raskused tulevat hiljem isegi.

Noored andusidki siis kogu hingega rõõmudele ja armastusele. Nad ei mõistnud enam Anna Haava igatsevat unistustearmastust, vaid ihkasid meelelisemaid elamusi, mis tundusid sisukamaina nii lihtsale kui ka peenele nährvile.

Nad olid oma armuelus vabamad ja vallatumadki kui isad enne neid. Sest neile oli ju kuulutatud vabaarmastust, mida kannab inimese loomus ja mida ihkavad kõik, nii mehed kui ka naised.

Meie ei olnud kõik üheväärsed armastuskunstnikud, aga meie kõik õppisime kogemustes.

Mina siplesin veel kaua kohmetuses, kuid lõpuks kiskus elu ka mind kaasa, kiskus säärasele, et ei tea isegi — kuidas...

Kool valmistus peole. Iga aasta korraldati pidu, kus oli ettekandeid ja tantsu.

Käisime kõik agaralt tantsutundides. Kooliõpetaja S. andis neid tunde ja õpetas ühtlasi ka viisakusreegleid. S. oli noor mees ja tuntud kavalereeltskonnas — ta püüdis meile selgitada, kuidas peen poiss peab käituma daamide ringis.

— Palun, mu härrad, üks, kaks, kolm; üks, kaks, kolm... Mitte keerutades hüpata! — Oi, oi, pidage, ärge galopeerige! — Valssi tantsides peab olema tunne, et ta voolab nagu Doonau vesi hõljuvas rütmis.

Ja ta seletas meile kannatlikult, et igal tantsul on oma paa, kuid paade tundmisest ei piisa heaks tantsimiseks. Tants nõuab paale lisaks erilist rütmilist ja seda tuleb pidada, kui tahetakse hästi tantsida.

— Uuesti! — Üks, kaks, kolm; üks, kaks, kolm; nii, nii, nii... Johannes, kuulge, mis karglemine see on? Miks tõmbute küüru, kui tantsite? Pea püsti!

Õppisin hoolega, sest enamik tantsis juba varem, mina aga algasin alles nüüd. Tahtsin ilmtingimata koolipeol tantsida. Sest mu esimeseks ja viimseks tantsuks oli jäänud too õnnetu juhtum 1905. a., kus paks proua vedas mu pinnlikku seisukorda. Higitasin kogu väest, kuid liigutused tulid siiski

kangetena ja ma polnud veel tabanud seda õiget voolavust, mis valsi teeb kergeks.

Kooliõpetaja nägi minuga palju vaeva.

— Võiksite veel enne pidu mõne tuttava preiliga kodus harjutada, peaksite kindlasti seda tegema.

— Mul ei ole ühtegi tuttavat preilit, kogelesin punastudes.

— Mh! Ise päris tore poiss, aga pole preilit! Noh, kui ei ole, siis ei ole. Võtke kodus tool kaenlasse ja tantsige! Harjutama aga peab, sest valss on kõigi tantsude alus, muu läheb juba kergemini.

Keerutasime jälle uue hooga. Libedamini valssist läksid papiljonpolka, mignon, pas d'Espagne, krakoviakk.

Pärast tantsu algas kommete õpetamine.

— Ärge istuge toolil, käed ripakil ja jalad põlvist laiali, see jätab laiskuse ja lovevuse mulje! Ärge toetuge raskelt seljaga vastu toolileeni! Korralik kavalere peab olema erk ja sirge igal juhul. Te kannate mundrit ja munder tingib ohvitserlikku hoiangut.

Andnud seletusi, ta demonstreeris, kuidas istutakse ja astutakse halvasti ja kuidas seda tehakse eeskujuliselt. Tal oli huumorimeelt ja karikerimisannet ning me nägime piltlikult, kui koledasti mõjuvad lovevad jooned vedelas liikumises ja ebailusas istumises.

Pidime igauks üksikult demonstreerima oma käitumisostust ja S. kontrollis ning kogu klass jälgis muiates ning märkusi tehes. Niimõnigi meist oli oma loomulikus liikumises päris kena, aga kui hakkas tehtult püüdma peenusele, tuli sellesse imelist puisust ja veidralt mõjuvat tõsidust.

Juss Jutirovanõi, lühike, jändrik, näitas sirget astumist: ta tõsis varvastele püsti, kael tõmbus ette, nagu luuraks ta kedagi, ja nägu muutus surmtõiseks.

— Vaadake, kass läheb hiirejahile! hõikas keegi ja üldine naer ajas Jussi punaseks kõrvuni. Oli tunne, et ta heameelega tahtnuks kaduda, aga seda ei saanud — ja Juss Jutirovanõi tegi veeli mitugi katset, enne kui järg anti teise kätte.

Frant avaldas imestust, kuidas see kõik võib tunduda meile nii raskena. Tema oli ju enese arvates juba härra läbi ja läbi.

Varsti oligi kord Frandi käes. Ta pidi näitama, kuidas kutsutakse preilit tantsima. Me kõik jälgisime põnevalt. Frant tõmbas kuue sirgemaks, kohendas rihma, sõrmed puudutasid kraed ja siis ta astus kiirel sirgel sammul otsejoones ettekujutatava preili ette, kummardus ja sirutas käed välja daami vastuvõtuks. Minu arvates toimus see kenasti küll ja näis, et Frant ise uskus ka, et pälvis kiitust.

Kooliõpetaja ei olnud aga rahul ja näitas veel kord, kuidas tõeline peen härra kutsus daami tantsima, ning Frant pidi uuesti sooritama katse, enne kui kord jõudis minu kätte.

— Noh, Johannes, tulge nüüd teie ja paluge mind tantsima! lausus kooliõpetaja. — Hoidke käed paigal ja jätke rihm ning krae rahule!

Võtsin hoogu ning hakkasin poolaralt sammuma kooliõpetaja poole ja kummardusin juba üsna kaugelt. Mul endal oli tunne, et nüüd saan pragada, aga sõbrad ei naernudki ega teinud vahemärkusi ja kooliõpetaja noogutas heakskiitvalt.

Hingasin kergemalt.

TALVE TOREDUS

Jõudnud koju, panin kõrvale Ilovaiski ajaloo ja Kiseljevi algebra, haarasin tooli ning hakkasin keerutama valssi, ise lauldes „Doonau lainete“ viisi! — Tuba oli väike ja ema tõreles:

— Mis sa ometi selle tooliga jändad!

— Tool on preili ja mina olen härra, hoia alt, kui keerutan!

— Pojake, ei tool ole preili ega sina kellegi härra, sa pole sellest tänavastki läbi käinud, kus härrad elavad.

— Noh, kui ei ole härra, siis saan kord härraks. Aga nüüd kooliõpetaja käskis tooliga harjutada.

— Tule sööma, jäta vigurdamine, tants pole kellelegi leiba andnud ega härraks teinud.

— Ei ole aega, hüüdsin vahele ja keerutasin, nii et tolm keerles. Tõepoolest, tool aitas tasakaalu hoida ja keerutamised läksid hoopis libedamini. Kui preilidega peol ka nii läheks, siis oleks ju tore.

— Ema, kas ostsid mulle uue krae?

— Ostsin, aga säärane raiskamine on päris patutegu.

— Mu püksid tahaksid pressida.

— Söed kotis, eks sa triigi.

— Ema, tahaksin homme ka pisut raha. Meil on peol puhvet.

— Söö kodus kõht täis. Kust võtta seda raha puhveti jaoks ja...

— Egas ma seal siis söö, — ostaksin ehk limonaadi...

— Eks siis näe, aga nüüd tule sööma! Mis koolid need küll on... torises ema. — Kes minu ajal õppis koolis tantsu või jõi peol limonaadi. Käisime kaevul ja rüüpasime pangest vett.

Egas ema polnudki pahane, ta rääkis niisama, sest elu oli raske. Ta oli ostnud mulle kaks kraed ja kaks taskurätti, oli särgi pesnud puhtaks ja sokid seadnud korda. Et kui on pidu, siis olgu pidu, kui teised on puhtad, siis olgu korras ka tema poeg!

Ohtul magama heites ei tahtnud tulla uni. Kuidas võiski see tulla nii tähtsate sündmuste eel, kui on pidu, näitemäng ja tants.

„Ehk istun homme mõne preiliga puhvetis ja joon limonaadi. Ei tea veel, millised elamused kõik ootavad mind! Kui väga olen tahtnud tantsida, aga pole saanud! Olen eemalt

vaadelnud tüdrukuid, aga pole nendega istunud ega juttu ajanud. Pagan võtaks, tore mõelda: tudruk toetub su käsi-varrele ja sina viid ta puhvetisse! Oi, sa tont, see on ju nagu ohvitseri elu! Ah, mis ohvitseri — üliõpilase elu!“

Jäin uniseks, kuid targutasin siiski edasi: „Ohvitser polegi ju enam suurus, uut aega valitseb haridus!“ Tuli meelde anekdoot ohvitserist ja üliõpilasest, kus esimene tahab pilgata viimast ja ütleb koerale: „Õpi, õpi, saad üliõpilaseks!“ Aga üliõpilane torkab vahele: „Kui ei õpi, jääd ohvitseriks!“

Naersin endamisi ja tegin seda vist kuu'davalt, sest ema kõhatas ja pahandas:

— Johannes, mis sa seal õiendad, jää nüüd magama!

Magasin sel ööl õige rahutult ja ärkasin hoopis varem tavalisest. See oligi hea, sest pidin ju kohendama rõivaid ja pressima pükse. Nende pükstega oli palju häda! Tolle aja mood nõudis, et püksisääred oleksid hästi kitsad, ja mulle ei tehtud kunagi sääraseid, — peentel härradel olid rõivad nagu tuped ja keha nõõritud korsetti; nad liikusid sirgelt ja kangeit kui pudelid ja seda kangust peetigi ülimaks elegantsiks.

Tartu uhkeimaks härraks oli tol ajal üliõpilane Kudrjävstev, kel ülikond liibus nahana ümber keha. Kord Bürgermüsse tantsupeol istunud ta ettevaatamatult ja püksid rebenenud nii õnnetult, et ta pidanud põgenema peosaalist, hoides käsi viigilehena ees.

Mul ei olnud korsetti ja ka ülikond jättis mõndagi soovida. Kuid triikides ja pressides sai minust enda arvates siiski päris peen poiss.

Piduõhtul ilustasid saali loorberipuud ja näitelava sinine eesriie hõbetähtedega säten-das mee'tulendavalt. Opetajad olid aumärkides ja kuldsete tuttidega aumöögad võöl. Nad naeratasid heatahtlikult ja tundusid kõik parimate inimestena. Tunniandmise valjus nende nägudel oli hoopis kadunud. Nad võtsid trepil vastu kõrgemaid külalisi, suudlesid daamide käsi ja juhatasid nad isiklikult kohtadele. Koolipoisid tulid oma preilidega ja tuli neid preiliseid üksikultki. Neid tuli igasuguseid — heledates kleitides valgete kinnastega ja koolivormides targeldatud kraedega ning pitservaliste õhuliste põlledega. Nende pikki juuksepa-mikuid ehtisid laiad valged või kahvatusinised lehvud ja rinda oli kinnitatud lilli. Ohku täitis heliotroobi ja pärsia patšuli magus lõhn ning too eriline soojus, mis õhkub naiste olemusest.

Olin ülmas peomeeleolus, kuid mingi kohmetus kippus endise ettekujutatud arguse asemele. Olin tahtnud ju täna palju tantsida ja võtta tüdrukuid käsivangu ning nendega jalutada ja lobiseda, aga nüüd hakkas süda vajuma ja vajuma... — „Ah, mis,“ ergutasin end ja tõttasin lava taha, sest pidin esinema.

Mängisin kaasa näidendis „Rokovoi debjut“, mis kujutas lugu koolipoisist, kes armastab koolitüdrukut ja seda tüdruku'le teeb teatavaks erilise piduliku deklamatsiooniga.

Mu klassivennale Eduardile pandi kleit selga ja parukas pähe ning grimeeriti ilusaks koolitüdrukuks. Mulle anti güm-nasiasti hõbenõõpidega ja hõbekraega paraadkuub, pandi puna palgetele, varjutati silmi ja löödi lokid kohevile.

Orkester mängis „Jumal, keisrit kaitse sa“ ja vägeva marsi, õpilaste koor laulis parimaid vene laule ja paar eesti laulugi, milliseid nüüd pärast revolutsiooni lubati.

Siis mängisime Eduardiga oma näidendit. Põlvitasin ja armastasin ning deklameerisin mehiselt. „Olla või mitte olla“, need Hamleti sõnadki olid põimitud monoloogi ja ma võtsin traagilise mõtleja poosi ning laususin oma „bõitj ili ne bõitj“ sellise valulisusega, et saali tuli surmavaikus. Märkas, et mu esinemine avaldas mõju vaatlajakonnale, ja kui näidendi lõppedes sain tormilise aplausi õsaliseks, tundsin end piduõhtu sangarina. Inspektor tuli, patsutas õlale ja kiitis: „Prek-rasno võislo!“ Ta leidis, et mul olevat mõjuv hää ja näitle-jaannet ning minust võivat saada veel kuulus näitlejagi.

Rind paisus uhkusest ja tuju oli suurepärane, kui vahe-tasin rõivaid. Krae oli higistunud pehmeks kui rätik ja ma panin uue kaela, tänades endamisi ema, et ta neid just kaks ostis.

Läinud saali, kiitsid mind poisid ja tütarlaste pead olid koos ning pilgud välkusid.

„Ohoo,“ mõtlesin, „täna on kõik hoopis teisiti kui muidu.“

— Johannes, täna sa oled juba midagi!“
Ma ei eksinudki nii väga, sest varsti tu'i mu juurde keegi vanem vene härra ja se'etas, et ta tütrele puuduvat tuttavad, aga ta tahtvat mee'eldi tantsida, kas ma ehk ei tantsitaks teda?

Tänasin härrat ja tantsisin ta tütre-ga papiljonpolkat. Tütarlaps oli blond ja elav ning ta sinised silmad aina säten-dasid mulle vastu. Püüdsin tantsida kõigiti korral'kult, aga mu käed värisesid, sest nad hoidsid esmakordselt tütarlapse pehmeid valgeid käsi. Tundsin ta vere tuksumist sõrmedes ja mingi õnnegaseotud kohmetus tegi mu sõnaahtraks. Vaban-dasin seda väsimusega ja ütlesin, et kurk on valus kauasest kõnelemisest esinemisel.

— Kui kahju, ehk väsimus kaob, kui tantsite! Jooge

hästi tulist teed, siis tuleb hääl tagasi! Kas lubate, et tantsite ka järgmise tantsu minuga? vadistas mu väike blond ingel ja ta särasilmad vaatasid paluvalt.

— Aga muidugi, preii! tõttasin vastusega, sest oleksin tantsinud temaga ka siis, kui ta polekski mind palunud.

Saatsin ta isa juurde ja tõttasin koridori.

Imelik tunne oli, kui istusin koridori aknal, pühkisin higi ja korraldasin rihma kuuel.

„Ah, nüüd on siis tee lahti tantsule, noorusele ja armastusele!“ Tundsin ikka veel ta vere tukslemist oma sõrmedes, ja meenutades ta juuksekiharaid puudutamast mu põski, valdas mind magus erutus.

Oli, jumal, kui kummaliselt oled sa seadnud inimeste elu! Millist vaeva ja muret sa lased tunda, kuid millist õndsust sa jagad siis jälle heldelt!

Miskipärast läksin jooma kuuma teed, kuigi seda sugugi ei vajanud, sest palav oli ilma selletagi ja kurk polnud põrmugi valus. Aga naiste lähedus viib segamini kogenuk: meeste meeled, mis siis imestuda koolipoisi üle, kes esmakordselt elus tundis tütarlapse lähedust.

Jõudnud tagasi saali, tantsiti mignoni ja tütarlaps ootaski mind juba.

— Arvasin, te ei tulegi, naeratas ta mulle.

— Ma jõin ju teed, nagu soovitasite, mul on nüüd hoopis parem.

— Jah, teie käedki ei värise enam.

Kogusin julgust ja laususin:

— Mu käed polnud harjunud hoidma teid enda ligi! Sealjuures surusin pisut ta ahtakest pihta.

Jutt katkes. Tütarlapsel jooksis puna üle näo ja ma tundsin ta südame kiiret tuksumist. Tantsu lõppedes tegin ettepaneku minna koridori jalutama.

— Läheme, mul ongi palav, nõustus tütarlaps.

Kuid meie ei jõudnud kuigi kaugemale, sest vastu tuli isa ja lausus:

— Valja, peame nüüd koju minema!

— Aga isa, miks nii ruttu?

— Midagi parata, lubasime nii. Jäta jumalaga oma tantsupartneriga! Täna, noormees! lausus härra ja andis mulle käe jumalagajätku.

Tänasin omakorda ja lõin kannad kokku. Valja käsi oli hetk kauem mu peos, veel korraks nägin särasilmi ja ta lahus koos isaga.

Ma ei näinud enam kunagi Valjat ja ei tea tänaseni, kes ta oli...

SÜGAVAS LUMES

Pidu jätkus täies hoos. Poisid tantsisid vapralt ja koolitüdrukute põlled lendlesid kui valge vaht tantsulainetel.

Vaatasin nõutult ringi, et kas saaksin lüüa kellegagi sekka. Valja toodi mulle tantsimiseks, nüüd aga pidin ise kedagi leidma, kuid mul polnud ju tuttavaid tütarlapse. Kelle ette minna ja kummarduda kõigi reeglite kohaselt?

Kui nii kaalutlesin, tuli kooliõpetaja S. oma noore prouaga.

— Ahaa, Johannes seisab siin! Mängisite vahvasti, bravo, bravo! Aga kuidas on tantsuga, kas va'ss on selge? Kas harjutasite tooliga, nagu soovitasin? Tantsige mu prouaga, ma vaatan!

„Pagan võtaks! Miks tuletab ta proua kuuldes meelde seda toolilugu!“ Läksin kõrvuni punaseks ja tundsin, et nüüd ei saa enam milgi tingimisel tantsida S. prouaga. Järsku viimane küsibki veel minult, miks tantsisin tooliga ja ei harjutanud preilidega!

Hakkasin mehaaniliselt teesklema ja vabandasin kogeldes, et tunnen end haigena, pea valutab ja ma ei suuda kuidagi tantsida.

— Lähed mööda, katsume siiski, naeratas proua.

— Armuline proua, mul on tõesti väga tugev peavalu.

Kooliõpetaja S. uskusi mu häda, oli hoolikas ning kaastundlik ja soovitas kojugi minna, kuid vastasin, et tahan siiski jääda ja ära oodata peavalu möödumise. Proual leidis peavalupulbreid ja nad viisid mind õpetajatetuppa ning jätsid kušetile lamama.

„Tont võtaks seda kohmetust!“ kirusin ja mul oli hirmus häbi. „Lama nüüd kui narr siin kušetil, kas seda oli vaja!“

Pugesin siiski varsti jälle saali ja vaatasin hoolikalt ringi, et ei satuks enam nägu näo vastu kooliõpetaja S-i ja ta prouaga. Lonkisin mööda koridori, käisin puhvetiski ja jõin limonaadi, kuid mu üle laskus tülpimus ja polnud enam kuigi hea olla.

Frant jalutas lobisedes preilidega, kes rippusid ta käsi-varrel. Isegi jändrik Juss Jutirovanõi möödus nobeda vallatusega, tütarlaps kättpidi järel. Mina aga istusin koridori aknal ning ei osanud üht ega teist peale hakata. Kartsin minna tantsima, et järsku näeb mind kooliõpetaja S. ja ta proua — ja mis nad siis arvavad minust ja mu peavalust!

„Ah, Johannes, mis sa maad'ed kõige tühja-tähjaga,“

püüdsin end ergutada, „ole mees ja üttele, kui näed kooliõpetajat, et oled nüüd terve, ja tantsi ta prouagagi, nii et poisid kadedusest lõhkevad!“

Möödus saik rõõmsaid tütarlapse ja paiskas mulle terve koorma konfettisid vastu nägu. Hüppasin aknalt, ja silmad täis konfeti-puru, haarasin ühel neist vallatuist käest kinni. Kikas lõi minus sirgu ja ma unustasin õppetunni kummardusreeglid ning peenest aupakkumisest.

— Karistuseks tulete nüüd tantsima! ütlesin ja sikutasin tütarlast saali poole.

Teised jooksid kiigates eemale, kuid mu kena vang vastas lihtsalt:

— Eks siis läheme!

Tütarlaps oli nõtkes ja kerge ning tundsin esmakordselt elus, milline mõnu on valtsitaktis hõljuda. Me sammud sobisid üksteisega ja ma nägin, et oskan tantsida, oskan võib-olla päris hästigi.

Olin endaga üsna rahul ja mu meeleolu austas vana-sõna, et julge pealehakkamine on enam kui pool võitu. Julgeid armastab jumal ja tütarlapsed ei talu tossikesi!

Me ei rääkinud kumbki ja andusime täiesti tantsule. Tütarlaps vaatles mind taoti põgusal pilgul. Mis ütlesid ta silmad? Nägin sügavusi, kuhu vaade ei küüni, ja helke ning virvendusi, mis kõnelesid, kuid ei lausunud sõnu. Ta suu ümber värises vaevaltmürgatav naeruvine. „See ju sfinks oma mõistatamatu naeratusega!“ Kuid imetledes ta pilgu soojust, rändasid mu mõtted armastuse kõrgustele, kus ülemeelikus asendub unistustega. Kikas taandus minus ja südamesse asus mingi argus.

Tantsu lõppedes läksime koridori jalutama.

Ei tule võtta tumma eeskujuks, kui tahad olla kõneleja, ja ei tule pidada nõu palvevennaga, kui tahad käia armatsemise radadel! Alustasin kõnelust:

— Kas käite sageli pidudel?

— Ei, väga harva.

— Miks harva? püüdsin jätkata ja mõte otsis asjatult jutuainet.

— Ei hooli suuremat pidudest. Loen meelsamini. Lõpetasin just äsja „Anna Karenina“, vastas ta ladusalt.

Mina ei olnud lugenud „Anna Kareninat“ ja nii ei andnud ka see võimalust pikemaks kõneluseks. Vaatasin otsivalt ringi, lükkasin käega juukseid laubalt tagasi, tegelesin taskurätiga, kuid ei jõudnud millelegi ja küsisin vaid:

— Meeldib teile see romaan?

— Jah, väga. Kas teie ka olete lugenud?

— Ei, pidin vastama ja tundsin pisut pünlikkust.

— Lugege kord! See on tõesti hea raamat. Mulle meeldib Anna, ta on tore naine! Ta eksis küll, kuid oli siiski süütum seltskonnast, kes ta hukutas. Tolstoi käsitleb väga huvitavalt seal elu — süü on, aga süüdlast ei ole!

„Kummaline tütarlaps!“ mõtlesin endamisi ja otsustasin, et loen kindlasti seda raamatut.

Saalist kostis muusikat ja me tantsisime jälle. Oli viimne tants. Nüüd pidin rääkima... Aga kuidas? —

— Preili, ma pole end teile esitlenud. Mu nimi on Johannes N.

Ta vaatas hetke vaikides mulle otsa ja lausus siis:

— Marie V.

— Kas lubate, preili, et saadan teid koju?

— Lähen koos oma isaga, ta on ka täna siin.

— Tahaksin teid kunagi jälle näha...

— Ehk juhtume nägema. — Ma ei tea... võib-olla kohtume kunagi teatris. Käin sageli seal.

— Kas te ei tahaks tulla kord minuga koos teatrisse? küsisin.

Ta nõustus ja leppisime kokku, et kohtume laupäeva õhtul enne etendust „Vanemuise“ ees.

Tantsu lõppedes jättis Marie tötates jumalaga. Ma nägin teda saalist väljuvat kellegi pikakasvulise härra saatel.

Kõik läks nii kiiresti, et ei saanud ju öieti mitte midagi rääkida. Südamesse lõi kahtlus, kas ta tulebki laupäeval kohtumisele.

Järgnevad päevad kuulusid laupäeva ootamisele.

Õppimine tundus tülikana ja mõtted keerlesid vaid Marie ja temaga kohtumise ümber. Sain raamatukogust „Anna Karenina“ ja lugesin seda poolte öödeni.

Kõige suuremat muret tegi, kust võtta vähemalt rubla raha, et osta paremad pääsmed Mariele ja endale. Teisiti ei sobiks ju kavalerial preiliga teatrisse minna. Harilikult käisin seal õpilase kontramargiga ja siis, istudes kusagil vabal kohal, kulutasin vaid kakskümmend kopikat. Aga mis teen nüüd, rubla raha on ju rohkem kui isa päevapalk, kuidas küsin seda emalt? Küll kaalusin ja vaevasin pead, aga raha ei rippunud ühegi mõtte küljes.

Mure tõi silmade ette kogu viletsuse, milles pidin elama ja õppima. Pidin alati loobuma kõigest, millega rikkamad koolipoisid lõbutsevad puhketundidel. Ei saanud ma kroonuaia uisuteele, kus mängis muusika ja oli ilutulestik, sest polnud raha ega korralikke uiskegi. Ei saanud rõõmsa südamega jalutada ka Rüütliis, kus üliõpilased, ametnikud ja koolipoisid käisid kurameerimas, sest Rüütliis oli valge, minul aga kulunud palitu kohmakalt seljas ja rahata poisi arg nagu peas. Ei saanud ekskursioonilegi, kui kaasõpilased sõitsid Peterburisse. Ikka oli vaja raha, raha, mis minul puudus. Ema rahmis õõsitigi tööd teha ja suvel käisime mõisapõldudel sîrbiga vilja lõikamas, kuid mis aitas seegi!

„Püüa, pojake, üks siis kord hiljem on kergem,“ oli ema arvamine.

Jah, püüa, püüa! Õige küll. Aga kust, pagan, püüan nüüd selle raha. Marie ju ootab, ei saa jätta minemata! Kui õige rääkida emaga? Ei, ema vaid noomiks, et nüüd sa siis hakkad tüdrukute järel jooksuma ja muud rumalusi tegema, kasva enne meheks ja tee siis, mis tahad! —

Nukrutsesin ja ei leidnud väljapääsu.

Kuid kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem: koolis üks noorema klassi poiss vajab järeleaitamist matemaatikas. Sain poisi isalt kaks rubla ette, nüüd algas alles elu! Otsisin piletid valmis ja olin kogu aeg säärases hoos, et emagi märkas. Laupäeval, kui asusin rõivaid korraldama, küsis ta:

— Mis keerutusi sa keerutad, Johannes?

— Lähen täna teatrisse, sõbrad ka lähevad.

— Mis sa jälle sinna? Või see teater kedagi paremaks on teinud! Aina üks raharaiskamine!

— Lähen oma rahaga, sain tunde.

Ema torises veelgi midagi, kuid olin juba minekuvalmis ja kadusin.

Jõudsin õige varakult „Vanemuise“ ette, kus polnud teatrisse minemas veel ühtegi inimest. Jalutasin ja ootasin. „Vanemuise“ suured aknad särasid valguses ja seinte maskid naeratasid muutmatut imelikku naeratust. Arutlesin endamisi, et alles hiljuti ehitati see tore „Vanemuine“, too kultuuritempel, millela rahvas ei saavat läbi, aga rahval, näha, ei olegi ta järele suurt vajadust, sest teatriskäijaid polnud kunagi

palju. Rahvas käis endiselt „Taaras“ tantsimas ja „Vanemuise“ puhvetisse tuldi jooma ning „Postimees“ kirjutas sageli, et rahvas ei mõistvat veel hinnata vaimuväärtusi. Noori, jah neid käis küll. Neid hakkas nüüdki juba voorima suure uksekaare avause. Nad olid muretud ja heatujulised, kui kloppisid jalgu puhtaks lumest.

Ootasin kaua ja kärsitult, silmad alla linna poole, süda tusane ja mõte hirmul, et nüüd vist jään istuma oma kahe pileti otsa. Viimaks ometi nägin saledat kuju sinises mantlis tõttamas mäest üles. Hing kippus jääma kurku kinni, kui teretasin.

— Arvasin, te ehk ei tulegi.

— Kas ootasite mind kaua?

— Ei, tulin ka just, valetasin.

Astusime jalutussaali ja ma püüdsin olla peen nagu teisedki härrad, kel kaasas daamid. Kõneldes kummardusin Marie poole ja olin kõigiti hästi tähelepanelik. Otsisin saalis kiiresti üles kohad ja palusin Mariet võtta istet.

Mängiti „Tuulte pöörises“, mida tundsin juba „Vanemuise“ avaetenduselt; sulane Jaan oli võitnud mu poolehoidu. Mariele oli tükk uus ja seepärast seletasin:

— Siin on kujutatud sulase Jaani õigust oma isade talule, aga ta ei saa seda ja hakkab revolutsionäärriks. Jaan on vaene ja armastab peretütar Leenat, see aga läheb mehele rikkale Kaarlile.

— Tähendab, Leena ei armasta Jaani? küsis Marie vahele. — Ei, ta armastas teda küll, kuid Leena isa tahtis teisiti, kuna Kaaril oli talu ning koorelahutaja, vastasin ironiliselt.

Nüüd vaiksime mõlemad. Mõtlesin, kas Marie peab õigeks, et Leena jätab vaese Jaani ja läheb rikkale Kaarlile?

Mina olin vaene ja mõistsin Jaani. Kuid milline on Marie kodu ja kuidas on tema mõtlemised? Kas ta tulekski minuga teatrisse, kui teaks, milline purupaljas poiss olen? Ihu läks kuumaks sellest alalisest kartuskompleksist, mille all kannatas Jaan „Tuulte pöörises“, mille all kannatasin minagi ja palju tuhandeid teisi inimesi maailmas. Olin huvitatud, kuidas Marie suhtub näidendisse.

Kollane eesriie kerkis, publik kõhis ja kohendus ning saali tuli vaikus.

Ants Simm ja proua Altleis mängisid Jaani ja Leenat, Jaan kuulutas teissugust õigust, kui mõistsid tavalised inimesed, ja Leenaski ärkasid kired, mis ei ole kainele Kaarlile jaoks ja ei saa õnnistust ei kirikult ega külanaistelt. Jälgisin põnevusega näidendi käiku ja ei tea isegi, kuidas, aga olin võtnud Marie käe ja hoidsin seda oma peos. Marie ei võtnudki kätt ära.

Vaid hetkel, kui Jaan vaikselt suveõöl haaras kaenlasse Leena ja uimastus ta paljastatud rindadest, Marie sõrmed tõmblesid. Hoidsin veelgi tugevamini ta kätt, lähendasin pea ta juustele ja nii jäimegi mängu jälgima kuni vaatuse lõpuni.

Meie taga istus keegi paks mees prouaga. Saali valgenedes nägin, et nad meid vaatlesid, sosistasid ja muigasid. Olin pahane sellele paarile ja mõtlesin: „Mis teavad säärased armastusest või muist sügavusist.“

Me ei rääkinud Mariega näidendist, sest tundsim vist mõlemad, et sõnad on kahvatud ja ei suuda väljendada neid aimuste kumasid, mis liikusid me olemuses.

Tahtsin tubli kavalierina Mariet kuidagi lõbustada ja hakkasin tutvustama temale jalutussaalis viibivaid tähtsamaid inimesi. Olnud kõigest ja kõigist huvitatud, tundsin juba sel ajal nägude järgi paljusid me tuntumaid tegelasi.

— Vaadake seda prouat seal mustas sametkleidis, punane roos süsimustades juustes!

— Kes see on?

— See on Aino Kallas.

— Ah tema! Kui ilus naine! imetles Marie. — Lugesin hiljuti üht tema tööd, see meeldis mulle väga.

Mul oli heameel, et ta Mariele meeldis, sest olin Aino Kaldast vaimustunud.

— Ta on kui jumalanna meie prouade seltskonnas, kes on küll kuhjunud pitsidesse, kuid vaimustuvad vaid Boeningi kringlitest.

— Miks olete nii halval arvamusel meie prouadest? küsis Marie naerdes.

— Aga miksi ei peaks siis olema?

— Teil on õigus, lausus Marie tõsinedes, — ka mina ei ole meie prouadest üldiselt kuigi heal arvamusel, välja arvatud üksikud. Näiteks Minni Kurs, kes ei käinud pastori juures, kuid on ikkagi proua Olesk. Tema on tore naine. Ta lõikas juuksed lühikeseks ja peab kõnesid kõigist tähtsast küsimusist. Olen käinud kuulamas.

„Oled tore tüdruk!“ tahtsin ütelda, kuid ei julgenud ja jätkasin:

— Jah, proua Olesk on iseteadlik naine ja talitab nii, nagu õigeks peab, aga seltskond on temale õige kuri. Olen lugenud, kuidas Tõnisson võidu pastoritega pahandab, et head vanad kombesid hakkavat vankuma naisõiguslaste võõrsiltlaenatud vaadete tõttu.

(Järg lk. 385)

12. järg.

„Täna, täna, mon cher ami!“ ütles Leukos ja noogutas kõhnunud pead hõbevalge habemega. Ta näis Henrickile äkki päris raugana. „Mul pole hirmu surma ees,“ jätkas ta ja laskis oma silmadel vapralt säelda. „Surm pole muud kui teine faas meie olemasolust, võib-olla veel ilusam. Nägin kaht kuningat suremas.“ Ta näojooned tõmblesid valust ja ta surus kokku oma vahased käed. „Ma ei kaeba. Niikaua kui ma mõelda saan, ma ei kaeba. Penser c'est vivre! Mõelda, see ongi elada! Kas teate haige kardinali Richelieu lugu?“

„Vabandage,“ ütles Henricki, kuna ta püsti tõusis. „Minu kohustused kutsuvad mind.“ Ta soovis rutulist paranemist ja lisandas oma headele soovidele veel sõbraliku nõu. Henricki tasandas häält, vaatas ettevaatlikult ukse poole ja sosistas Leukosile kõrva sisse — katsugu, kui on kuidagi võimalik, operatsioon New Yorgini edasi lükata. See on tema kui sõbra nõu. Doktor Carell on muidugi esmaklassiline arst ja kirurg, aga ta mõelgu, et doktor Carell on täitsa üks, ilma assistendita. Ja siis: kui laev hakkab jälle liikuma pärast operatsiooni, teeb ta vältimatuid raputusi. Mõelgu sellele: seda nõu annab talle sõber.

„Ja kus on Georgette?“ küsis ta äkki muutunud toonis ja naeratas oma tavalist naeru.

„Georgette?“ Leukos tõstis kõrgele oma pigimustad kuld. „Ta oli siin veel mõne minuti eest. Ta piinas mind oma hoolitsustega ja ma saatsin ta dekile tagasi. Haigetoa õhk on noorele tütarlapsele nagu mürk.“

Henricki kohtas Georgette'i dekil Kitty saatel. Ta käskis tal otsekohe oma onu juurde tagasi minna, sest onu vajavat abi. Ta lootvat, et ta „õrnadel kätel“ — eriti aga ta psühholoogilisel mõjul — läheb korda patsiendi seisukorda pealelõunani niipalju parandada, et on võimalik operatsiooni edasi lükata. Operatsioon laeval, ütles ta järelemõtlikult, ei olevat ju iseenesest kuigi kardetav. Kardetavaks võivad aga saada vältimatud auriku raputused pärast operatsiooni. Ta suudles mõlemal daamil kätt ja läks.

Georgette tegi grimassi ja tõmbas õlad hinnalise kasuka alla. Lõpuks aga otsustas ta siiski Leukosi juurde minna.

Pärast lõunat teatas doktor Carell kommodorile, et ekstsellents ei nõustu operatsiooniga, kuigi see peaks olema vältimatu. „Ekstsellents Leukos eelistab oodata kuni New Yorgini — või surra.“ Need olevat ta omad sõnad.

40

Missugune võim ajas Kinskyt, kes uitas tundide viisi dekkidel, ikka kõrgemale ja kõrgemale läbi kõikide laevakordade, kuni ta lõpuks seisis Eva kabiini ukse ees? Kõik oli ju kõneldud nende vahel, mida üldse oli võimalik kõnelda, ta teadis ometi, et kõigel oli lõpp, igavesti lõpp.

Ja ometi nüüd seisis ta veel kord Eva ukse ees. Ta kuulatas langetatud päi, ta hingas kähisevalt ja tasa.

Siis koputas ta, päris tasa. Uks avati pisut hiljem ettevaatlikult ja nõrgalt valgustatud salongis seisis Marta ta ees. Marta astus sammu ehmunult tagasi, kui ta Kinsky ära tundis.

Kinsky ei suutnud esialgu sõnagi öelda. Ta niisutas kuivanud huuli, siis ütles ta: „Küsi Evalt, kas saaksin temaga kõnelda üheks minutiks, ainult hetkeks.“ Ta hää kõlas käskivalt.

Marta tume pea tõmbus tagasi. „Evat pole siin, härra parun!“ vastas Marta vaenliku häälega.

„Mis sa valetad?“ hüüdis Kinsky ärritatult ja astus sammu ettepoole, nii et Marta ehmunult taganes. „Kas ta käskis sul valetada, kui ma tulen?“

„Ei, ei...“ kogeles Marta.

„Miks sa valetad siis, vilets loom?“

Sel silmapilgul avas Eva magamistoa ukse. „Mis siin on?“ küsis ta ja ilmus uksele. Ta kahvatus, kui ta Kinskyt nägi.

„Seal sa oledki, Eva!“ ütles Kinsky ja astus lähemale. „Kas tegid Martale ülesandeks öelda, et sind toas pole, kui ma tulen?“

Eva ehmus. Ta tundis Kinsky häält täpselt. Ainult oma kõrgeimas närvipinges kõneles ta selliselt. Seal oli ta jällegi! See algas täpselt nii nagu aastate eest, siis oli ta sageli keset ööd tulnud.

„Ei, ei, muidugi mitte!“ vastas ta.

„Miks ütles ta siis, et sind pole siin?“

Eva löi kärsitult jalaga vastu maad ja ütles Martale: „Mine välja!“

Marta urises ja läks, aga enne äraminekut süütas ta kõik lambid salongis põlema. Oli äkki talumatult valge väikeses ruumis. Seal seisis Kinsky, veel kahvatum kui eile, juuksed ja nägu vihmast niisked. Hele valgus kaevas sügavad ja teravad varjud ta kitsasse kõhna näkku. Silmad aga, milles peegeldus elektrilampide valgus, põlesid nii saadanlikult, nagu Eva polnud näinud varem kunagi ühegi inimese juures. Eva värises, nii kohutavad ja kurjatootavad olid need silmad. Mu jumal, mis ta mõtleb küll teha?

„Palun võta istet, Felix,“ ütles ta kahvatult ja hirmunult.

„Täna!“ vastas Kinsky kohalt liikumata. „Tahtsin ainult ühe silmapilgu sinuga kõnelda, ainult minuti, Eva. Olin ennist liiga erutatud, aga ma palun sind, ole täiesti muretu.“

Eva istus toolitoele ja ta kulmud tõmbusid kõrgele. „Muretu, mis see tähendab?“ küsis ta tahtmatult, kuna ta Kinskyle julgelt otsa vaatas. Aga tal oli suur hirm. „Kas taipab ta minu mõtteid?“ küsis ta eneselt. „Mis sa tahad siit?“ jätkas ta rahulikult ja külmalt.

Kinsky ütles väga tõsiselt: „Tulin siia, et jätta sinuga jumalaga, Eva. See on kõik.“

„Jumalaga? Aga meil seisab veel terve päev ees kuni New Yorgini?“

Kinsky raputas pead. „Sa mõistad mind valesti, Eva,“ ütles ta. „Me ei näe teineteist enam kunagi, mitte kunagi! Ja mul oli tarvidus sulle viimne kord jumalaga öelda, see on kõik.“ Ta vaikis. Ta süngelt erksad silmad libisesid veel kord üle Eva näo, siis kummardus ta ja pöördus minekuks.

Eva kargas püsti. „Kuule, Felix. Ma ei mõista sind tõesti mitte,“ kogeles ta segasena ja nõutult. „Sa oled erutatud, sa oled haige. See on kõik hullumeelsus, mis sa kõneled.“

Kinsky naeratas. See oli ilus, rahulik naeratus. „Oh ei, Eva,“ ütles ta. „See pole sugugi hullumeelsus. Ma tean, mis ma ütlen, ja ma ei tahaks enam selgemalt ennast väljendada.“ Ta peatus ja jätkas siis: „Tahan sulle nüüd ka öelda, miks tulin siia laevale, kui sul on minuga veel natuke kannatust. Tahan sulle kõik öelda nüüd, kuna kõneleme selles elus viimist korda teineteisega.“

Ühel õöl, kõneles ta, oli ta säärases meeletulis meeleolus, et ta otsustas maailmast lahkuda. Selsamal tunnil — mis polnud mitte kerge — langes ta pilk päris juhuslikult ühele ajakirjale ja Eva nimele. Ta luges, et Eva sõidab „Cosmosega“ Ameerikasse. See paistis talle nagu saatuse salapärase märguandena. Järgmisel hommikul telefoneeris ta Viini ja pani kinni enesele ühe kabiini. Sel mittekerget tunnil — Kinsky tarvitas jälle seda väljendit — oli temas soov targa-nud teda, Evat, veel kord näha, enne kui ta astub oma viimse sammu. Ja võib-olla oli tal juba tookord olnud ka see mõte, et ta saab Evaga veel kõnelda, ja võib olla, et ta isegi tead- tavad väga julgeid lootusi hellitas, lootusetuid lootusi, kui nii tohib öelda. Ka see oli võimalik, ilma et ta ise sellest tead- lik oleks tarvitsenud olla. See oligi põhjus, miks ta „Cos- mosele“ tuli.

Nüüd oli ta soov täidunud. Ta oli teda näinud. Veel rohkem, ta oli temaga isegi kõnelnud — ja Eva oli temaga väga armulikult kõnelnud, kõigele vaatamata, mis oli juhtunud. „Hea, nüüd olen ma valmis, Eva,“ lõpetas Kinsky.

Eva pani käed silmade ette. „Ei, ei,“ hüüdis ta. „See pole võimalik!“

„Sa tead, et need pole paljad tühjad sõnad.“

„Oh, ma tean, ma tean! Oh jumal, Felix — kuula ometi!“

Kinsky naeratas kahvatuna. „On veel üks võimalus, Eva,“ ütles ta.

„Milline? Milline?“ Eva pani oma käed ta õlgadele. Nende pilgud kohtusid. Kinsky naeratus ütles selgelt, et ta ei hellitanud enam mingit lootust.

„Ütlesin sulle seda eile.“

Silmapiikselt vabanesisid Eva käed. Ta astus tagasi ja silmapilkugi mõtlemata ütles ta kivinenud näoga: „Ei, ei. Ma ei saa sulle valetada. Ma ei saa ka enesele valetada!“

„Ela hästi, Eva.“

Kinsky oli juba ukselink peos, kui Eva talle järele ruttas. „Kuule, Felix!“ hüüdis ta täis hirmu. „Ja Grete? Mis saab Gretest?“

Kinsky jõud oli lõpul. Ta kartis iga silmapilk kokku variseda. „Grete? Grete?“ kogeles ta tühja pilguga.

Ta tundis, et tal oli veel võimu Eva südame üle. Veel kord! Ta pidi ju hukkuma! Eva ei mõelnud temale, Eva laskis tal minna, aga Gretele mõtles ta! Tige mõte hakkas Kinskys idanema. Ta andis järele kiusatusele kasutada seda võimu, mida ta oma peos hoidis Eva südame üle. „Grete?“ ütles ta peaaegu meeletult... „Sa tead ju, et ma ei saa ennast lahutada Gretest. Kui mind enam ei ole, siis ei saa ka Grete kellelegi teisele kuuluda.“ Ta pöördus minekuks.

Eva karjatas, täis valu ja meeleheidet. Ta jooksis Kinsky järele. „Kuule, Felix!“ Uks oli lukku langenud. Eva seisis vaikselt, haaras pideme järele ja vajus siis toolile. „Grete! Grete!“ hüüdis ta täis ahastust.

Juba oli Marta ta juures.

Eva värises kogu kehast. „Kutsu Veit, Marta,“ palus ta. „Mul on hirm.“

Kui Marta lahkus kabiinist, et kutsuda Veiti, sulges Eva ukseid ja kustutas kõik tuled. Ta istus pimeduses ja ta süda peksis, kui koridorist kostsid sammud.

41

Hilisel pealelõunal muutus ilm järsult külmaks. Meri suitses kauguses, hall udu rippus peene vihmana horisondi kohal.

Warren külmetus ja tõttas kiiretel sammudel inimestest tühjal ning märjal dekil edasi-tagasi, et sooja saada. Ta nauhtis oma triumfi! Juba täna pärast lõunat oli „Cosmos“ tema arvestuste ja tabelite järgi senise rekordi kolme tunni võrra ületanud. Praegusel tunnil pidi New Yorgis tema šifeeritud telegramm juba käes olema. Ja nad sõitsid tund tunni järel kiiremalt!

Muidugi ei olnud kerge täna prohvetit mängida, nagu tema kolleegid seda tegid, aga tema, Warren Prince, oli „Cosmose“ triumfi juba ette ära öelnud siis, kui nad mõõduisid Piiskopi kaljust! Veel täna lõuna paiku oli ta pisut kahtlema löönud: dekil oli äkki mingi jutt levinenud, et ekstsellents Leukost opereeritakse. Jumal tänatud, sel jutul polnud alust.

Ilm muutus järjest külmemaks ja Warren kiirustas samme. Ta kuulis oma nime ja aeglustas samme. Juan Seguro ruttas talle järele, vehkides kättega. Ta kandis ka nüüd maitsetuid kollaseid kindaid. „Härra Prince, härra Prince!“ Warren jäi seisma.

„Miks jooksete ära minu eest, Prince?“ lõõtsutas Seguro. Ta ümmarik nägu punetas, silmad välkusid.

„Ma jooksen, kuna mul on külm,“ naeris Warren.

„Hüüdsin teid. Te nägite mind ja hakkasite veel kiiremini jooksuma. Mispärast jooksete ära minu eest? Miks? Teil peab mingi põhjus olema!“ Segurool tõmbusid kulmud ähvardavalt kokku.

Nüüd alles märkas Warren, et hispaanlane oli erakordselt erutatud. Ta naeratas. „Mul ei tule uneski ette teie eest ära joosta,“ ütles ta kõige suuremas rahun. „Aga vabandage mind, mul on kohutavalt külm.“ Ja Warren hakkas uuesti liikuma.

Silmapiikselt oli Seguro ta kõrval. Ta astus Warrenile tee peale ette, tõstes oma suured kollastes kinnastes rusikad nagu poksija rinna ette. „Ei, ei!“ karjus ta ja oma suures ärevuses kõneles ta nüüd hispaania keelt. „Te intrigeerite minu vastu, mu härra. See on see!“ Tal oli nägu, nagu tahaks ta Warrenile kallale tormata.

Nüüd võttis ka Warren poksijaasendi ja tükki aega seisis nad niiviisi teineteise vastas. Warrenile pakkus situatsiooni koomika lõbu.

„Ma võin teid tappa, Prince!“

Warren naeris. „Te pole päris mõistuse juures, Seguro. See on kõik. Lubage, et eemaldun.“ Ta hakkas uuesti edasi minema.

Õtsekohe oli aga Seguro ta kõrval. Kuid ta näis olevat juba järele mõelnud. Ta ei märatsenud enam, vaid Warren kuulis oma imestuseks nukrat bassihäält oma kõrva juures:

„Olen äärmises erutuses. Te teate, et armastan Violetti. Me pidime abielluma selle suve jooksul, kõik oli kokku räägitud, kõik oli korras — kuni, kuni —“

„Kõnelge edasi.“

„Kuni teie silmapiirile kerkisite, Prince. Sellest tunnist alates,“ ütles bassihäälel, „on kõik täielikult muutunud. Violet muutus ükskõikseks ja külmaks, tujukaks — jah, nagu naised ikka on, kui nad enam ei armasta. Üks mees oli silmapiirile kerkinud, keda ta kord oli armastanud.“

„Kas ta ütles teile seda?“

Muidugi, Violet oli talle kogu oma eluloo ära seletanud ja isegi mitte sellest vaikinud, et teda seob Prince'iga sügav armastus.

„Pisut aeglasemalt, Prince!“ palus Seguro. „Suur jumal, kuidas te ometi jooksete, nagu kiirjooksja. Jah, ta pihtis mulle kõik. Ka seda, et ta ühe öö teie armuke oli, ainult ühe öö. Roomas.“

Warren peatus. „Mis te ütlesite?“ küsis ta äärmiselt üllatunult.

Seguro tõstis käed vannutavalt üles. Warren ei näinud hämaruses muud midagi kui heledaid, kollaseid kindaid ja Seguro silmavalgeid. „Violet seletas mulle kõik,“ kordas Seguro. „Ta seletas kõik, pihtis mulle kõik.“

„See pole aga tõsi. See on vale, Seguro!“ hüüdis Warren. „Ta pole kunagi mu armuke olnud! Mitte tundigi!“

Seguro vari kummardus. „Ma mõistan,“ ütles ta sügava häälega. „Te olete kaval ja aumees!“ Jälle tõstis ta oma käed vannutades üles.

„Järjest muutub külmemaks!“ ütles Warren, kes kõvasti värises. „Tulge kiiresti, Seguro, kiiresti!“ Mõlemad noored mehed sammusid külge külge kõrval mööda dekki. Jah, Warren tunnistas avalikult, et Violet on talle äärmiselt sümpaatne, väga sümpaatne, ja Violet olevat ju väga oivaline, nagu ei ükski teine naine, — aga, aga — Warren tegi palju mõtteid sõnu, ilma et ta midagi kindlat oleks ära öelnud.

Seguro haaras Warreni käsivarre ja katsus teda tagasi hoida. „Kuulge, Prince,“ kõlas Seguro sügav hääle vannutades ja peaaegu õnnelikuna Warreni kõrva juures, „kas tahate sellega öelda, et loobute Violetist?“

Warren kogeles midagi vastuseks ja jooksis kiiremini. Ta läks teesalongi ja neelas tassi teed alla, et end soojendada.

42

Kui Kinsky lahkus Eva kabiinist, oli tal tunne, et on juhtunud midagi niisugust, mida pole enam võimalik heaks teha. Maailm, mis kunagi oli temale kuulunud, oli kokku varisenud, kõlatult kadunud ja ta seisis tühjas ruumis täis vaikust ja tarretust.

Ta kobas ebalevail sammel läbi koridori, nagu kardaks ta, et põrand vajub kokku ta jalge all. Uimasena kõndis ta tühjal dekil ja ta ei teadnud enam, kui kaua ta oli kõndinud seal. Väljas pimenes.

Äkki tundis ta läheneva öö külma, niisket õhku ja pikkamisi hakkas teadvus tagasi tulema. Külma, niiske õhku meenus talle Sankt Annenit, kus kuused veel korra kohinal oma uhkeid päid raputasid, enne kui ilm täiesti vaikis ja ta veel ainult kella tiksumist oma toas kuulis.

Ta istus dekil poolümarmal pingil, kus ta sageli varemgi oli istunud. Pink oli niiske ja ta oli palitukrae üles löönud. Ta nägu ja juuksed olid märjad. Terve ta elu oli olnud paljas eksirännak. Ta aimas seda juba palju aastaid, aga alles viimastel päevadel oli see aimus küpsenud kohutavaks tunnetuseks.

Lõpp, lõpp. Kummaline, ta oli päris rahulik, ainult tassist värinat tundis ta veel oma südamepõhjas.

Ta tõusis püsti ja astus reelingi äärde, et veel kord kuulda ja näha mässavat merd: tuhat oivalist melodiat helises talle sealt vastu! Oo-jaa! Tuhat melodiamet, mis olid igavesed nagu meri ise.

Udu oli laeva ümber. Aurik oli mässitud nagu piimasesse uduloori. Ei olnud enam midagi näha.

„Suur eimiski,“ ütles Kinsky ja katsus läbi piimase udu alla merele vaadata, kus auriku kruvid keerlesid. „Suur eimiski!“ kordas ta pilkavil huulil. „Sinna lähevad kõik päikesed ja maad, inimesed — ja ka jumalad.“

Ta hakkas liikuma, et laeva sisemusse minna. Äkki peatus ta trepil ja seisatas järelemõtlikult. Miski oli teda kuni sügava südamepõhjani ehmatanud. Kuidas? Ta mõtles kaua järele. Põinav mälestus ärkas temas. Ta kuulis end ütlevat ähvarduse Eval, kohutava ähvarduse, mis puudutas Evat. Ja ta kuulis Evat karjatavat.

Silmapiikselt oli Kinsky otsaesine märg higist. Kuigi ta oli rahulik, pidi ta kogu oma jõu kokku võtma, et mitte nutma pursata häbist.

Ta tõttas trepist üles ja eksles koridorides. Ta otsus oli kindel: silmapilk Eva üles otsida ja ta vabastada ta hirmsast rahutusest. Mitte minutitki ei tohtinud Eva uskuda, et ta oli võimeline sääraseks alatuseks. „Mitte mina, kuuled sa,

*Kahvatu ja
külmanud või
värske ning rõõsk?*

Sageli näime talvel kahvatu, nägu külmetab, nina kipub punetama ja põsed muutuvad kestendavaks ning karedaks. See pahe on aga kergesti välditav. Kreemitades nägu igal õhtul ja hommikul Niveaga ja masseerides kreemi sõrmeotstega klõppides korralikult nahasse, tugevdame ja karastame nahka. Nahk säilib pehme ning nõrke ja tema vastupanuvõime ilmastiku mõjudele suureneb. Kui ka veel enne väljaminemist kanda näole õhkkõhikeselt Nivea-kreemi, ei suuda ei tuul ega külm nahka kahjustada, otse vastupidi, karge õhk mõjub karastavalt ning värskendavalt.

**NIVEA
KREEM**

Hinnad alates 30-nest sendist.

Werner Mehks, Tallinn

819

Eva, mitte mina ei olnud see, vaid see ürgkurjus — kuuled sa, Eva." Ta oli täiesti nõutu häbist.

Juba aga peatus ta samm! Ta ei võinud ometi enam Eva juurde minna! Ta ei tahtnud seda veel kord näha, kuidas Eva kahvatus, nagu täna pärast lõunat.

Kirjutatan talle, mõtles ta rahunedes. Saadan talle üsna lühikese teate, veel praegu. Grete pidi nüüdsest peale tema juurde jääma, alaliseks, seda tahtis ta Evale kirjutada.

Nüüd oli ta enesel jälle ohjepidi peos. Ta kohtas Warrenit ja lobises temaga mõned minutid, naljatas isegi. Siis läks ta kirjutustuppa ja istus ühte tühja nurka. Talle meenus, et tal on veel mõned asjad korraldada, veel täna õhtul.

43

Sel pealelõunal teelauas nimetati esmakordselt sõna „jäämäed“. Keegi madame Carpentier New Orleans'ist oli oma vennalt, kes reisib prantsuse aurikul „Touraine'il“, saanud telegrammi, kus oli peale muu veel sellest juttu, et „Touraine“ olevat praegu möödunud kolmest tohutu suurest jäämäest. Madame Carpentier oli telegrammi teelauas vastu võtnud ja avanud. Jäämäed! Kõikides laudades kõneldi äkki jäämägedest.

„Oh, kui huvitav!“ hüüdsid daamid. „Jäämäed! Võib-olla saame meigi neid näha. See oleks alles tore!“ Kõneldi Gröönimaa jääliustikkudest, mis tormasid merre, virmalitest, valaskaladest ja õnnetutest hüljestest, keda tapeti ainult seepärast, et neil olid nii ilusad läikivad kasukad.

Direktor Henricki, kes istus mõningate daamidega teesalongis, teritas äkki kõrvu. Orkester, kes kontserteeris kõrvalruumis, tegi pausi. Jäämäed? Kas kõneldi jäämägedest? Siis kuulis ta veel telegrammist, mis oli saabunud „Touraine'ilt“.

Ta muutus rahutuks.

Juba täna hommikul kella kümne ajal oli „Kölnilt“ tulnud teade, et on nähtud jäävälju. Umbes samasuguse teate olid nad vaevalt tunni aja eest saanud „City of Londonilt“. Need teated olid muidugi laevajuhatusese määratud ja ta muutus veel rahutumaks. Kas oli mõni ohvitseridest lobisenud?

„Sel aastaajal võib näha sageli jäämägesid Newfoundlandi suurtel väljadel,“ ütles Henricki kergelt ja lisis naerdes juurde: „Ja ometi on Terhuysen kolmekümne aasta kestel Atlandi ookeanil ainult kaks korda jäämägesid oma silmaga näinud — ainult kaks korda!“

Henricki palus oma külalistelt luba lauast lahkumiseks. Kohustused kutsuvad. Ta tervitas madame Carpentier'd ja küsis temalt, kunas saabus „Touraine'ilt“ telegramm. Madame näitas talle seda. Kell kolm viisteist minutit.

„Oh, palju tänu! See huvitab laevajuhatus.“

Ta läks sillale. Kommodor Terhuysen kõndis sillal oma harjumuse kohaselt edasi-tagasi, terav pilk merele suunatud; selle pilgu alt ei võinud miski pääseda.

„Juba jälle jäämägede-teade, kommodor!“ ütles Henricki, „Touraine'ilt“ kell kolm viisteist minutit.“

Terhuysen jäi seisma. „Touraine,“ ütles ta ja jäi mõtlesse. „Touraine“ on meist eemal kaks sada miili. Ta hoidub põhja suunas. Tänavu näib palju jääd liikvel olevat. Ka „City of London“ telegraferis veel kord ja teatas jäämäest. Ta soovib meile head reisi.“ Terhuysen jätkas oma kõndimist.

Oli oodata veel täpsemaid teateid. Ta oli sädetelegraafi ülesandeks teinud kõikidelt laevadelt, millised nendest eespool olid, teateid hankida. Staal oli talle teatanud, et aparatuuris on mingi rike, ta oli kaks tundi mässanud nagu pöörane ja talle alles nüüd kümne minuti eest teatanud, et jaam uuesti töötab. Staal oli kogu aeg Cap Race'iga ühenduses ja laskis aeg-ajalt anda kõik ilma- ja jääteated.

Terhuysen oli jälle jõudnud silla lõpuni ja seisis hetke vaikselt. Õhk oli udune, ja kuigi pimeses, oli näha veel kaugele.

Terhuysen naeris rahulikku naeru. „Vein teiega kihla ühele prantsuse sektile, direktor,“ ütles ta, „et õhtul saame selge ilma. Kui ilm päeval on selge, istume me õhtul kõige paksemas supis. Pärast udust ilma aga selgeneb. Temperatuur langeb, see on hea.“

Henricki vedas selle vastu kihla — kahele pudelile sektile, et ainult Terhuysenil oleks õigus.

„See doktor Carell ajas mul täna hommikul hirmu naha alla,“ ütles Terhuysen. „Laev peatada? Terveks tunniks!“ Ja ta naeris kõvasti.

44

Eva istus ikka veel lukustatud pimedas kabiinis. Ta tundus enesele vangina. Ta ei julgenud teha valgust. Kinsky võis iga silmapilk, kui tal tuju tuli, tagasi tulla. Oh, ta tundis teda! Tal polnud enam jõudu näha Kinsky vaevatud nägu, hullumeelse vaadet ja ta erutatult värisevat häält.

Kinsky hääl kõlas tal ähvardavalt kõrvus. Mis tahtis ta Gretega teha? Aga nüüd, kui ta rahulikult mõtles, sai talle selgeks, et Kinsky ähvardas vähemalt lähemal ajal oli ilma tähtsusetu. Kinsky oli, jumal tänatud, kaugel Gretest! New Yorgist oli tal võimalus otsekohe Viini oma advokaadile telegraferida ja paluda tal tarvitusele võtta igasugused kaitseabinõud. Ta võis isegi pöörduda vana proua Kinsky või miss Rogersi poole, kuigi ta neid mõlemaid daame ei armastanud. Igatahes aga rippusid nad Grete küljes suure armastusega. Jah, Kinsky tahtis teda ainult hirmutada! Aga miks, miks? Kinsky muutus talle järjest rohkem arusaadamatuks! Ta segane pilk, huulte tõmblemine — mida kauemini ta seeütle järele mõtles, seda kindlamini veendus ta, et Kinsky on väsinud mees, kes on oma jõu lõpul.

Siis kuulis ta ukse taga samme. Marta ja Veit astusid sisse.

Veit oli imestunud ja rõõmus Evat nii rahulikuna eest leides pärast Marta erutatud kutset.

(Järgneb.)

ISA MIRANDA

FILM

KAKS NAIST – KAKS MAAILMA

Isa Miranda

Kakskümmend viis aastat tagasi oli itaallastel üks näitlejatar, kes oli vallutanud kogu maailma, see oli Eleonora Duse. Ta oli itaalia lava tugevaim talent, geenius, ja talle pole viimase veerandsajandi jooksul ühtki järeltulijat leidunud. Küll oli Gramatica itaalia teatrilaval väljapaistev näitlejatar ja Francesca Bertini kuulus filmiekraanil, kuid kummagi kuulus ei ulatunud üle poolsaare piiride, teistes maades tunti neid vaevalt. Üleöö aga tõusis Itaalia taevas uus täht, keda keegi varem ei tundnud ja kes varsti heledamalt säras kui kõik teised, — Isabella Miranda. See noor, mustajuukse-line, tumedasilmaline Lombardia tütarlaps sai korraga üle maailma tuttavaks. Ta esines teatrites (ta karjäär algas Bergamos), filmis Roomas ja illustreeritud ajakirjad kisklesid tema piltide pärast.

Ühel päeval juhtus järgmine lugu. Isabella — ehk Isa, nagu teda nüüd kutsuti, — oli sõitnud ühte väikesse Itaalia kuurorti Ospedalettisse, mitte kaugel Ventimigliast. Siin veetis ta siniste päikesepillidega, valenime all ja muretult ihuükski oma puhkuse. Kolme nädala möödudes tundis ta korraga vajadust inimeste järele ja asus omnibusesse, mis mitu korda päevas peab ühendust Itaalia ja Prantsuse Riviera vahel. Ta tahtis veidikeseks ajaks Monte Carlosse sõita ja õhtul jälle tagasi tulla.

Ventimiglias Prantsuse piiril oli omnibuses tolli- ja valuutakontroll, mis nõudis veerandtunnilise peatuse. Isa Miranda kasutas seda aega tolliameti platsil jalutamiseks. Tal ei olnud kaasas ühtki pakki, mis oleks vajanud tollimist.

Itaalia-Prantsuse piiril asus kuulsa noorendamisarsti Voronovi villa. Läbi viigi-

puukste võis näha ja kuulda ahve nende puurides.

Kuna Isa seal ringi hulkus ja ahve vaatles, kihutas Mentone poolt korraga suur valge spordiauto Voronovi villa ette ja peatus värava ees. Uudishimulikult vaatles Isa kaht sõitjat, üht vanemat ja üht nooremat härrat spordiülikondades, kes väljusid autost. Nüüd avastas Isa ka auto kollase numbrilaua, millel seisis „Hollywood“. Ta huvi oli äratatud ja ta lähenes uudishimulikult, et näha härrasid lähemalt.

„Peale astuda!“ hüüdis korraga autobusejuht, viibates Isale, et ta ruttaks.

Aga vahepeal oli Isa äratanud noorema härra tähelepanu; taibates olukorda, lähenes ta Isale viisaka kummardusega ja küsis: „Kas me tohiksime teid oma autos hiljem kaasa võtta, preili?“ Isa sai küll väga vähe aru Ameerika inglise keelest, kuid siiski taipas ta, millest oli jutt, ja nõustus.

Omnibus sõitis ilma Isa Mirandata ära ja härrad esitlesid endid kui filmirežissöör Robert Florey ja ta direktor. Nad tegid külaskäigu professor Voronovile, kelle abinad tahtsid paluda ühe arstifilmi käsikirja juures.

Sündmuste edasist arengut ei ole raske mõistatada. Aasta hiljem sõitis Isa Miranda „Rex'i“ pardal Hollywoodi...

Filmilinn võttis ta kõigi mõeldavate reklaamidega suurejooneliselt vastu. Maestro Augustino Borgato, Duse partner ja kauaaegne direktor, pidi Isat saatma ja ta tegema jumaliku tragöödianäitlejatar järeltulijaks.

Varsti tehti aga ka algust noore itaallanna „aklimatiseerimisega“ ja skematiseerimisega. Ta mustad lokid muutusid platinavalgeiks, Isa ilmekas, veidi suur suu tehti kunstlikult väiksemaks ja Hollywoodi mingikunstnikud said endile jälle uue ohvri. Jälle kord röövisid nad ühelt noorelt õielt ta isikupärasuse ja lükkasid ta Ameerika filmide šablooniliste iluduste jõuku.

Milline oli tagajärg? Isa Miranda „ei kuulanud sõna“...

Ta parajasti alustatud film jäeti pooleli. Väljapoole teatati, et otsitakse käsikirja, mis uue näitlejatar omapäralt paremini sobib.

Isa jäi rahulikult Hollywoodi. Tal oli ju ühe aasta peale tehtud leping taskus ja see võimaldas talle muretu elu. Ta asus elama ühte ümbruskonna mäekurussse, omapärasest stiilis ehitatud villasse ja elas siin rahulikult oma ungari lambakoera Blackie'ga, oodates, mis edasi sünnib.

Lõpuks ilmus režissöör Florey, kes uskus kunstnikusse ja oli kindel, et ta läbi lööb. Ja ta lõi läbi!

Filmis „Hotell Imperial“ astus Isa Miranda esmakordselt rahvusvahelise publiku ette ja keegi Hollywoodis ei võinud kahelda, et see film saab suure menu osaliseks.

Zarah Leander

Pastor Hedbergi majas valitses suur ärevus. Üks kuest lapsest oli otsustanud isemeelselt oma teed minna: punablond Zarah tahtis teatrilavale pääseda... Juba kaheksa-aastase tüdrukuna vaadati talle ta kodulinna Karlstadis kui imelapsele. Pühapäeviti mängis ta kirikus orelit, ja kui vagad värmlandlased viibisid juba ammu lõunalauas, istus Zarah ikka orelit ees, mängides ja unistades. Kogu ta armastus oma ilusa kodukoha vastu avaldus neis ta enda loodud lauludes ja ta äge, rahutu temperament püüdis välja

tungida pühakoja müüride vahelt. Pastoritütar, kelle esivanemad olid põlvest põlve kantslis seisnud, tundis tugevat kutsumust lavale.

Väsimatu usinuse ja paindumatu energiaga saavutaski ta lõpuks suure kuulsuse laval. Ta alustas väikeses revüütrupis, milline oli külaskäigul Karlstadis. See oli tema saatus, et peaosaline oli haigestunud. Järsu otsustusega astus Zarah tema ossa — tantsides, lauldes, mängides... See oli suur sensatsioon. Ernst Rolf, Skandinaavia Ziegfield, võttis ta väljakujunduse ja õpetamise enda kätte ja juba lühikese aja pärast algas võidukäik läbi kogu Rootsi, mis ei tahtnud enam lõppeda.

Selle naise võimed on imetlusväärsed. Ta sügav vibreeriv hää on nõiduslikku sarmi. Mitte ainult opereti- ja revüütähena, vaid ka Ibseni ja Strindbergi tõsiseis näidendeis on ta oivaline.

Kuid see mitmekülgne kunstnik oskab olla ka suurepärase perenaine. Meeleldi seisab ta köögis ja juhatab täpselt, kuidas ja mida tuleb keeta. Ta hoolitseb ka ise kõige eest, et muuta kodu mugavaks oma mehele ja kahele lapsele — poisile ja tüdrukule. Ta armastus ja abielu on parim film, mille ta on läbi elanud. Fred Forsell oli politseireporter Stokholmis. Kui ta ühel päeval pidi üht oma kolleegi asendama ühel teatrietendusel, oli ta väga tusane, eriti kuna tal tuli intervjuuerida kuulsat näitlejatari Zarah Leanderit. „Zarah Leander,“ oli ta pahatujuuliselt ütelnud, „seda ei tunne ma üldse — ja pealegi on mulle kogu teater vastumeelt!“ Siiski pidi ta minema — ka tema ei pääsenud oma saatuselt. Kui ta siis lõpuks Zarah ees seisis, siis kujunes sellest parim intervjuu, mis kunagi kirjutatud, ja sellele järgnes mõlema kihlus.

Mõned aastad tagasi kutsus Ufa filmiühing kunstniku Berliini. Ta esimeheks filmiks oli „Premjäär“. See suur uhke naine tõi midagi hoopis uut filmilinale ja lükkas ümber üliisaledate naiste iluüldi. Ta sarnaneb põhjamaise valkääriga ja omab puhtaid, selgeid näojooni, mis eriti mõjuvaks saavad ta tumesiniste, pisut melanhoolsete silmade tõttu.

Mitte kaugel Neubabelsbergi ateljeest, Berliinist edela pool, Grunewaldi idülliliste männimetsade keskel asub selle rootsi kunstniku praegune kodu.

ZARAH LEANDER

L. KALLING-KANT

ONU, MIDA SA MULLE KINGID?

Onul on ristitütar või õepoeg või mõni muu väike sõber. Onu tahab väikesele jõuludeks midagi kinkida. Onul on raha. Ta läheb mänguajajade-ärisse veidi kiirustavalt, sest onudel on tavaliselt palju muud tähtsat teha ja mõelda kui valida kinke inimesele, kes elab alles oma esimest aastakümnet. Poes on parajasti letil ilus väike tõldauto — vineerist ja muust peenest materjalist. Nägus asi ja maksab mitu head krooni. Auto pakitakse paberisse. „Peaks veel midagi ostma,“ mõtleb helled onu ja võtab esimesest silmapuutuvast koloniaalärhist suure karbi šokolaadi.

Pühade ajal tulebki onu kahe pakiga. Kinkide lahtipakkimine on alati ilusaim silmapilk nii toojale kui saajale. Auto on tore ja šokolaadikarp on suur. Laps läheb mängima. Temast on esialgu rahu, aga mitte kauaks. Varsti tuleb ta suure nutuga: auto uks tulnud eest ära ja üks ratas ei veere sugugi. Natukese aja pärast on tüür murdunud. Väiksekesel soovivatase šokolaadist lohutust otsida. Laps võtabki suure toreda maiuspala, kuid samas laseb suust välja, — kibe ja paha on. Alkoholi- ja šokolaadilaik heledal põrandavaibal mõjutab omakorda ema meeleolu. Nii on ilusate kingitustega mitu pettumust ja pahandust kohe alguses.

Aga kingituse peamine mõte on valmistada rõõmu, mitte pettumust. Seepärast kinkivad onud ja tädid (muidugi ka vane-

mad ise) peaksid võtma aega vastuseidmiseks küsimusele, mida õieti kinkida. On juba mõnikord juhtunud, et väike kingituseootaja enne pühi onule-tädile esitab tähtsa küsimuse: „Mida sa mulle kingid jõuludeks?“ — hea võimalus lapse maitse tabamiseks vastuküsimusega, mida laps endale õieti sooviks. Kui ollakse lapsega lähemalt tuttav, teatakse neid soove küsimatagi. Ja tõepoolest, mitmedki lapse südamesoovid nõuavad vähem kroone, kui kinkija kavatses kulutada, kuid nende täidumine kindlustab seda enam rõõmsa elamuse, et täpselt sellist... soovitiigi.

Kas kinkida lapsele tarbeasju või aina mänguvahendeid ja maiustisi? — Kui rõivastuse või muu praktilist laadi asi valmistab lapsele heameelt, täites võib-olla senise tühi-koha, pole sugugi halb sel teel valmistada rõõmu lapsele ja ühtlasi vanematele. Kui aga lapse igapäevased tarvidused on küllaldaselt rahuldatud vanemate poolt, ei loe laps mõnda uut kleidiriiet nagu oma kingitusekski ega rõõmu seeüles. Maiustiseid aga sobivad ikka lapsele — omakorda tingimisel, kui laps pole küllastunud igapäevasest maiustiste söömisest. Kuid ei pea unustatama, et lastel on sageli eri maitset. Ega ole sugugi paha, kui kinkija teab, mis on lapsele lemmikpalaks. Pole kaugeltki harv näht, et laps ei söö näiteks šokolaadi ega liiga magusat kooki. Sellisele lapsele ei saaks valmistada kingituserõõmu magusaimgi karp.

Siiski olulisemaks küsimuseks lapsele kinkimise puhul

jääb mänguasjade õige ja otstarbekohane valik. Esijoones ei saa mööda vajadusest, et mänguasi oleks tervishoidlik ja puhastatav. Nii pole mõeldav, et mänguasi tohiks olla värvitud mürgise värviga või et tal oleksid näit. teravikud, millega väikelaps võiks kergesti vigastada oma silma. Iga ese peab olema puhastatav, olgu vee ning seebiga, misiniga jne. Mida vähemal lapsel ese on mõeldud, seda karmimalt tuleb arvestada tervishoiu- ja puhtusenõudega. Eriti imikueas (esimesel eluaastal) need paar asja, mis imikule kätte antakse, peavad olema närimis- ja süljekindlad, sest imik teatavasti suvatseb välismaailmaga ja esemetega kontakti astuda esijoones oma suu kaudu.

Järgmisena tuleb pidada silmas, et mänguasjad oleksid lapse vanuse kohased, s. t. tema huvidele ja võimetele vastavad. Nii on arusaadav, et näiteks kolmeaastasele on vara kinkida taskunuga või keerukalt käimapan-davat mängurongi, kuna umbes kaheksa- kuni üheksa-aastasele samad asjad tähendavad südamesoovi täidumist.

Kolmandaks: valitagu mänguasi, mis on vastu-pidav. Esimese, teise päeva jooksul katkiminevaid asju ärku toodagu väikelapsele ega suuremalegi, samuti kiiresti rikki minevate mehhanismidega asju. Purunevad nukud ja rattaid kaotavad autod valmistavad lõpmata palju pettu-musi väikestele inimestele. Sest laps tahaks luua oma asjadega pikemat omandusvahetust ja neid hoida. Aga võib-olla tuntakse lapsi, kes uurimisvaimust aetuna lõhuvad, et vaadata, „mis seal sees on“. Neile lahkamishuvilistele viidagu asju, mida saab ja tohib lammutada, aga võib pärast jälle kokku panna. On selliseid kokkupandavaid maju, lennukeid ja muud. Lõhkumishuvile võib selliste asjadega liita ehitamis- ja koostamishuvi.

Üldse on soovitatav lastele anda esemeid ja vahendeid, millest laps saab ise koostada asju ja ehitisi, millest ta saab kujundada esemeid oma huvi ja fantaasia kohaselt. Olgu nime-tatud puust ehitusklopid, mitmesuguste kleepimise, lõikamise või muu töö kaudu kujundatavate esemete jaoks vajalik mater-jal ja töövahendid. Loomulikult ikka lapse vanuse ja võime-tega arvestades.

Lõpuks: mänguasjad olgu esteetilise ja eeti-lise nõude kohased. Lapse ilumeelt ei tohiks jätta arvestamata ega arendamata. Ekslik oleks küll arvata, et ilu lapse seisukohalt on midagi ehtivalt magusat. Laps oskab rõõmu tunda rõõmsatest värvidest ja kaunitest vormidest, ühtlasi mitmesugustest grotesksetest kujutistest ja stiiliseeritud esemetest, milles on teatavaid kunstilisi sugemeid. Mõel-dagu vaid mitmesuguseid pehmest materjalist valmistatud pärdikuid ja „ilmekaid“ nukke. Või vaadeldagu laste oma meisterdatud esemeid kas puust, savist v. m. Need on tea-taval määral primitiivne kunst ja sellisena võrratult esteeti-lisemad kui mõni blaseerunud, kipsist koer või muu turo-toode.

Eetiline küsimus enamasti ei tõusegi mänguasjade puhul. Nii ei valmistata ega kingita lapsele näiteks väikest mängu-võllast, millega ta saaks oma nukke puua. Ometi meenub siinkohal terve rida relvade mudeleid, mis on leidnud teed lastetuppa. Kuid paraku seni, kui isa või vahvad onud tege-levad relvadega, seni kui raadios ja ajakirjanduses ja tänaval kuuleb-näeb tanke, sõjalennukeid ja muud selletaolist, tungib mängurelv tahestatmata ka lastetuppa. Tuleks vaid hoiduda võimalikest liialdusist.

Kujutletagu nüüd head mänguasjade-tööstust ja -äri, kus peale ärihuvide taotletakse ka kauba kvaliteeti ja kaubarar-vitaja — s. t. lapse — rahulolu. Müüjad sellises äris omaksid vastavaid teadmisi ja võiksid üldjoontes kauba valikul ostjale abiks olla (umbes samuti, nagu heas raama-tuäris müüja võib olla kirjanduslik nõuandja). Esialgu on „konjunktuur“ mänguasjade-turul selline, et pahatihti nende tootmisel ja müütmisel unustatakse, kellele nad õieti on mõeldud, niisama kui šokolaadi pakkimisel ei tule meelde val-mistada eripakendeid lastele. Seepärast onud-tädid ise toimigu valivalt ja teadlikult, kui lähevad ostma kingitust väikesele.

Eripeatükiks osutub lapse raamat. Siingi tuleb valida huvide ja võimete kohaselt. Paariaastasele pildiraamat, milles pildid pole liiga keerukad ega kujuta palju asju korraga, vaid ainult üksikuid loomi või muid esemeid küllalt suurelt ja rõõmsates värvides. Kolme-nelja-aastane vajab piltidele lisaks lühikest teksti arusaadava sisuga. Esialgu loetakse lapsele ette. Kuid viie aasta paiku või mõni aasta hiljem huvitub laps ise lugemisest. Seepärast olgu lasteraamatu teks suure ladina kirjaga, milles laps algab oma lugemisharjutusi. Muuseas pan-dagu tähele, et lapsed ei huvitu mitte ainult muinasjuttu-dest ja noorsoole määratud seikluslugudest, nagu tavaliselt arvatakse. Nad armastavad vägagi reaalelu kujutavaid jutus-tusi, mille peategelasiks on lapsed või loomad.

Eesti laste- ja noorsoo-raamatute turg on praegu kaunis rikkalik peamiselt tõlgete, kuid ka algupärandite poolest. On häid raamatuid, kuid on ka palju ebakohaseid. Mõnigi kir-

jastus on võtnud lasteraamatute kirjastamist liiga kergelt. Siingi tahaks näha, et lasteraamatute müüja teaks soovitada häid raamatuid vanuseastmete kohaselt. Teisel juhul peaks kinkija ise tublisti sirvima ostetavat raamatut, kas ta on sobiv sisult kui ka keeleliselt, samuti väliselt. On rumal tunne sattuda lastejutule, milles, olgu siis muinasjutuna või reaalelu kujutavalt, tutvustatakse lapsi igasuguste paheliste nähtustega, nagu vargus, petmine, julm käitumine. Tekib mulje, nagu autor poleks osanudki muud võtta jutu tuumaks kui mingi pahe ja loomulikult ka sellega võitlemise. Või jälle teine äär-mus: lilletsev moraalitsemine ja imeõilsate kangelaste esitamine.

Peab ütleva, samuti kui mänguasjade korral, on laps ise hea raamatugi arvustaja. Liigestest kurjusest või heategu-dest nõretavad jutud jätvad lapse enamasti külmaks. Kuid antagu temale lugu, milles on pisut tõsielamuslikku ja mille on kirjutanud autor, kel ei puudu absoluutselt kirjanduslik närv. Kui veel tardunud õpetliku noodi asemel leidub pehmet huumorit — võib otse imestleda, kuis väike ja „koolitamata“ inimene rõõmu tunneb heast raamatust.

Olgu siinkohal näitena toodud vaid üks raamat, milles pole ei pööraseid juhtumisi ega südantliigutavat vaesust — seatud ilusasti kõrvuti määratu rikkusega (milline vahetõde otse valemına esineb arvutuis lastejuttudes). Õieti pole sel-les raamatus midagi liialt karjuvates värvides antud, vastan-dina paljudele lastele mõeldud lugudele. Ometi meeldib raamat suurepäraselt eelkooliealistele lastele, kellele ta on mõel-dud, ja suurematelegi. Mainitud raamat on M. Sillaotsa „Trips, Traps ja Trulli“, jutt väikestele lastele (Noor-Eesti kirj., Tartus 1935). Peale selle on veel kolm raamatut samade peategelastega. Ainus erakordne selles loos on, et tege-lasiks on kolmikud, aga lõpuks seegi pole võimatu. Muudu toimub lugu usutavas ja nii ütelda igapäevases laste maail-mas. See ongi üks raamatu võluisid. Laps, kellele seda juttu loetakse või kes ise loeb, tunneb igal sammul ära iseenda ja oma päevaprobleemid, olgu siis küsimuses sünnipäev, leet-rite põdemine või muud laste maailma sündmused. On jutus-tatud kolme viie aasta lävel poisi igapäevases elust nii, et niisama vanad „lugejad“ kõike võivad kaasa elada. Pole kõr-geat paatost ega pikki tarku lauseid. Pole midagi õpetavalt seletavat. Laps elab loole kaasa: naerab, rõõmub, hüüab „oi, oi!“ põneval kohal, muigab mõistvalt jutukangelaste rumalu-se üle, millised on täpselt tema oma rumalused. Ja tahes-tahtmata õpib ta mõndagi, kasvõi sedagi, mida peaks õieti tegema ja kuidas käituma, kui juhtub ära eksima väikeiaps.

Pole paremat soovitus raamatule, kui lapse palve: „Loe veel üks kord.“ Neid kordi on „Trips, Traps ja Trulli“ puhul palju, kusjuures täiskasvanu täidab heameelega lapse soovi, sest temagi tunneb rõõmu raamatust. Õeldakse, et lapse raamatu väärtust saavat sellegi järgi hinnata, kas ta — olgugi lapsekohaselt kirjutatud — suudab kõita ka täiskasvanut.

Aga oletagem, et onu ei hakkagi end vaevama kingituse valimisega, kui see on nii raske ülesanne. Ta teeb lihtsamalt: tuleb külla ja pistab väikesele poisile või tüdrukule pihku krooni, võib-olla ka viisi, — et „osta, mida süda kutsub“. Ärgu vaid onu kinkigu raha seni, kui laps ei taipu raha väärtust vahendina ega rahaüksuste suhtelisust. Ka rahasumma nagu kõik muu peab lapsele olema jõukohane. Viie-aastane laps võib küll taibata mõne krooni väärtust, kui keegi aitab kahe ümber arvutada, mis selle eest saab. Päris suurt rõõmu rahakingist tunneb siiski alles inimene esimese aastakümne vahetusel. Ta teab juba, millise summa eest saab suusad, kui palju kulub „baby boxi“ ostmiseks või mitu korda saab krooni eest kina käia.

Lõpuks vaikselt ja muuseas olgu juhitud tähelepanu ühele kingitusevõimalusele: onu (tädi) ise valmistab mingi eseme, olgu puust, lõngast ja lappidest või mistahes mater-jalist. Sellisel juhul võib valmistatav ese sündida lapse juu-resolekul või isegi lapse kaasaaitamisel. Laps elab läbi oma südames mitte ainult omandamisrõõmu, vaid ühtlasi loo-misrõõmu. — Kuid kas ei tundu viimane ettepanek pisut vanaaegsena? Eks kuulu sinnajuurde pikad jõulukuu-õhtud lambivalgel, tükike kätetööd ja — inimene, kel on aega.

Ons onul või tädil aega?

Moodsaid kleite, pesu ja sukki

kõige suuremas valikus ostate

JOH. ROOSIPUU KAUBAMAJAST

Tartus, Suurturg 14, telef. 20-85

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

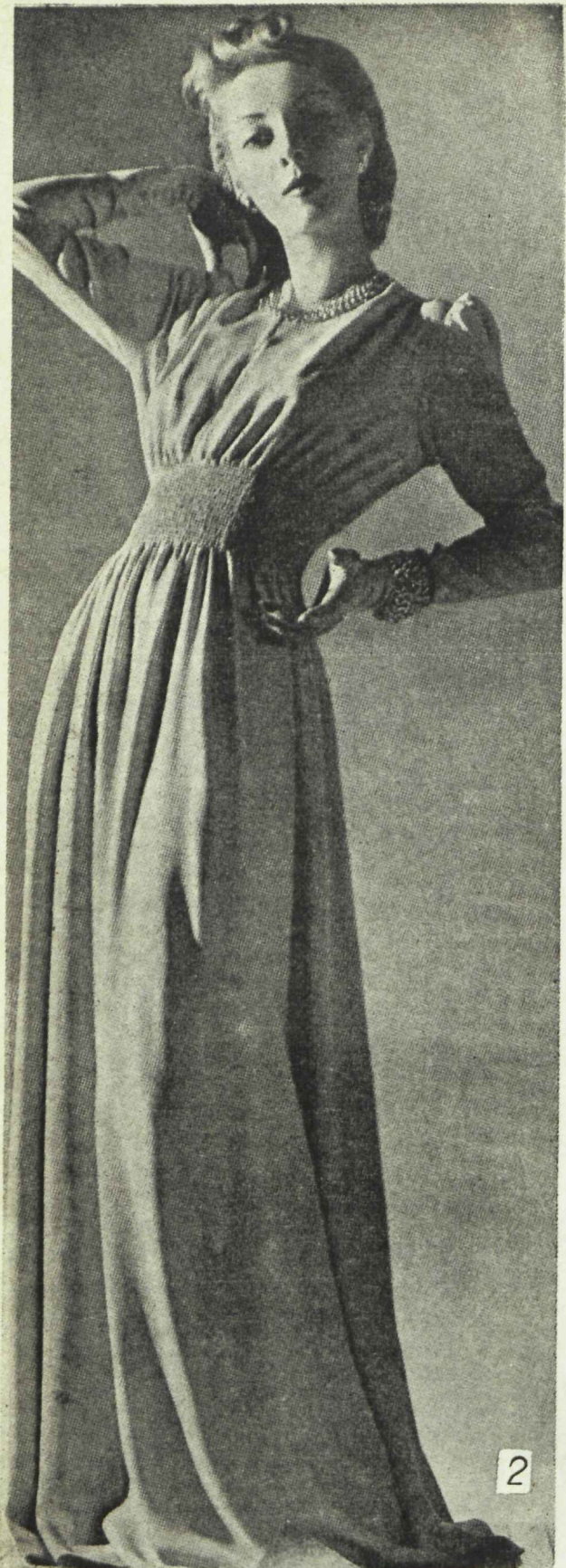
519

520

521

MOODE

talvelises

2

1

3

4

5

6

7

8

9

1. Nägus pluus peeneruudulisest materjalist, ühevärvilise lipsu ja taskurätiga.
2. Elegantne pikkade varrukatega õhtukleit šifoonist või žoržetist. Kleidi keskosa on tihedalt kroogitud. Mood sobib saledale kujule ning võib olla ka pruutkleidiks.
3. Moodne, äärtega viltkübar huvitava kaunistusega, mis on valmistatud peenteks ribadeks lõigatud vildist.
4. Moodne pluus ruudulisest taftist. Pluusi võib kanda laia ettesotava vööga õhtupluusina ning ilma vööta päevapluusina. Lõige I löikelehel.
5. Nägus kleit villasest materjalist. Kleidi ülemine osa on kaunistatud peente nõõrvoltidega.
6. Lihtsas tegumoes meeldiv kleit, ees altlaienev nõõrvolt-kaunistis. Kleidi võib õmmelda ka pikkade varrukatega.
7. Moodne lai talvmantel rikkaliku karusnahkaunistisega ees.
8. Moodsalõikeline kleit villasest krepist. Lõige II löikelehel.
9. Moodne kübar, kokku töötatud vildist ja samest. Seda on kerge ka ise kodusel teel valmistada, ümber töötades kantud viltkübara. Lõige XI löikelehel.

522

523

524

525

526

527

509. Moodne talvmantel nõõrvolt-kaunististega ja karakullkraega.
510. Nägus talvmantel rikkalike madalakarvalisest karusnahast kaunististega ees ja varrukail. Taga väike püstkrae.
511. Maitsekas talvmantel peenetriibulisest materjalist, moodsa sallkraega.
512. Huvitava tegumoeaga talvmantel väikese karusnahast krae ja vestgarnituuriga.
513. Moodne talvmantel suure karakullkraega.
514. Elegantne talvmantel siledapinnalisest villasest materjalist. Krae rebasest.
515. Moodne tepitud kaunististega kleit tumepunasest villasest või siidist.
516. Liivavärvi kleit huvitavas tegumoes. Vöö ja kaelarätt rohelist.
517. Lihtsas tegumoes päevakleit tumerohelisest villasest materjalist.
518. Meeldivas tegumoes kleit kuldpruunist villasest või siidist. Vöö, krae ja taskute äärised tumepruunist sametist. Lõige III lõikelehel.
519. Huvitav kleit tumesinisest materjalist, valge volditud vestiga.

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

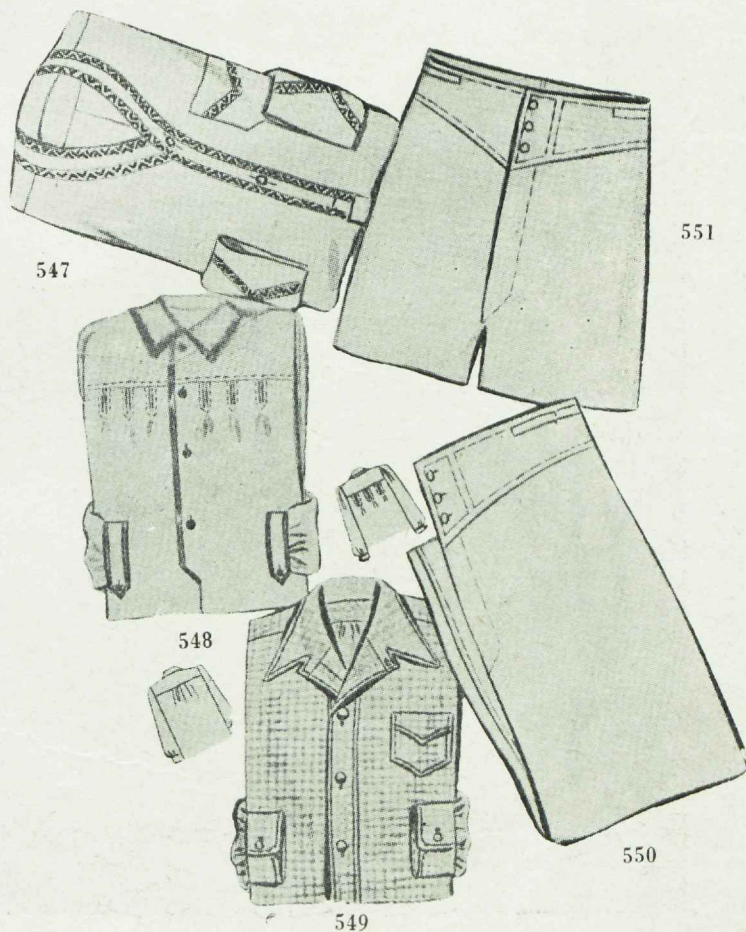
544

545

546

520. Moodne kleit villasest või siidist.
 521. Elegantne pealeõunakleit sinisest peenest villasest või siidist. Seelik plisseeritud päikesepliisees.
 522. Moodne õhtukleit helesinisest siidist, kaunistatud kuld-lameega.
 523. Pikkade varrukatega õhtukleit sirellillast sametist, kaunistatud hõbetikandiga.
 524. Elegantne õhtukleit, kokku töötatud siidist ja tüllist, kaunistatud madalpistes tikandiga. Mood sobib hästi ka pruutkleidile.
 525. Nägus õhtukleit kahesugusest materjalist.
 526. Huvitav kleit kroogitud vestiosa ja nõõrtikand-kaunistustega.
 527. Moodne päevakleit huvitavas tegumoes. Kaunistuseks teist värvi, seotav lips ees.
 528. Nägus kleit suuremale tütarlapsele. Pluusiosa kaunistavad mahatepitud voldid ja lihtne madalpistes tikand kahes värvis.
 529. Võõga talvmantel tütarlapsele.
 530. Lai ruudulisest või ühevärvilisest materjalist talvmantel suuremale tütarlapsele.
 531. Ülikond 3—4-a. poisile. Lõige IV lõikelehel.
 532. Nägus kleit tütarlapsele. Lõige V lõikelehel.
 533. Nägus ülikond 5—6-a. poisile Lõige VI lõikelehel.
 534. Magamisülikond suuremale tütarlapsele. Lõige VII lõikelehel.
 535. Pikkade varrukatega öösärk tütarlapsele.
 536. Magamisülikond 1-a. lapsele. Lõige VIII lõikelehel.
 537. Meeldiv kleit suuremale tütarlapsele.
 538. Nägus volditud või plisseeritud kleidike tütarlapsele, valge või värvilise kraega.
 539. Nägus villasest materjalist kleit tütarlapsele.
 540. Moodne päevakleit ruutmustrilisest villasest materjalist, mida võib kanda värvilise kaelarätikuga või ka ilma.
 541. Elegantne kleit valge vestiga, mood sobib hästi ka mittedatele.
 542. Huvitavas tegumoes moodne jakk-kleit.
 543. Nägus kleit sametist või mõnest muust materjalist. Kaunistuseks pitsžaboo.
 544. Moodne kleit käsitsitikutud krae ja vestiga.
 545. Nägus hommikmantel muustrilisest materjalist, reväärde ja taskukaunististega.
 546. Pikk hommikmantel ühevärvilisest materjalist, kaunistatud jämeda siidnõoriga.

547. Öösärk värvilise paelkaunistisega.
 548. Uuelaadiline öösärk mehele, ääristatud ühevärvilise materjaliga. Lõige IX lõikelehel.
 549. Kirjust riidest spordisärk noormehel. Lõige X lõikelehel.
 550—551. Pikad ja lühikesed aluspüksid mehele. Lõige XII lõikelehel.

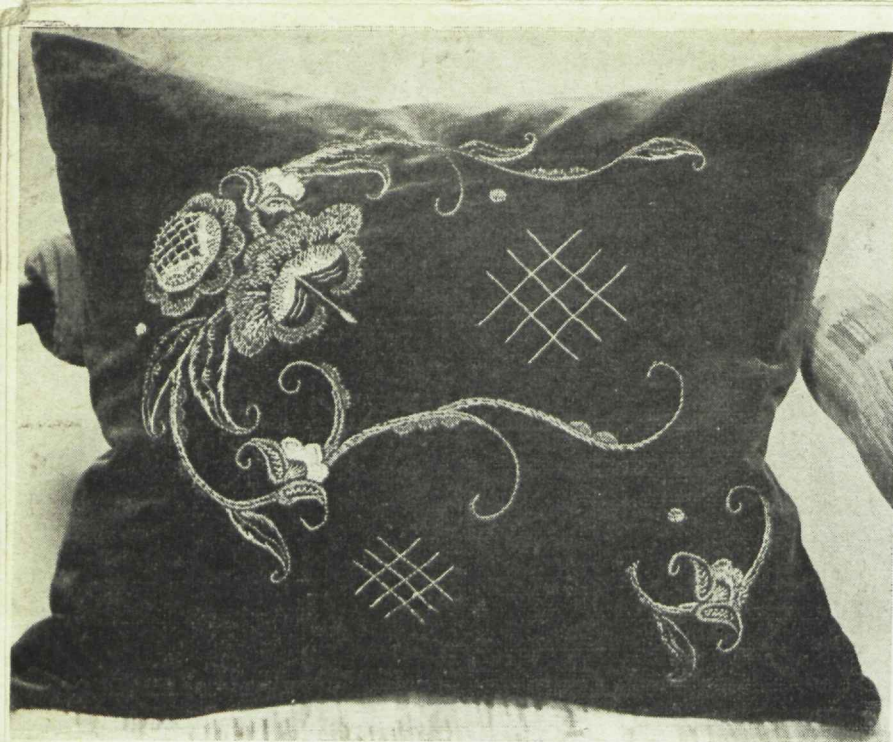
551

547

548

549

550

Tikitud ukse-eesriided ja diivanipadi V. Riispapp

Eesriiete ja padja materjaliks on kas jäme puuvillane või villane riie ning tikkimiseks kodumaa käsitöölõng või loelõng. Tikkida eelpistes, nii et üks mustrikuut vastab ühele lõngale riidel. Mustri lõpul 1 sm pikkused narmad. Mustri allpool on heegelnõela abil kinnitatud mitmes värvuses 1 sm pikkused narmad gruppides.

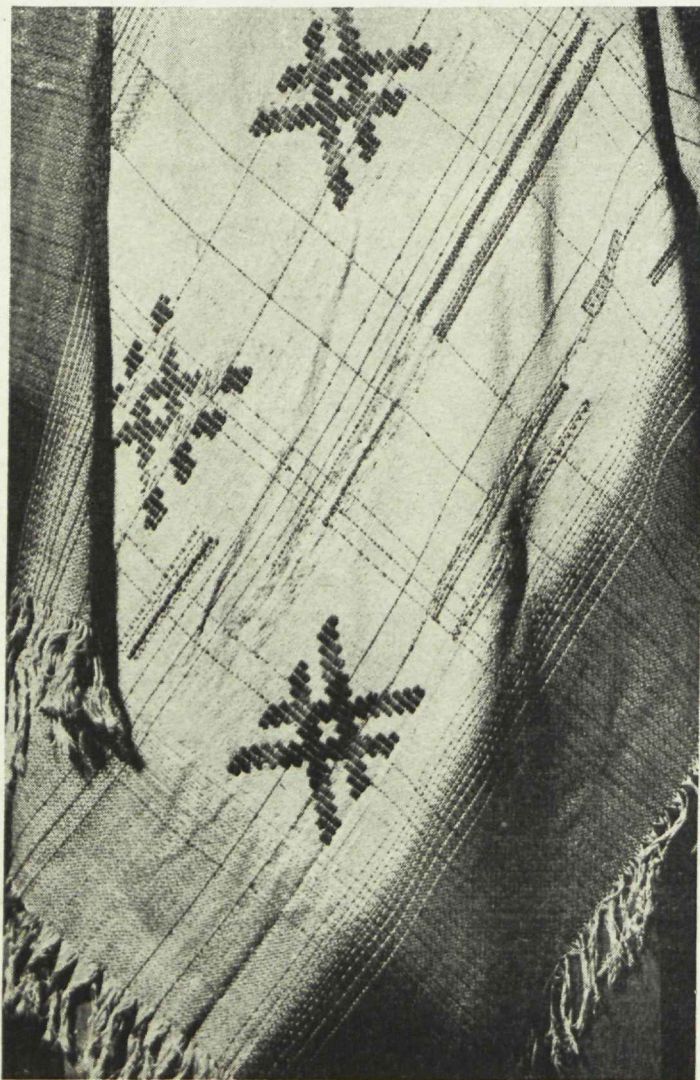
Värvid on antud „Ankur“ ja „Ekstra“ värvikaartide järgi:

■ sinine „Ankur“ „Ekstra“ „Ankur“ „Ekstra“
nr. 594 — 7 ● he'ehall nr. 417 — 22

× punane „ 382 — 44 ■ tumehall „ 418 — 21

Eesriiete põhivärvus on tume-lillakaspunane.

Mustriid eesriietele ja padjale mustri-lehel.

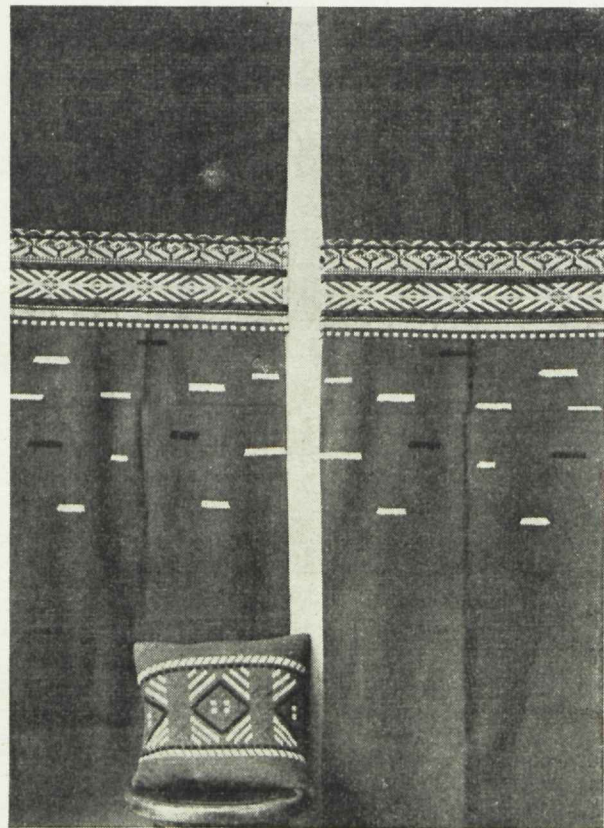
Sohvapadi stiilmööblile

L. Neggo

Padi on valmistatud tumepruunist sametist, millele muster on tikitud jämeda kunstsüidiga ja kuldlõngaga.

Värvid, millised mustri-lehel märgitud, olgu mahedad, eriti õies peab tumepunane tumelillaga sobima ja ühte sulama. Muster mustri-lehel.

Mustri üle kandmine sametile või villasele riidele sünnib järgmiselt. Muster tuleb pargamendile joonistada ja nõelaga kõik jooned läbi pista. Nüüd asetatakse muster riidele ja kinnitatakse ta nõelte abil tugevasti, seejärel tuleb kogu muster õhukese korra kartulijahuga üle puistata ja jahu kergelt laiali hõõruda, et ta läheks peentest augukestest läbi. On see tehtud, võetagu muster riidelt ja joonistatagu muster peene pliitsi ja vedelaks-tehtud õlivärviga riidele. On värv kuivanud, raputatakse ülearune kartulijahu töölt ära ja tikkimine võib alata. Tuubides müüdiv õlivärv tehakse täpentina abil vedelaks.

Laudlina S. Kont

Lina suurus 135×135 sm. Sidus krepp. Materjaliks puuvill-lõim nr. 24 üles veetud ja koeks nr. 16 3 lõnga kokku poolitud ühes valge süidiga. Suga nr. 70/2. Niidetada 2 l. miesilmast üks beez, teine sinepkollane. Käärimise järjekord:

114	lõnga	keskmist pruuni
2	''	telliskivipunast
10	''	pruuni
4	''	telliskivipunast
8	''	pruuni
6	''	telliskivipunast
6	''	pruuni
8	''	telliskivipunast
2	''	pruuni
46	''	telliskivipunast
2	''	1 helebeez ja 1 sinepkollane
10	''	telliskivipunast
4	''	1 helebeez + 1 sinepkollane
4	''	telliskivipunast
8	''	helebeez + sinepkollane
4	''	telliskivipunast
16	''	helebeez + sinepkollane
2	''	telliskivipunast
32	''	helebeez + sinepkollane
2	''	telliskivipunast.

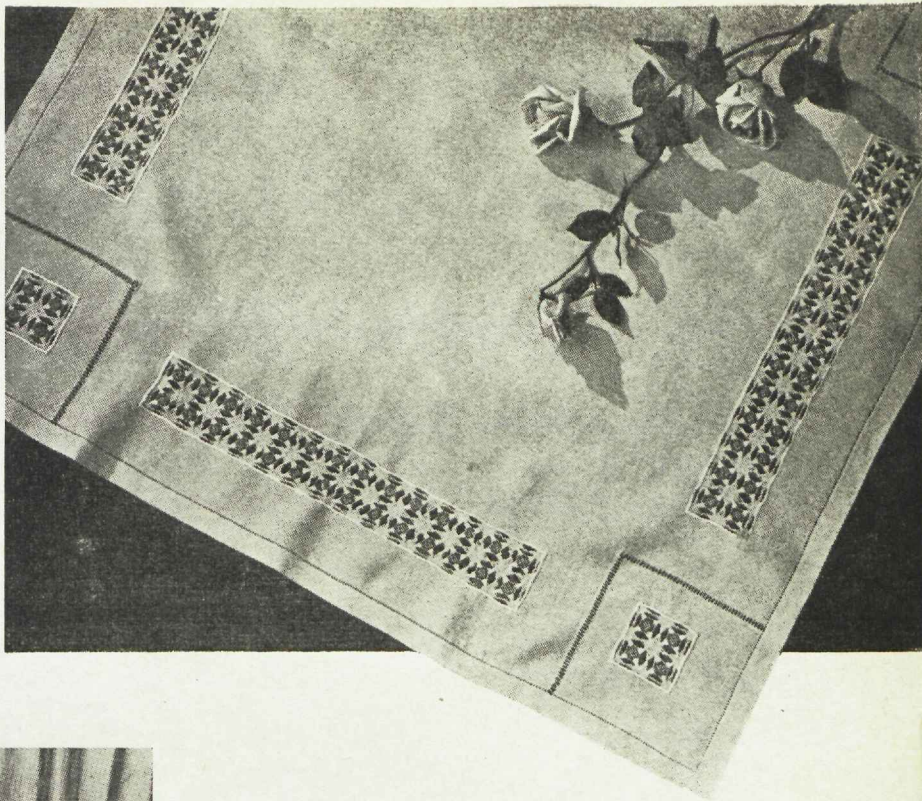
1420 l. põhja, üks lõng sinepkollast ja teine helebeezi. Äär käärida, nagu kirjeldatud, tagasiminevas järjekorras. Linale on üles veetud mõned mustad froteerlõngad oma äranägemise järgi, samuti ka sisse kootud.

Põimete skeem ja rakendus mustri-lehel.

Pilutikandiga laudlina

Lina suurus on 94×94 sm. Lina materjaliks on liinane riie, millel umbes 15–17 koelõnga annavad 1 sm. Pilutikand on valmistatud „Ankur“ läikeniidist nr. 30 ja valgest pärlniidist nr. 8. Palistise jaoks anda linalle juurde 3 sm. 2 mm laiuse äärepilu jaoks tõmmata lõngad välja 7,2 sm lina äärest, nii et ära pöörates tuleks kahekordne äär umbes $3\frac{1}{2}$ sm. Igasse nurka välja tõmmata 18-sm küljepikkusega ruut, $\frac{1}{2}$ sm laia põimpiluga kahel küljel. Põimpilu proov asub mustrirehel. Siis joonistada igasse nurka 6-sm küljepikkusega ruut, milline ääristada pärlniidiga tihedas madalpistes. Lõngade järgi peaks nurgaruut olema 96×96 lõnga. Samal viisil ääristatakse ka keskmises osas, 6 sm äärepilust kaugel 42×6 sm suurune nelinurkne pind pilu jaoks.

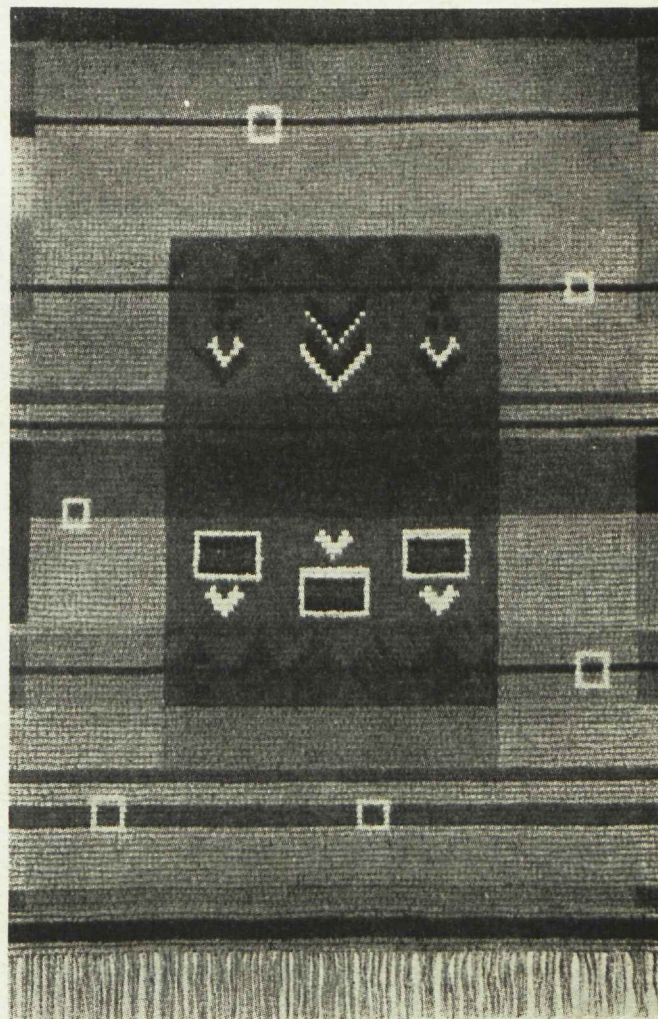
Madalpistejoonega piiratud pindades tõmmatakse välja ettenähtud korras lõngu. 12 lõnga madalpisteäärise kaugel tõmmatakse välja 24 lõnga ning jäetakse niisama palju vahele. Väljatõmmatud lõngad lõigatakse madalpisteäärise ligidalt ära ning põimitakse pilu mustriks, nagu näha mustrirehel suurendatud proovil. Proov mustrirehel.

Heegelpits voodipesule

Pits on heegeldatud „Ankur“ heegelniidist nr. 80, mustrirehel antud mustri järgi. Pits heegeldatakse kitsast külge pidi, alates vastava arvu silmuse ülesloomisega ja heegeldades 3 ketisilmust ja 1 kahekordne samm neljandasse alumisse ketisilmusesse. Täidetud ruutu heegeldada kahekordsed sambad, 4 järgmisse ketisilmusesse. Kui üks pitsikülg on nurgani valmis heegeldatud, alatakse teine samuti lühikest külge pidi ja heegeldatakse vajalise pikkuseni.

Muster mustrirehel.

Soomepärase rüütehnikas seinavaip

Vaiba suurus on 119×150 ruutu. Kui võtta iga mustrikuut 1 sm, siis saame vaiba suuruseks 119×150 sm + 15 sm narmaste jaoks. Vaipa võib kududa telgedel narmastehnikas või õmmelda dzuudile smürnastest, võttes pulga laiuseks 1,5 sm.

Telgedel kudumisel võtta lõimeks ja vahekoeks puuvill-lõim nr. 2/16 ja narmaskoeks kare inglise villane või kodumaa käsitöö lõng. Suga 55/2 (kaks lõnga niiesilmas). Kangas niuetada kahele niiele labaselt, tallamine labane. Narma pikkus kudumisel samuti 1,5 sm. Vahele kududa 1 sm põhja igale reale.

Värvid vaibale on antud „Ekstra“ ja Keila villatööstuse kaartide järgi.

„Ekstra“ — Keila villatööstus.

■	— tumepruun	nr. 55	— 49
▲	— keskm. pruun	„ 57	— 48
×	— helepruun	„ 58	— 11
·	— kollakasvalge	„ 61	— 71
=	— helesinine	„ 37	— 2
□	— roheline	„ 18	— 14
+	— tumeroostepunane	„ 41	— 92
\	— heleroostepunane	„ 10	— 70
—	— kollakaspruun	„ 13	— 37

Muster mustrirehel.

Suusatajale

1. Suusatamisjakk kas tuuleriidest või villast kootud materjalist. Ees tõmblukk-kinnis. Tikand rinna ees ja varrukatel on valge villane, kootud jakil võib olla angooratikand.
2. Kootud vestil on kasutatud kindakirja, kaks laia triipu (5 sm) ees on kootud ühevärvilised, pahempidi-koes. Kirja jaoks on iga'le kirjaosale vaja 1 kirjalõnga kera, seega 3 kera. Kaela- ja all-äär on kootud 2 silma parempidi, 2 silma pahempidi.
3. Triibuline pluus on kootud heledat ja keskmist beeži triipu, igal triibul on sisse kootud tumepruun kiri. Lõnga jämedusest oleneb triipude laius. All-äär, kaenlaäär ja varrukate suu on kootud 2 silma parempidi, 2 silma pahempidi.
- 4-6. Kirjaga kindad. Mustriid kõigile esemetele asuvad mustri-lehel.

Kootud vaip

E. Nagel

Seda riideribadest valmistatud vaipa võib kasutada kattevaibana vankrile või ka põrandavaibana. Vaiba suurus on 145 × 155 sm. Vaiba lõimeks on võetud võrguniit nr. 12/20, mida kulub 400 g, kui tarvitada suga nr. 35/1 (suga nr. 30/1 on ka sobiv). Käärida tuleb 540 lõnga vaiba laiuseks ja kanga pikkuseks 230 sm. Vaipa võib kududa ka kahes osas, sest laia vaiba valmistamine pole ehk alati võimalik kitsaste telgede pärast. Siis kududa enne üks pool ja siis teine ning hiljem keskelt kokku õmmelda. Peab ainult triibud täpselt ära mõõtma, et nad hästi sobiksid. Sel juhul tuleb käärida 270 lõnga laiuseks ja 410 sentimeetrit pikkuseks.

Koeks on tarvitatud riideribasid: tumepruuni, lillakaid ja hallikaid beeži, roosakasbeeži, kollakasvalget, heledrohelist, tumerohelist, helekollast, helepruuni. Motiivid vaibal on korjatud pruuni sametiga. Samast materjalist on ka narmaspõime. Riideribasid kulub koeks 2 kg 400 g.

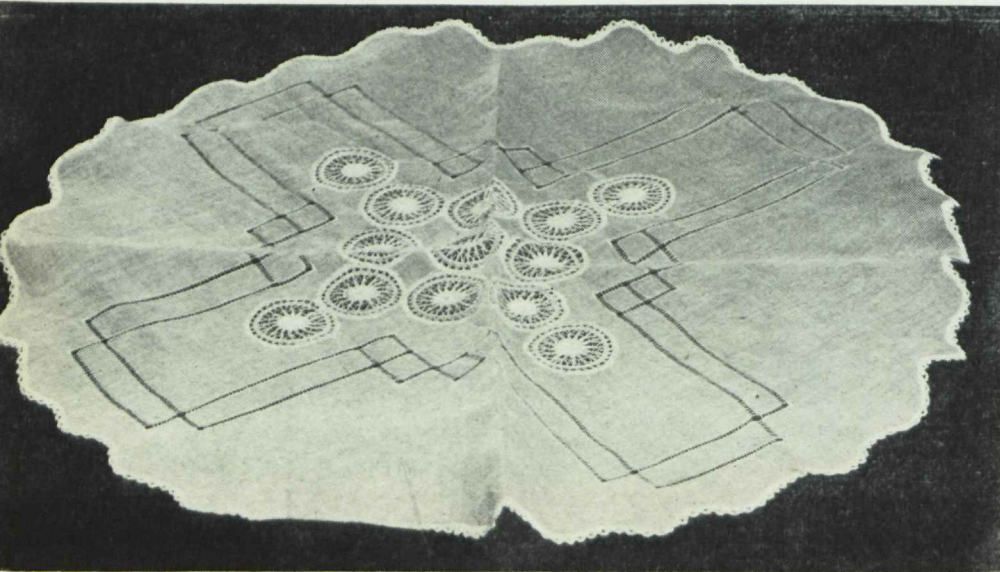
Sidus koerips.

Skeem mustri-lehel.

Päikesepitsiga ilulina

L. Leik

Lina on valmistatud klaasbatistist ja kaunistatud päikesepitsi ja piluga. Pilu jaoks tõmmata välja 9 lõnga. Pitsmotiivid valmistada „Ankur“ läikega heegelniidist nr. 60 era'di sellekohasel tsellulo'dkettal ja traageldada riidele. Motiivid õmmelda riidele sämpipistes. Lina suuruse võib võtta soovi kohaselt. Äär pöörata kitsalt tagasi ja heegeldada üle kinnissilmuse-pistes. Pitsmotiivi skeem asub mustri-lehel.

Teadmiseks

käsitöö-sõpradele!

Hulk nais-käsitööga tegelevaid meie oma eesti naised varustavad oma parimate ja õnnestunumate töödega enamiku meie ajakirja käsitöö-osast. Meie ei täida oma ajakirja lehekülgi odavate ja maitsetute välismaa ajakirjadest võetud käsitöö-esemetega nagu mõni teine ajakiri.

Teie võite sellest julgesti rääkida igale oma tuttavale, kes veel ei loe „Maretit“.

Teile tänulik

«MARET»

Kootud pluus 2-4-a. tütarlapsel

Pluusi materjaliks vajame umbes 150 g helesinist keskmises jämeduses villast lõnga ja kudumisvardaid 2½. Pluus kududa üksikutes osades, edasi-tagasi käivates ridades, lõikelehel antud lõigete järgi. Kudumist alatakse alt äärest, luues üles vajalise arvu silmuseid ning kududes ääre 1 s. paremp., 1 s. pahempidi. Edasi kududa 5 rida pahempidi triibuks ja 5 rida parempidi triibuks. Antud pluusil on esitükk ja selg alatud 76 silmusega, varrukas 62 silmusega. Krae on külge heegeldatud kinnissilmustes. Vestiosa on kootud pikisihis ning sisse õmmeldud ja kaunistatud värvilise ristpistega. Lõige lõikelehel.

Kootud jakk

Jakk on kootud kahesugusest lõngast ühes ja samas värvuses. Materjali kulub kokku umbes 400 g, millest näiteks siledat lõnga kulub umbes 180 g ning teist — froteerlõnga umbes 220 g. Töötamiseks vardad nr. 3. Kudumismuster on järgmine: esiteks kududa froteerlõngaga 3 sm kõrguselt edasi-tagasi, kogu aeg parempidi, ning sileda lõngaga samuti 3 sm edasirida parempidi, tagasi — pahempidi, nii et parempoolne pind oleks parempidi-silmuseline. Esitükid ja selg alatakse alt äärest froteerlõngaga (antud jakil on esitükid alatud 55 silmusega ning seljatükk 80 silmusega). Varrukad alatakse samuti alumisest äärest 50 silmusega froteerlõngaga ja krae lühemast küljest 24 silmusega. Pärast valmiskootud tükkide kokkuõmblemist heegeldatakse kaelusest kuni vöökohani pahempoolsele esitükile kinnissilmustes edasi-tagasi käivates pikutridades 1½ sm laiune ääris. Paremale ääriks tehakse aasadest nõõpaugud. Kraed õmmeldes hoitakse viimast tublisti kokku.

Lõige 88-sm rinnamöödule lõikelehel.

Kootud muustriline jakk

(Kõrval paremal)

Jakk on kootud lambavalgest keskmises jämeduses villasest lõngast, mida kulub umbes 400 g. Mustri jaoks kulub veidi sinist, punast, kollast ja rohelist villast lõnga. Mustri võib kas valmiskootud jakile peale tikkida või ka kohe kudumisel sisse kududa.

Jaki põhimustrit kootakse järgmiselt. **1. rida (tagasirida):** 2 silmust pahempidi, 2 järgnevat silmust parempidi kokku kududa, kuid mitte vardalt maha lasta, vaid veel kord pahempidi kokku kududa ja siis vardalt maha lasta. Nii korrata algusest. **2.—6. rida:** edasirida parempidi, tagasirida pahempidi (parempoolne pind oleks siis parempidi-silmuseline). **1.—6. rida** korrata algusest.

Esitükid ja seljatükk alata alt äärest vajaliku arvu silmustega ning kududa äär, 2 silmust parempidi, 2 silmust pahempidi, umbes 25 rida kõrge. Parempoolsele esitükile jätta kudumisel äärde 8 nõõpauku ristisihis. Passe ning alumise mustri laiune osa peale ääre kududa nii, et pealmine pind oleks parempidi-silmuseline, misjärel tuleks siis ülal-märkitud muustriline osa. Seljatükk on kootud lõpuni põhimustris (taga passet ei ole).

Varrukad alata alt äärest, kududa esiteks äär 2 silmust paremp., 2 s. pahempidi ning seejärel põhimustris edasi. Lõigete järgi kootud üksikud osad õmmelda kokku. Tikkida muustrilehel antud mustri järgi, kusjuures tühi ruut tähendab üht kudumissilmust ning märkitud ruut üht pistet. Tikkida ridadena paremalt pahemale. Siis heegeldada kaelääris 1 rida valgega ja 1 rida punasega kinnissilmustes üle ning lõpuks veel kollasega sämbukesed, 3 ketisilmust ja 1 kinnissilmus esimesse ketisilmusesse, 1 kinnissilmus 2. alumisse kinnissilmusesse. Muster muustrilehel.

Rahvuslikkudel motiividel talvmantlid lastele

A. Madisson

1. Poisikese-mantel helehallist kalevist, tumedama tallenahast kraega ja läkiläkiga. Mantel on kaunistatud helepunasest kalevist aplikatsioonidega (3 sm laiused ribad), millised on ääristatud tumepunase jämedama ilunööri. Viimasega on samuti kanditud mantli pahem hõlm. Kostüümi üldpilti täiendavad varrastel kootud villane punane vöö ning kõrge mustad lakk-botikud.
2. Tütarlapse-mantel (Tõstamaa naistekasuka variatsioon). Materjaliks kas valge pargitud lambanahk või helekreem pehme riie. Krae ja mantli alläärepalists, samuti mütsi palists on valgest tallenahast. Punased kalevist (või nahast) ribad kaunistavad mantlit ja mütsi, nagu joonisel näha. Säärase mantli juurde sobivad hästi vildist botikud (valged), millised samuti kaunistatud punasest kalevist paeltega.
3. Tütarlapse-mantel (Paistu naistekasuka variatsioon) pehmet kreemikasvalgest materjalist, kaunistatud pehme peenema karusnahaga ning kitsaste punaste ja helesinise kalevist paeltega. Mütsike ja botikud punased, kaunistatud valge karusnahaga.
4. Tütarlapse-mantel helesinisest sametist, valge karusnahast garnituuriga. Mantel on kaunistatud punaste siidnööridega (võivad olla ka valged).

Varrastelkootud villased kindad (Paistu motiiviga)

- 2-a Valge põhi, keskel helepunane „täht“ ning punased triibud (1 sm laiad).
 3-a Valge põhi, helepunane ja helesinine kiri.
 Kinnaste muustrid muustrilehel.

Ka meeste mood muutub

Kes usuks, et praegusajal paljudele päris välditamatu öösärk on alles vaevalt 100 aastat meie maal tarvitusel olnud! Rahva seas pole see ehk luksuse, sest selle järele ei tunta veel tarvidust. Kunagi ongi see olnud luksuse, sest isegi valitsejad omasid varasemal ajal ainult üht öösärki, kusjuures see oli käsitsivalmistatud pitsidega rikkalikult kaunistatud ega tuntud tol ajal samasugust tungi puhtuse järele nagu meie ajal. 18. saj. tarvitasid Vene õukondlased kullaga tikitud ööjakke, mille möödapääsmatuks lisandiks oli samuti ilustatud öömüts.

Mis ütleks praegusaja mees, kui talle antaks säärane särav öösärk? Kindlasti ta kirjutaks „avaliku kirja“ naiste veidrast oskusest leida võimatuid kinke meeste. Sel korral oleme täiesti ühel nõul, et säärane kink oleks kõlbmatu, kuid siiski sooviksime muutust meeste ööriivastises.

Kas mehed peavad tingimata kandma valget öösärki, mis kutsub taas esile lapsepõlve nägemused kodukäijatest, või tugevatriibulist pidžaamat, mis vägisi meenutab karikatuuri kõrvetaval suvepäeval varb-aiaga taga maganud mehest, või tumedat ühevärvilist ööülkonda, mis sunnib mõtlema kohvritele, laevadele, hotellidele, rongidele? Ja lõpuks — kas meeste öösärgid peavad alati olema valmistatud samas tegumoes, olgu selle kandja poisike, noormees, keskealine või vana?

Väga ilusad on pastellvärvuses ja tegumoelt mehelikud öösärgid ja pidžaamad, mille materjaliks võib tarvitada popeeliini, trikoliini, sefiiri jne. Riie võib olla ühevärviline, beež, hall, sinine, roheline, peente, õrnade triipudega või ruutudega. Värvid võivad olla ka eredamad, olenedes sellest, kas särk tehakse noorele või vanale. Riidet ostes võib kohe välja valida samas värvuses, ainult veidi tumedamas varjundis, või ka mõnes teises sobivas värvuses paela või riidet, millest valmistatakse kandid. Enne riide ostmist aga peab olema tegumoe kohta selgusele jõutud. Öösärk valmistatakse pikk, kuid mitte maani, ja jäetakse rinna ette 2—3 sm laiune palists. Särgi reväärid tehakse suuremad kui varem. Lai esi- ja seljatükk asetatakse kroogetesse, millised võib ömmelda kinni või ilustada näiteks kolmnurgakujuliselt. Tasku ilustatakse monogrammiga. Taskust leiab uninegi inimene taskuräti ega tar-

vitse seda otsida voodi alt, kuhu see muidu magades kirilasti kukub. Varrukad tehakse siledad ja varustatakse käitsegaga. Vöö annab öösärgile korraliku rõivastise ilme. Krae, revääride, tasku ja kästiste ääred ilustatakse tumedama kandiga ja nimetähed ömmeldakse sama värvi niidiga või valmistatakse paelast või riidest aplitseeritult. Kui särgile eelistatakse pidžaamat, siis valmistatakse püksid ja särk, millest viimane ulatub põlvini. Püksisäärte alumised ääred ja küljeõmblused kaunistatakse värvilise kandiga.

Tahaksime puudutada veel ka meeste päevapesu. Suvisel ajal, millal meiegi maal temperatuur tõuseb üle 30° C varjus, on otse näotu ja ebatervislik meestel kanda kuube ja kõva kraed. Üksikud, kes kannavad spordisärki, käärivad pikad varrukad vorstina kuni küünarnukini üles. Miks käite nii, targad mehed? Millisel põhjusel on hakatud kuuet käimist meil sobimatuks pidama? Mees on täiesti korralikult rõivastatud, kandes kraega ühes tükis särki, mille ülemine nööp on avatud ja millel on lühikesed varrukad — ilma tolle ebasteetilise vorstita. Riie valitagu õhem kui talvsärkidele ja väga sobiv on valmistada särk ja lühikesed aluspüksid samast riidest. Te ei aimagi, millisest heaolutundest loobute, keeldudes seda tegemast.

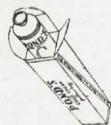
Ühe tilga õliga

Meil on ukсед, mitmesugused majapidamismasinad, tarberiistad ja keedunõud, mille alatine valmisolek tundub meile enesestmõistetavana, mille eest hoolitsemise me aga väga kergesti unustame. Mõnikord tuletavad nad endid ise meile meelde ja paluvad meilt abi; mõelge ustele, millised esiti tasa, siis kõvasti ja kuuldavalt kriiksuvad, meid ärritades ja närvlikuks tehes. Miks ei võta me veidi õli, et määrada hingi? Kerge on ust tõsta järgmiselt. Üksena asetatakse rööbiti lühike puuvarb, mille peale pannakse risti maha kitsas lauake. Üks laua ots lükatakse ukse alla, kuna teisele otsale astutakse jalaga peale. Kohe kerkib uks üles, nii et võidakse hingi määrada. Ja kohe on rahu majas. Samuti vajavad ka uksevõtmed aeg-ajalt veidi õli — ja pööramine muutub kuuldamatuks. Keldri roostetunud tabalukud muudab petrooleum jälle tarvitamiskõlblikuks.

Ja kuidas on kõigi köögiriistadega, nagu lihamasinad, noapuhastusmasinad jne? Kui nad on pestud, siis pole neil tilkagi rasva ja nad kriiksuvad kaeblikult ning kuluvad enneaegselt. Ka poonimisaparaadid, tolmuimejad — kõik vajavad veidi rasva oma liikuvatele osadele. Plekknõud köögis tuleb eriti hoolsasti kuivatada ja õhukese rasvakorruga katta, samuti margapuu, kirves jne. Ka vasar ja tangid vajavad määrimist. Aiatööriistad tuleb pärast puhastamist pekikamaraga üle hõruda, siis läigivad nad ilusasti. Alavoolikut on soovitatav hõruda glütseriinis niisutatud lapiga, siis on ta painduv.

Lastevankrirattad ja laste jalgrattad pahandavad kõiki oma kriiksumisega, õigel ajal piisab aga minimaalsest kvantumist rasvast.

ESITEKS tarvitan Pond's Cold kreemi näole, kaelale ja kätele. See kõrvaldab tolmu ja puhastab nahka, teeb selle värskeks ja rõõsaks.

JÄRGMISEKS

Pond's näovette (Skin Freshener) kastetud vatitopiga niisutan näo ja kaela. See sulgeb poorid, värskendab ja elustab näonahka.

SIIS, enne puuderdamist, katan oma näo ja kaela Pond's „V“ rasvata kreemiga.

Puuder püsib seetõttu eriti ühtlaselt ja hästi. Ka nahk muutub siledaks ja pehmeks.

LÕPUKS tarvitan Pond's puudrit. Selle parfüüm ja varjundid on oivalised. Näonahk saab pehme, meeldiva jume.

POND'S

EXTR. Co.

ESINDUS: - A/S. PROVIISOR J. LILL

HELMI KABER
vandeadvokaat

Kuidas kaitseb seadus naist?

Pärimisõigusest üldse ja seadusjärgsest pärimisest

Pärimisõigus vaatab isiku varanduslikku saatust, mis järgneb isiku surmale. Surm lõpetab isiku olemasolu, kuid ei lõpeta tema varanduslikke õigusi ja kohustusi, vaid need kestavad edasi ja leiavad endale nõندانimetatud õigusjärglaste näol järeltulijad, kes seaduslikus korras astuvad surnud isiku varanduslike õiguste ja kohustuste kandjateks ja omanikkudeks. Pärimisõigus on juriidiliste normide kogu, mis korraldab surnud või surnuks tunnistatud isiku varanduslike õiguste ja kohustuste üleminekut surnud isikult, pärandajalt, tema õigusjärglastele — pärijatele. Pärijate astumist pärandaja juriidilistesse suhetesse nimetatakse pärimiseks. Isiku surmaga tema pärand muutub pärandustombuks ja alles pärast pärijate kinnitamist kohtu poolt või päranduse vastuvõtmist läheb pärandustomp üle pärijatele ja muutub seega pärandiks selle sõna otseses mõttes. Pärimisõigus on ajaloo kestes läbi teinud mitmesuguseid muutusi, eriti peab aga mainima, et tendents on pärimisõiguse piiramise poole suunatud. Viimast suunda aitab teostada ka pärandusmaks, mis on reguleeritud sel viisil, et mida kaugemas sugulasastmes pärija, seda kõrgem on seaduses ettenähtud pärandusmaks saadava pärandi pealt arvestatud.

Pärimisega lähevad isiku varanduslikud õigused ja kohustused üle pärijale, kuid puhtisiklike õigusi pärimisõigus ei puuduta ja isiklikud õigused, need, mis seotud teatud isikuga, sellele ei allu, näiteks: ei saa pärandada abielu, ei saa pärandada last, teenistuskohhta, pensioni, haridus- ja teisi tunnustusi jne.

Meil kehtiva õiguse järgi peab pärandi üleminekuks olema 2 momenti: 1) pärand peab avanema, s. t. senise varanduse omanik peab kustuma ja 2) pärija peab tahet avaldama pärandi vastuvõtmiseks. Tahteavaldus pärandi vastuvõtmiseks võib olla otsene (kirjalik või suuline) või vaikiv, s. t. toimuma teatud tegude kaudu, mis näitavad, et pärija on pärandi valdusele asunud ja selle vastu võtnud. Juhul, kui kohtu kaudu on pärijad kutsutud pärandi vastuvõtmisele — pärijate kinnitamise korras — ja kui pärijad ei ilmu või osa neist ei ilmu, samuti ei avalda kirjalikult soovi pärimisest osavõtmiseks, siis loetakse kutsutud isik pärandist loobunuks ja ta

kaotab oma õigused pärandile. Sama järgneb ka vastava kuulutuse kaudu Riigi Teatajas üleskutse toimetusele. Kui pärijad sellele kuulutusele vaatamata ei ole end ilmutanud ega soovi avaldanud pärimisest osa võtta, siis vastavalt asjast huvitatud pärija või pärijate palvele tunnistab kohus kõik kuulutuse tähtajal üles andmata nõudmised, õigused ja vaidlused kustunuks ja pärijaiks kinnitatakse ainult isikud, kes on selleks soovi avaldanud.

Et pärida, peab isikul olema: 1) võime pärida ja 2) ta peab olema pärimiskõlblik. Kõik õigusvõimelised isikud on ka pärimisvõimelised. Seega võivad pärijateks olla ka juriidilised isikud, nagu seltsid, asutised, ühingud jne. Pärimisvõime peab olema pärijatel nii pärandi avamisel kui ka pärandi vastuvõtmisel. Füüsiline isik on võimeline ainult siis pärima, kui ta pärandaja surmamomendil oli juba olemas või vähemalt eos- tatud ja sünnib elusalt. Juriidiline isik aga on võimeline pärima ainult juhul, kui säärane juriidiline isik oli juba olemas pärandaja surmamomendil.

Meil kehtiv Balti Eraseadus loendab terve rea juhtumeid, millal isik muutub pärimiskõlbmatuks. Nii on pärimiskõlbmatuks tunnistatud järgmised isikud: 1) kes meelega või ettevaatamatult surmasid pärandaja või eelpärija, 2) kes jõuga või pettusega ei võimaldanud pärandijätjal korraldust teha oma surma korras või jälle sundisid seda jõu ja pettusega muutma oma kasuks, 3) kes mitteõiglaselt vaidlevad pärandaja õigusvõime vastu, 4) kes pärandaja eluajal, ilma viimase nõusolekuta ja teadmata sõlmivad lepinguid tulevase pärandi kohta, 5) kes seadusevastaselt astuvad abielu, 6) kes jätavad täitmata pärandaja poolt testamendiga tehtud ülesanded jne. Peab tähendama, et eriti kehtiv seadus loeb pärimiskõlbmatuks ka neid, kes on abielu rikkunud, vastu vanemate tahtmist abiellunud jne.

Pärimiskõlbmatus kustub, kui pärandaja poolt leiab aset andeksandmine.

Meil kehtiv seadus tunneb kolme pärimisalust ja need on: 1) pärimisleping, 2) testament ja 3) seadusjärgne pärimine. Oma jõu poolest on esimesel kohal pärimisleping, siis testament, ja kui mõlemad puuduvad, siis sünnib pärimine seaduse järgi. On aga võimalikud ka juhud, kus osa pärandist üle läheb lepingu teel, osa testamendi teel ja ülejäänud

osa — mille kohta ei ole lepingut ega testamenti — seaduse teel. Teatud juhtudel seadus kaitseb seaduse teel päriajaid ja neil juhtudel ei ole jõudu lepingul või testamendil või saab neid tühistada, kuid selle juurde tuleme veel hiljem.

Pärand läheb üle pärijale seadusjärgse pärimise teel, kui pärandaja ei ole järele jäänud mingit korraldust oma surma korraks või kui järelejäetud testament või leping on tunnistatud kehtetuks või testament või leping haaravad ainult üht osa pärandist. Viimasel juhul ainult testamendist või lepingust väljajäänud osa läheb üle seadusjärgse pärimise teel. Seadusjärgseteks pärijateks on sugulased, abikaasa ja mitmesugused ühiskondlikud asutised ning riik. Seega on seadusjärgse pärimise alusteks: 1) veresugulus, 2) tsiviilne sugulus, 3) abielu ja 4) riikkondsus. Tähtsamaks seadusjärgse pärimise aluseks on veresugulus. Pärandijätja veresugulased pärivad teatud järgulises järjekorras, mis põhjeneb suguluse laadil ja astmete lähedusel. See järjekord on sugulase kuuluvusest ühte või teise järku.

Balti Eraseadus, mis meil kehtib, tunneb nelja järku kuuluvaid seadusjärgseid päriajaid ja need on järgmised.

1) Esimesse järku kuuluvad kõik pärandijätja alanejad, astmete lähedusele vaatamata, kellede ja pärandaja vahel ei ole elusate kirjas teist isikut — alanevat sugulast, kellele oleks pärimisõigus. Näiteks, kui sureb ema, siis tema lähemad seadusjärgsed pärijad on lapsed. Lapselapsed saavad aga päriajaks alles sel juhul, kui nende ema ning pärandijätja tütar on surnud.

2) Teise järku kuuluvad kõik pärandijätja ülenejad, astme järgi lähemad sugulased, pärandijätja vennad ja õed ja nende vendade ja õdede lapsed, kelle vanemad on surnud enne pärandijätjat.

3) Kolmandasse järku kuuluvad kõik pärandaja poolvennad ja poolõed ning nende poolvendade ja poolõdede lapsed, kelle vanemad on surnud enne pärandajat.

4) Lõpuks neljandasse järku kuuluvad kõik ülejäänud sugulased, kes ei kuulu 2. ja 3. järku läheduse astmete poolest, vahet tegemata pool- ja täissugulaste vahel.

Ühe isiku lapsed, vaatamata sellele, kas nad on sündinud ühest või mitmest abielust, pärivad ühistel alustel, mitme isiku lapsed aga igaüks ainult oma vanemast. Vallaslastel ei ole pärimisõigust oma vallasisa suhtes.

Balti Eraseadus reguleerib veel üksikasjaliselt, kuidas toimub pärimine üksikutes astmetes: alanevas joones, ülenevas joones, külsugulaste abikaasade jne. pärimine. Peale suguluse läheduse arvestatakse veel pärijate sugu, iga, täis- või poolsugulust, koos või eraldi elamist jne. Seejuures tehakse veel vahet asukoha suhtes, kas pärimine toimub Eesti- või Liivimaa maaõiguse kehtivuse piirkonnas või Eesti- või Liivimaa linnaõiguse kehtivuse piirkonnas ja lõpuks veel eraldi Narva linnaõiguse kehtivuse piirkonnas.

Viiks liiga pikale kõiki neid siinkohal käsitlema hakata, seepärast piirdun vaid selle alaga, mis eriti puudutab naisi ja peamiselt abielunaisi.

Kehtivas seaduses kasutavad abikaasad vastastikust pärimisõigust. Ka abikaasade pärimisõigustes on vahet tehtud selle järgi, kus kohal pärimine aset leiab ja millisele seadusele oma maa-ala järgi see koht allub. Vastavalt sellele on ka erinevused seaduses.

Eestimaa maaõiguse järgi loetakse lastega leseks naist, kellel on sündinud abielus üks või enam lapsi — olgugi et need on surnud enne pärandijätjat — või kes on olnud rase mehe surma ajal.

Liivimaa maaõiguse järgi loetakse lastega leseks naist, kes on abielus sünnitanud ühe või enam lapsi ja kelledest enestest või nende järeltulijaist on abielu lõppemisel veel elus keegi, samuti naine, kes mehe surma ajal on rase ja — olgugi pärast mehe surma — sünnitab elusa lapse. Kui aga mehe surma korral ei ole elus abielusündinud lapsi, loetakse naine lasteta leseks.

Eesti- ja Liivimaal lastega lesknaisele kuulub pärast mehe surma kogu järelejäädud varanduse kasutamine ja valitsemine koos lastega, ilma et lesk oleks kohustatud jagamist toime-

tama. Lapsed, kuigi nad on täisealiseks saanud, ei ole õigustatud varanduse jagamist nõudma, välja arvatud juhtum, kui lesk uuesti abiellub. Lastega lesk, kasutades mehest jäänud pärandi vara, ei ole kohustatud aru andma ei selle valitsemisest ega ka kasutamisest vaeslastekohtule ega ka lastele.

Mehelt päritud kinnisvarasid ei või lastega lesk võõrandada, pantida ega koormata oma valitsemis- ja kasutamiseks kestel ilma laste nõusolekuta. Kuni lesknaine kasutab päritud vara, on tema kohustatud tasuma ka varal lasuva võla protsendid ja tähtajalised maksud ning tulust ülal pidama ja kasvatama lapsi. Vallasvaraga aga võib lastega lesk talitada oma äranägemise järgi. Lastel on seega ainult äraootõigus isa pärandi peale. Kui aga lesk ise soovib või ta on sunnitud jagamist ette võtma uue abiellumise tõttu, siis saab lastega lesknaine pärandist oma erivara ja tema poolt abiellu toodud vara ning kõik vallasvara, lastega ühesuguse osa kinnisvarast ja võrdse osa lastega ka mehest mahajäänud võlanõudmistest. Vallasvara hulka kuulub ka kõik sularaha ja arved pankades.

Eestimaal võivad, kui lastega lesk on ette võtnud pärandi jagamise, oma kinnisvara osasid väija nõuda ainult täisealised lapsed, kuna aga alaealiste osad jäävad endiselt ema kasutusse ja valdusse, kuid vaeslastekohtu poolt fikseeritakse need osad ja kindlustatakse tarbe korral. Kui enne jagamise ettevõtmist on mõni lastest surnud, siis võetakse arvesse ainult elavad lapsed; kui aga mõnel surnuist on endal lapsi järele jäänud, siis astuvad need oma vanema õigustesse.

Liivimaa maaõiguse järgi juhul, kui lapsed on enne ema surnud, saab lesk pärandi jagamise korral kõik vallasvara ja pool e kinnisvarast, kuid ainult eluaegseks kasutamiseks, kuna Liivimaa seaduse järgi lesel on kinnisvara pärimise õiguses ainult kasutamiseõigus ja pärast tema surma jääb see ikkagi veresugulastele. Kui naine selle osa saab rahas, pärivad hiljem selle ka mehe sugulased Eestimaa maaõiguse järgi; kui jagamise korral pole elus enam lapsi, saab lesknaine kinnisvarast, vallasvarast ja võlanõudeist poole, kuna teine pool jääb mehe veresugulastele. Kinnisvara aga naisele ei anta mitte natuuras, vaid rahas, ja sellega naine võib talitada oma äranägemise järgi.

Pärast vara jagamist vastutab lesknaine mehe võlgade eest ainult oma kinnisvara osaga ja saadud võlanõudmistega osaga; kui aga nendest ei jätku, siis ka saadud vallasvaraga. Kui aga lesknaine sureb enne päritud vara jagamist oma lastega, siis kinnisvara ja võlanõudmistega osa jääb üldpärandi hulka ja lesknaise pärijail, näiteks lastel esimesest abielust, ei ole õigust selle osa peale.

Eestimaa maaõiguse järgi, kui lesknaine sureb ka pärast lapsi ja pärand on seni olnud jagamata, siis naise pärijad saavad järelejäädud pärandist naisele kuuluva osa endale, kuna teine osa jääb mehe veresugulastele.

Lasteta lesknaine Liivimaal on see, kellel ei ole elavate seas lapsi mehe surma korral, kuigi neid varem on olnud. Eestimaal on aga lasteta lesk vaid see naine, kellel üldse pole abielus lapsi olnud. Lasteta lesknaine kasutab ja valitseb kogu mehest järelejäädud vara 1 aasta ja 6 nädala kestes, arvates mehe surmast, pärast selle tähtaja möödumist aga peab ta vara üle andma mehe veresugulastele-pärijatele ja tema ise pärib vaid abiellu toodud vara, kõik vallasvara ja Eestimaal ka pool osa võlanõudeist.

Üksikuid erinevusi ja kitsendusi on veelgi lesknaise pärimisõigustes, mis aga on sõltuvad peamiselt asukohast, seepärast ei saa nende juures pikemalt peatuda, kuna pärimisõiguste selgitamisel igal üksikul juhul tuleb pöörduda õigeaegselt asjatundja poole, kes siis kehtivate seaduste alusel asja lahendab. Pärimisõigused tuleb üles anda 6 kuu kestel, arvates pärandijätja surmast, kuna hiljem ülesantud õigused küll ei kustu, kuid pärandusemaksu tunduvalt suurendavad ja asjata kulused juurde toovad. Päranduseasjad alluvad pärandijätja ja kinnisvara asukoha kohtule, niipalju kui see puutub hoiukorras pärimisõigustesse kinnitamisega. Järgmises numbris vaatleme testamendijärgset pärimist, ja kui võimalik, siis ka lepingujärgset.

A/s. KAUBA PANK,

Suurturg nr. 12,
oma majas

• TARTUS •

Juhatuse telef. 22-09
Kodukeskjaama telef. 41-40

Oma kapitalid üle Kr. 545.000.— :: Toimetab kõiki pangaooperatsioone

Kindlustuse Aktsiaselts Eesti Lloyd'i Tartu peaesindus

Säilitage oma hambad noored, terved ja lugevad!

See on lihtne, kui tarvitate hammastehoo- leks NIVEA-hambapastat. NIVEA-hamba- pasta puhastab hambad põhjalikult, hä- vitab kahjulikud suuhapped, tugevdab igemeid ning suulanahku ja muudab väljahinguse puhtaks ja värseks. Proo- vige seepärast NIVEA-hambapastat juba täna õhtul.

Werner Mehks, Tallinn.

Hinnad: 50 ja 75 senti

24C

Moepisiasjade eest hoolitsemisest

Pärast kasina asjalikkuse ja sportliku mehelikkuse pikka perioodi on rõivamood pöördunud käesoleval ajal jällegi vastandlikkudele radadele. Taas on tõusnud ausse rõivakaunistised, millised nii armsalt ilustasid omal ajal me vanaemasid.

Ent kõik need õrnvalged kraed ja rüüžid on ainult siis ilusad, kui nad on valged nagu värskelt sadanud lumi ning õhulised nagu kirsiõied. Järelkult asendagem iga pisutki mustunud kaunistis otsemaid puhtaga ning hoidkem alati valmis väike tagavara vahetuseks. Riidmaterjalid, milliseid kasutatakse tänapäeval selleks otstarbeks, evivad sageli teatud kangust, mis ei kao isegi pärast pesemist.

Eriti sageli esineb seda pluukside juures, mis tänapäeval taas on moes.

Kortsumata pesuesemed, milliseid ei pruugi triikida, on kindlasti lemmikesemed nendele naistele, kes pesevad küll meel- sasti, kuid kellele triikimine on vastumeelne.

Ihupesu praktilisest džörsi-kunstiõidist ja lavableriõidest on väga kergesti pestav, kuid seda peab triikima, et riie oman- daks taas läike ja kauni välimuse.

Ent ka see töö õnnestub tõhusalt, kui pesu lastakse ainult pooleldi kuivada ja triigitakse siis pahemalt poolt kesk- miselt kuuma triikrauaga. Pooleldi märjas riides ei teki nii kergesti noid jonnakaid kortse ja volte, mis pikendavad tavalis- tsi suuresti me triikimisvaeva.

Oma siidkleite käsitsegem sama eeskirja järgi.

Sageli on tarvilik kerge tärgeldamine, et saavutada rõiva- kaunistise endist ilu. Mõnikord, eriti tüllile ja pitsidele, piisab juba suhkru- või želatiinilahusest, muil juhtudel aga lahja, kee- detud tärklis. Kui riie juhtub liiga kangeks muutuma, pes- tagu seda teiskordselt pisut aega külmas vees, kuna siis jääb veel riidesse niipalju tärklis, kui on vajalik teatava kanguse saavutamiseks.

Rõivaesemeid monogrammide ja tikanditega triigitagu pak- semal, pehmemal triikimisalusel, nii et oleks võimalik mono- gramme ja tikandit paremini esile tuua.

Kes tahab oma aukudega tikandesemeid eeskujulikult trii- kida, surugu pärast triikimist kõik augud pahemalt poolt paremale poole väikese aukude puurimise luupulgakesega läbi.

Nüüd jälle väga armastatud iiri heegelpitse ei triigita üldse, vaid kinnitatakse roostevabade nõõpnõeltega puhtale peh- mele alusele, tõmmates pitsid sirgeks vastavalt nende mustri- kontuuridele. Alles pärast täielikku kuivamist võetakse nad sel- lelt aluselt ära. Nii omandavad nad kohe oma stiilile vastava kanguse, millist võib taoti järele aidata vähese tärgelisidamisega.

Värvilistele pesuõidist pluusidele ja kleitidele, millised sa- gedama pesemise järel pisut pleegivad, võib anda taas värsket värvitooni, lisandades viimasele loputusveele veidi värvi.

Käesoleval ajal kantakse meeleldi ka linast riidet. Kui tahetakse saavutada sellele pärast pesemist endist läiget, siis loputatagu linast riidet keevas vees. Pärast vee väljaväänamist ja kuivatamist froteerrätikute vahel triigitagu nad pahemalt poolt otsekohe kuuma triikrauaga üle.

Jämedamat, nn. kodukootud ja kohati kupulist linast riidet, millest õmmeldakse sageli jakke, ei pruugi üldse triikida, vaid riputatagu jakk lihtsalt rõivapuule, tõmmatagu sirgeks ning lastagu nii kuivada. Vee raskuse tõttu (jakk ei väänata sel juhul veest üldse välja) tõmbub riie siledaks.

Tänapäeval, millal pannakse nii suurt rõhku hästiharmo- neeruvale rõivastisele, peame olema hoolikad igale kostüü- mile või kleidile sobiva kaunistise valikul, nii riidematerjali kui ka värvitooni suhtes.

Enamikult valitakse käekott, kindad ja sall ühesuguses, kleidist või kostüümist erinevas värvitoonis ja need pisiese- med peavad omakorda harmoneeruma kuidagi kübara ning kingadega. Käesoleva aja mood nõuab meilt järelkult suurt hoolikust ning maitsekust just lisandite ja pisiasjade valikul.

Hansaplast ei takista!

Tavaline side on segav, Hansaplast aga ei takista tööd ega liigutusi. Ta on ideaalne kiirside: alati tarvi- misvalmis, antiseptiline ja paranemist soodustav.

Werner Mehks, Tallinn.

Kiirside Hansaplast

399

MARTSIPANIKÜPSISED

KUIVIKUPUDING

Ained: $\frac{1}{2}$ l piima, $\frac{1}{3}$ kl. suhkrut, $\frac{1}{4}$ kangi vanilli, 4 muna, saiakuivikuid, 1 spl. sulavõid.

Kuivikud asetatakse vanilliga keedetud piimasse, ja kui nad on piima enesse imenud, surutakse läbi sõela.

Munad lüüakse suhkruga hästi vahule, segatakse juurde jahtunud kuivikumass ja valatakse võitud vormi. Küpsetatakse paraja kuumusega ahjus umbes $\frac{1}{2}$ tundi ja lüüakse ettevaatlikult vaagnale välja, et ei puruneks. Sibulõunad kooritakse, lõigatakse pooleks ja võetakse südamik välja, keedetakse suhkrusiirupis (ettevaatust, mitte katki keeta!) pehme, tõstetakse vahulusikaga välja ning asetatakse pudingi juurde ringi. Õunalõikude keskele asetada keedisest välja võetud kirsse. Võib süüa soojalt või ka külmalt.

MEEKOOGID

Ained: $\frac{1}{2}$ kg mett, 1 kg nisupüüli, 2 kl. suhkrut, 200 g võid, $\frac{1}{2}$ tl. nelgi- ja $\frac{1}{2}$ tl. kaneelipulbrit, 2 muna, 1 pakk küpsetuspulbrit või 1 tl. viinakivihapet ja 2 tl. söögisoodat.

$\frac{1}{2}$ kl. suhkrut pruunistada, lisada juurde $\frac{1}{2}$ kl. vett, mesi ja ülejäänud suhkur. Segades lisatakse juurde antud maitseained, või, kloplitud munad ja jahu, millele juurde segatud küpsetuspulber. Taigen lastakse järgmise päevani seista jahe-das kohas. Teisel päeval rullitakse see õhukeselt välja, lõigu-takse piklikud tükid, määratakse munaga ning küpsetatakse võitud plaadil helepruuniks.

ÕUNAKOOK JÕULULAUALE

Ained taignale: 2 kl. sõredat jahu, 250 g võid, 2 spl. suhkrut, 1 munakollane, 2 spl. piiritust.

Või vahustatakse, lisades juurde munakollase, suhkrut, piirituse ja jahu. Saadud taigen rullitakse laiali, asetatakse koogi-vormi põhjale ning ümberingi valmistatakse osast taignast ümmargune rullitud äär, et õunad peal seisaksid. See koogi-põhi küpsetatakse kaunis kuumas ahjus küpseks ja pannakse jahtuma. Seda on hea küpsetada lahtikäivas vormis.

Õunad (sibulõunad või antonovkad) kooritakse, lõiga-takse neljaks, võetakse seemned välja ja keedetakse vähesel hulgal suhkrusiirupis (pannes korraga ainult mõned õuna-tükid keema). Kui õunad on pehme, võetakse nad siirupist vahulusikaga välja. Õunte keetmisel tuleb tä-hele panna, et nad ei laguneks, sest siis ei saa head torti. On tarvisminevad õunad keedetud, laotakse nad lusikaga üks-haaval tihedalt tordipõhjale ja kaunistatakse õunte vahekohad keedisest võetud maasikate või kirssidega. Soovi korral võib kaunistuseks tarvitada ka vahukoort.

MARTSIPANIKÜPSISED

Ained: 250 g magusaid mandleid, 15 g mõrusid mand-leid, 250 g tuhksuhkrut, 2 spl. roosivett.

Mandlid kasta keeva vette, tõmmata koored maha ja lasta mandleil mõni tund kuivada. Siis ajada läbi hakk-masina, lisandada suhkur ja ajada veel 2–3 korda läbi, sest mida peenemaks mandlid on jahvatatud, seda parema ja siledama taigna saame. Lõpuks lisada juurde roosivesi ja korralikult läbi segada. Taigen rullida lauale õhukeselt välja ning mitmesuguste vormidega küpsised välja lüüa. Ümber-tingi keerutada samast taignast rull ja asetada alusele. Rull määrada pealt munakollasega ja panna mõneks minutiks ahju. Välja võttes kaunistada küpsised marmelaadi või želee-ga.

VANILLIPULGAD

Vanillipulgade küpsetamiseks peab olema eriline küpse-tusvorm, mis kujutab pikka kitsast panni, kuid mille põhi on siksakiliselt volditud, nii et igasse vahesse saaks asetada taignat küpsiste jaoks. Seetõttu ongi nende küpsiste kuju kolmetahuline.

Ained nimetatud küpsiste valmistamiseks: 150–200 g võid, 150 g suhkrut, 180–200 g jahu, 3 suurt muna, $\frac{1}{2}$ va-nillikangi.

Või vahustada ning lisada vähehaaval juurde suhkruga segatud riivitud vanill ja munad üksikult. Vahustada kõike umbes $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{2}$ tundi ning lisandada siis jahu. Panna igasse vormivolti 1 spl. taignat ja küpsetada hästi palavas ahjus umbes 15–25 min.

Samale taignale võib vanilli asemel lisandada 40 g riivitud šokolaadi, et saada šokolaadipulki, või 50 g riivitud pähkleid või mandleid ja $\frac{1}{2}$ teelusikatäit küpsetuspulbrit, siis saame pähklikangid.

JÕULUKEEKS

Ained: 5 muna, 200 g suhkrut, veidi soola, 250–300 g sõredat jahu, veidi vanillisuhkrut või poole sidruni õhukeselt riivitud koor, 150 g võid ja 100 g korinte või rosinaid, 1 spl. rummi või piiritust.

Rosinad või korindid puhastada, pesta ja kuivatada ja segada jahuga. Munad vahustada ühes suhkrut ja näputäie soolaga umbes $\frac{1}{2}$ tundi, lisandada jahu ühes korintidega ja sidrunikoorega ning hiljem tasakesi segades sulatatud ja jahutatud või ja alkohol. Täita taigen võitud ja riivsaia-ga riputatud vormi ja küpsetada kuumas ahjus umbes $\frac{3}{4}$ –1 tund.

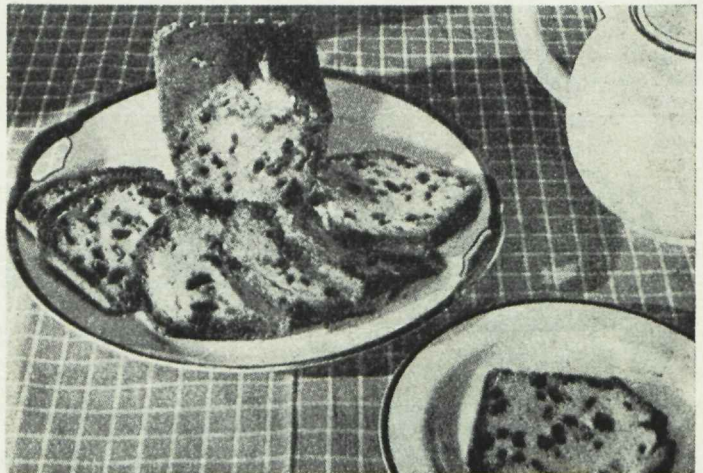
LIIVAKOOGID

Ained: 200 g võid, $\frac{3}{4}$ kl. suhkrut, 1 muna, 1 muna-rebu, 150–200 g sõredat jahu, 150 g kartulijahu, $\frac{1}{2}$ sidruni riivitud koor, mõned mandlid.

Või vahustatakse ja lisatakse vähehaaval juurde suhkur, munad, jahu, kartulijahu ja sidrunikoor. Taigen sõtkutakse hästi läbi, lastakse külmas kohas järgmise päevani seista, rullitakse õhukeselt välja, lõigatakse ümmarguse klaasiga väi-kesed koogid, määratakse pealt kloplitud munaga ja riputatakse peale peenekshakitud mandleid. Küpsetatakse võitud plaad-il 10–15 min. paraja kuumusega ahjus kollakaspruuniks. Koogid võetakse plaadilt ära pärast jahtumist, kuna nad kuumalt murduvad.

PEEDIHAUTIS

Hea salatina sobib verivorstide juurde söögipeet nii kül-malt kui ka soojana. Peedihautist võib teha nii tooreist kui ka keenud peetidest. Peedid riivida jämedalt ning hautada 1 spl. võiga või rasvaga pehme. Keenud peetide puhul ainult läbi kuumutada. Lisandada maitseks soola, suhkrut, hapu-koort ja veidi äädikat või sidrunimahla.

JÕULUKEEKS

ÕUNAVORM RUKKILEIVAGA

Ained: 2 supitaldrikutäit õunaviilukaid, 1 supitaldrikutäis riivitud rukkileiba, 2 spl. võid, 1½ kl. rööska koort või piima, 1 kl. suhkrut, 1 tl. kaneeli.

Õunaviilukad ja riivitud leib asetada kihitumisi määritud vormi, kusjuures igale õuntekihile riputada suhkrut ja kaneeli ning igale riivleivakihi asetada võitükikesi. Pealmine kord olgu riivleib, millele asetada võitükikesi. Siis valatakse üle koor või piim. Küpsetada ahjus vormiga ¾ tundi. Süüa kuumaht röösa piimaga.

KALKUNIPRAAD

Ained: 1 kalkun, 100 g soolapekki, võid.

Puhastatud kalkunirind pikitakse pekribadega, hõõrutakse soolaga ja asetatakse praadimisnõusse, rind ülespidi. Üle kalkuni valatakse pruunistatud võid ja asetatakse praad ahju. Kui praad on pruun, valada juurde kuuma vett ja küpsetada vahetevahel üle kastes, et ei kuivaks. Hea on kaanega küpsetamisnõu. Küpsetamiseks kulub umbes 2–3 tundi.

Praerasvale lisandatakse jahu, vett, hapukoort, soola ja keedetakse läbi. Antakse lauale kastmekannus. Salatiks sobib kõrvitsa- või paradüüsiõuna-salat.

MAKARONIVORM HAKKLIHAGA

Ained: 300 g makarone, ½ l piima või vett, soola, ½ kg hakk-sealiha, 1 sibul, 2 spl. võid, 1 kl. lihaleent või koorekastet, juustu ja riivsaia.

Makaroneid tükeldata ja keeta piimas või vees, millele lisandatud soola, pehmeks. Pannil sulatada või, lisada juurde hakitud sibul ning hakkliha ja kiiresti läbi praadida, lisandades lõpuks ka maitse järgi soola. Makaronid ja liha asetada võitüki vormi kihitumisi, valada lihaleent või kaste üle, riputada peale riivitud juustu, riivsaia ja võitükikesi ning küpsetada ahjus.

MAITSEV KODUSVALMISTATUD MAKSAVORST

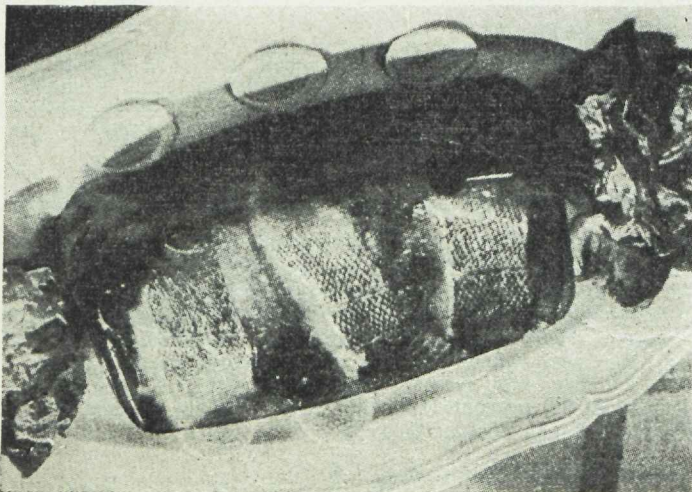
Kupatatud maks ajada 2–3 korda läbi hakkmasina ning lõõruda läbi sõela. Kaalult niisama palju keenud pekki ajada ka läbi hakkmasina või lõikuda väikesteks kuupideks. Maks ja pekk segatakse segi, lisandatakse maitseks soola, peent pipart ja riivitud sibulat. Segu täidetakse seasooltesse (umbes ¾ osa täites), seotakse otsad kinni ja pannakse külma soolase veega kaanega keelale tulele keema. Kui keema tõuseb, tõmmatakse nõu kõrvale ja lastakse kaane all kuumaht pliidiil haududa umbes 1 tund.

SÜLT SUUREST KALAST

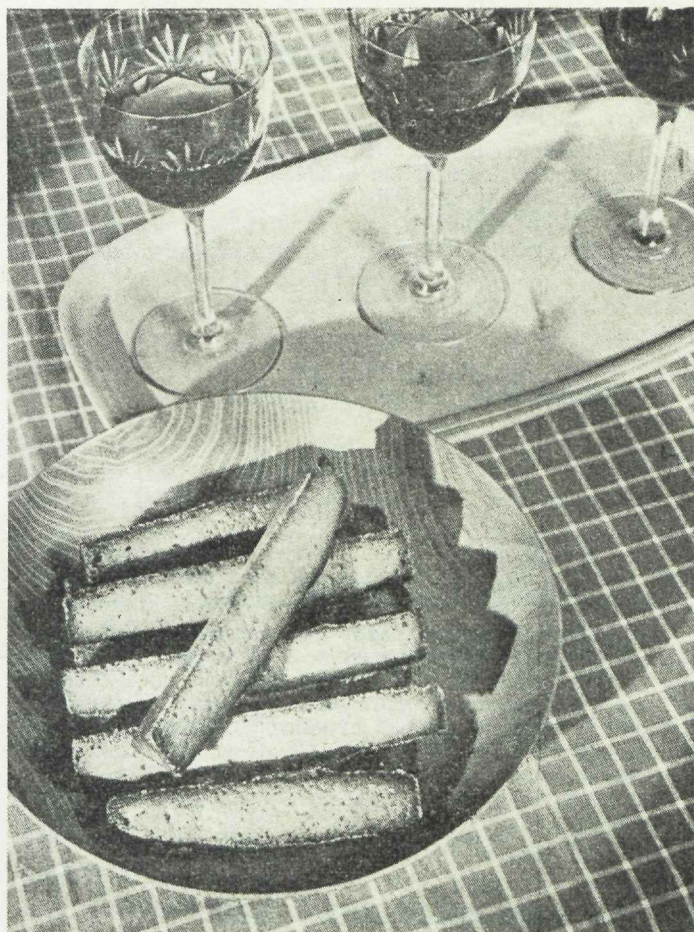
Sudak või mõni teine suure kala puhastada ja lõikuda vajaduse korral, kui pole vastava suurusega nõu, tükkideks. Keeta soolases vees peaaegu pehmeks ja tõsta välja. Leem maitsestada sidrunimahlagaga. Uhele liitrile kalaleemele lisandada kuni 15 lehte kalalüümi, mis külmas vees uhitud, kuivatatud ja väheses keevas kalaleemes sulatatud. Lamedasse vormi valatakse veidi kalaleent ja lastakse kiiresti külmas kohas tarduda. Nüüd asetatakse vormi kurgilõike, marineeritud seeni, keenud porgandiviilukaid ja kalatükid, valatakse ülejäänud, pooljahtunud leem peale ja lastakse jahtuda.

SEARIBIPRAAD

Ilus ribitükk parajas suuruses 2–3 päeva enne praadimist soolata. Kamar tihedalt läbi lõikuda, kontidele sälgud sisse lüüa, asetada pannile, lisandada 1 kl. vett ning panna ahju. Liha tihti vaadata, et ära ei põleks, kasta panniloleva kastmega ning vahetevahel ka ümber pöörata. Soovi korral lisandada lihale ka hakitud sibulaid. Kui praadimisel vesi kahaneb, siis kuuma vett juurde valada. Noore sea ribi küpseb umbes 2–2½ tundi. Süüa vorstide, kartulite või hapukapsastega.

SÜLT SUUREST KALAST

VANILLIPULGAD

JÄNESE-MOORPRAAD

Jänesel tõmmata nahk maha, lüüa pea ja jalad otsast ja puhastada sisikonnast. Sisikonnast on maitsev maks ja süda, millised võib ühes lihaga moorida. Seest puhastamist toimetada ettevaatlikult, et sapp katki ei läheks. Pesta korralikult mitme veega ning asetada üheks ööks kas puhtasse külma vette või nõrka äädikalahusesse. Kestadest katsuda puhastada niipalju kui võimalik. Enne moorimapanekut kuivatada jänes seest ja väljast puhta lapiga ja selg ning reied pikkida soolapekiga, lüüa siis jänes suurteks tükkideks ja moorida pajas või ja rasvaga ümbertringi pruuniks. Nüüd lisandada soola, ½ kl. hapukoort ja keeva vett ning lasta kaane all haududa, lihatuske vahetevahel ümber pöörates. Kui liha pehme, tõsta välja vaagnale. Kastmele lisandada veidi jahu, veel ½ kl. koort ja läbi keeta. Liha tükeldata parajateks tükkideks ning valada kaste üle. Süüa kartulite ja õuntega hautatud punaste kapsastega.

JÄNES KUUES

Mets- või kodujäneseliha vabastada suurematest kontidest ja pikkida soolapekiga. Seejärel rullitakse lihatuskeid 5 min. keedetud kapsalehtedesse. Praetakse ahjus või ja rasvaga, tihti üle valades. Kui pruunistunud, lisatakse juurde veidi keeva vett ja lastakse küpseda. Lõpuks lisatakse kastmele juurde veidi jahu ja hapukoort. Süüa pruunide kartulite ja palukasalatiga.

VERIKAKID

Ained: 1 l verd, ½ l vett, 200 g pekki, 100 g rasva, 2 sibulat, soola, 1 spl. majoraani, rukki- või odrajahu.

Sibul hakitakse ja keedetakse rasvas läbi. Pekk lõigutakse väikesteks kuupideks ja segatakse kõik ülal antud ained, lisandades niipalju jahu, et saab paks taigen. Sõtkuda hästi läbi, veeretada käe vahel ümmargused pallid ning keeta soolases vees 15–20 min. Süüakse soojalt või praetakse viilukatekslõigatuna rasvas üle.

TANGUVORSTID

Ained: 3 l vett, 1 kg läbikasvanud searibi, soola, sibulat, 1 kg tangu, 3–4 spl. majoraani (vorstirohi), seasoolikaid, 1 l verd. Keetmiseks vett ja soola.

Veest ja tangudest valmistatakse puder, millele lisatakse juurde peeneks lõigatud sealiha ja rasvas läbikeedetud sibul. Pehmeks keenud pudrule lisandada maitseained ning veri ja täita puhastatud seasooltesse. Vorstide otsad siduda kinni nõõriga või pista puutikuga. Keeta soolaveses 15–20 min., torgates vahetevahel kahvliga vorstisse, et näha, kas vorst küllalt keenud.

Teie küsite — meie vastame

Lugeja Kuressaares.

1) Vanematel inimestel tekib kohisemine peas veresoonte lubjastumise tagajärjel. Nooremal inimesel on soovitatav hai-guse põhjus arsti juures kindlaks teha. Närvide rahustami-seks võtke balderjanitilku.

2) Liiga rasvase näonaha puhul tarvitage õhtuti järg-mist salvi.

Rp.

Acid. salicylic. 0,5

Sulfur. ppt. 2,0

Vasel. fl. ad. 25,0

Väline

Sügis.

1) Päikese käes pleekinud juuksed tumenevad aja jook-sul ise.

2) Juukseid muudab ruttu rasvaseks liiga sagedane pesi-mine. Soovitatav on juukseid pesta iga kahe nädala tagant.

3) Määrige nägu rasvata Nivea või Ponds kreemiga.

4) Võimlemisharjutus laiate puusade vastu: selili lama-mine, sääred sirged, harjutuspoolne käsi sirgelt kõrval, teine käsi puusas. Siis üks põlv kõverdada üles rinna lähedale, sealt viia kõrvale nii, et põlve väliskülj satub põrandale, ja sirutada siis algasendisse, nii et väliskülj libiseb mööda põ-randat. Vastaspoolset puusa ei tohi tõsta põrandalt. Teha 8—10 korda kummagi jalaga.

5) Normaalgäärt mõõt Teie pikkusele oleks 80—82 sm.

6) Jätke, kui iga päev jalutada pärast päevatööd vähe-malt 1 tund värskes õhus.

7) Teil ei olnud kahjuks märgitud, kui palju olete koolis käinud ning kas soovite edasi õppida keskkoolis, güm-naasiumis, kutsekoolis või ülikoolis, mistõttu ei tea ka soo-vitada.

Tellija Petserimaalt.

1) Elektrilokid juuste kasvu ei soodusta. Üldse on raske juuste väljalangemist arstida, tulemused on väga ebarahulda-vad. Soovitaksime teha vereproovi ja saadud andmetega na-hahaiguste eriarsti poole pöörduda. Ka kõõm võib olla välja-langemise põhjuseks.

2) Kui olete saleda kujuga, siis sobib küll hele kleit. Tüsedamatele oleks nägusam siiski tumedamas värvuses materjal.

3) Muhv ning pikad botikud on küll praegu moes.

Lugeja 1084.

Nahkesemeid puhastatakse bensiini või soendatud pii-maga hõõrudes. Kui kriimustused on läbistanud naha peal-mise pinna, siis ei aita puhastamine, sest see kõrvaldab ainult mustuse.

Lugeja I. L.

1) Vananenud ning kulunud kummipaela pole võimalik uuendada. Tuleb lihtsalt uus pael muretseda.

2) Kodusel teel on raske valmistada korralikke šoko-laadikompvekke, et nad sobiksid ka karbis kinkida.

Vilma ja Lilli.

Soovisite oma monogramme, kuid Teil ei ole märgi-tud kirjas oma nimetähti. Ainult eesnime järgi ei ole võima-lik monogrammi valmistada.

Aastatellija Petserist.

Hollandi mustri- ja köögigarnituuri ei ole võimalik aval-dada, sest sellised esemed pole praegu moes.

L. P. — Tallinn.

Elektrikeeduplaate ei tohi puhastada veega, vaid kui toit on juhtunud üle keema, siis kõrvaldada plekid mõnesse õlisse kastetud lapi abil. Plaadile läinud rasv põleb ise välja järgmisel kuumutamisel.

Naisbürookraat.

Kuna detsembrikuu „Mareti“ sisu oli juba koostatud, siis ei ole võimalik Teie küsimusi siinkohal pikemalt käsitleda. Palume saata oma aadress ja nimi, teeksime seda meeeldi kirjalikult. Samuti palume ära märkida, milliseid mööbliesemeid just soovite tellida.

„MARET“ ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 4.—, 6 kuud kr. 2.15, 3 kuud kr. 1.10. Välismaale aastas kr. 6.—, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel: I kaane seesmine külj kr. 120.—, viimase kaane seesmine külj kr. 100.—, viimase kaane välimine külj kr. 150.—, 1/2 lehekülje sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajale võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vasesügav- ja mitmevärvitrüki lehekülgedel kuulutus ei avaldata. — Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav- ja peatoimetaja: R. Puusepp. Käsitöö-, moe- ja majapidamisosakonna toi-metaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. — Toimetus, talitus, trüki- ja köitekoda: Tartus, Ülikooli 25; telefonid: kontor ja trükikoda 35-20, ärijuht 41-90, peatoimetaja 39-75, pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sissemaks ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

Igal eksemplaril lisana kaasas 16 lk. romaani „Hea, et sa siin oled ...“

„Mareti“ trükk, Tartus, 19. detsembril 1939. a.

• MARIE (Algus lk. 359)

— Erandinimesi tabab enamasti seltskonna viha, vastas Marie mõttlikult.

— Siiski mitte alati, vaidlesin vastu. — Kas te K. A. Hindrey'd teate, kes teatrit arvustab ja „Sädemeid“ toimetab?

— Miks ei tea! Teda tunneb ju kogu linn eesti seltskonna peenima härrana. Seal ta tulebki! näitas Marie härra poole, kel oli must terav habe ja nõõpvälkuvad silmad.

— Jah, ka erandinimene — ilus nagu kurat või õigemini don Juan ja hellitatud naistest ning kogu seltskonnast.

— Ah, mis don Juan, olen näinud teda teatris alati ühe ja sellesama daamiga.

Ka mina olin näinud Hindrey'd kellegi daamiga, kes oli kahvatu nagu läbipaistev vaha ja kelle ilmes oli midagi kurnimat kui meie elu siin. Kes too daam aga oli, seda ei teadnud tookord ja ei tea praegugi. Nagu valge luik kadus ta järsku silmapiirilt ja olen kujutlenud teda meeldetuletustes kuningatütrena, istumas klaasmäel, kuhu pääseb vaid kuld- sel hobusel...

Tuli viimane vaatus ja mul oli tundmus, et me nagu polnudki enam päris võõrad teineteisele — Marie ja mina.

Jaan tuulte pöörises surmas Leena ja vabadus ning kättemaks sõlmusid kohutavaks veretööks. Saali laskus surmvaikus ja vanaperemehe sõnad kostsid mulle mõtetu selgitusena. Nad polnudki mõttetud, kuid Marie oli haaranud mu käsivarre ja hindasin parajasti tema sõnu, mis tulid mu kõrva sosinal, koos kuumaga hingeõhuga:

— Suur armastus peabki surema, nagu suurel ilul pole ruumi siin maailmas!

Tundsini, et ka minus oli ärganud suur armastus.

Noorus armub järsku, nagu tael, mis võtab tuld pismast sädemest.

Me ei lahkunud teatrist aras peenkohtlemises, vaid käsi- käes, — tahtsime olla teineteise lähedal. Me ei viibanud mõtet ega teinud ettepanekut, aga me tee ei läinud sirgelt koju, vaid pöördus Tähe tänava treppide kaudu Vallikraavi ja sealt Toomimäele, kus valitses suur vaikus valgel lumel. Ilm oli külm, aga meil oli soe. Jalutasime kuni Baeri sambani ja istusime sinna kaugesse üksildusse kuuskede varju pingile, kus pimedus võttis meid oma hõlma. Me ei kõnelnud, me ei tahtnud eksitada ümbritsevat vaikus — meie suud sulasid kokku ja tõmbusid tagasi vaid hingamiseks. Avasime mantlite nõõbid ja käed ulatusid mantlite alla teineteise ümber.

— Marie, kogu nädal mõtlesin sinule, sosistasin.

— Johannes, mul on hea sinu juures.

Vajusime pikkadesse suudlustesse ja raekoja kell löi veerandeid. Ei tea, kaua see o'leks kestnud, kui poleks kostnud lähenevaid samme. Kohendusime korralikult istuma ja jäime ootama tulijaid. Läbi pimeduse silm seletas juba eemalt üliõpilasmundri nõõpe ja naise kuju, kes liibus mehe lähedale. Kui kogud jõudsid meieni, peitis Marie järsku näo mu selja taha.

— See on ju meie kooliõpetajanna!

Kuid meid ei märgatudki süvenenud kõneluses. Üliõpilase hääl kõlas kalgina, kui sõnas:

— Ma ei saa sinna midagi parata.

Naise hääl värises ja anus:

— Saša, ma ei armasta ju oma meest! Ära jäta mind...

Rohkem polnud kuulda, lumi krudises, kogud kaugene- sid ja kadusid pimedusse.

— Tead, Johannes, algas Marie, — kui imelik, et just see õpetajanna petab oma meest ja anub armastust teiselt. Ta on koolis kuri kui nõid, karistab valjult iga tüdrukut, keda tabab poistega, ja noomib neidki, kes käivad teatris.

— Eks inimese loomus ole säärane, et teise silmast otsib pinda, aga oma silmas ei näe palkigi! oli mu elu- tark vastus.

Tuulelül liigutas puud ja hakkas vilu — miski oli eksita- nud me idüllil.

Kell oli kaksteist läbi, kui mõõdusime raekojast, tõtates Kivisilla poole. Oõvahid ja voorimehed olid nägijajaks, kui surusime teineteise lähedusse. Keegi aga ei kuulnud, kui kinnitasime sosinal, et meil on hea teineteisega, ja andsime lubaduse, et kohtume juba homme kell 5 Toomimäel.

Jalutasin üksinda veel kaua Marie kodu ees, kuni ülal pimenes aken ja uskusin, et Marie juba magab.

Esimene armastus tegi mu kuidagi ebamääraseks. Kõik- sugu tunded ning tungid vaheldusid segamini ja kogu aeg oli millestki nagu puudu. Rõõmu eksitas rahutus, õppimisse

SUURES VALIKUS

mööbliriideid, ukse- ja aknaeesriideid

RAHVUSLIKUD SEELIKURIIDED

JA LÕNGAD

Igas värvis koi- ja päikeskindlaid

vaiba- ja käsitöö- lõngu

Džuudiriidet lõngadele vastava ruudustikuga

MEIE LÕNGADE MUUGIKOHAD:

VÕRUS, Kreutzwaldi t. 50, A. Pihlak; VILJANDIS, Lossi t. 16, M. Labi; Lossi t. 23, H. Keernik; PÄRNUS, Kalevi t. 41, H. Reimann; PAIDES L. Rastas, telef. 107; PETSERIS S. Martsen; A. Retel, Võru t. 14; TALLINNAS, Lühi- jalg 6, K. Saarse; RAKVERES, Tallinna t. 20, S. Haukka; Lai t. 13, firma „Käsitöö“; NARVAS, Joala t. 26, firma „Kodukäsitöö“; VALGAS, Kesk t. 11, firma „Amro“; TÜRIL A. Rumvolt; PÕLTSAMAAL, Jõgeva t. 10, A. Supp; KARKSI-NUIAS Reile; TAPAL, Pikk t. 12, A. Valsiner; ANTSLAS A. Laas; VAIKE-MAARJAS A. Jürisson; KURESSAARES M. Trey.

Villa- ja värvimistööstus „EKSTRA“

A. Träss

TALLINNAS, S. Tartu mnt. 12

TARTUS, Narva t. 49, telef. 30-07

tõi takistuse hajameelsus ja esmakordselt elus tundsin, et o'lin närviline. Sõprade seltsimehelikkus tülitas ja ema muretsemised vihastasid.

Armastus ei o'lnud nagu allikavesi janunevale kosutuseks, vaid oli ennem palavik, mis rammestab ja mõtlemise teeb ebatervelt ühekülgseks.

Armastus on nagu viin, mis viib meeled segi ja mille järele käivad neelud. Armastus toob magusust verre, aga teeb isekaks ja kinniseks kõige muu vastu — ja seda isekust ei arsti emahool ega apteegirohud.

Meiegi noor armastus kujunes kiindumuseks, mis luges minuteid, et saada jälle kokku. Nooruri pea lööb kihama juba klaasist õllest, kuid armastus on ju kangem viinastki. Elasi- sime joobumusuiimas kevadeni.

Noorte armastus ei karda külma ega tormi. Me jalad olid sageli põlvini lumes, aga käed teineteise põues ja hingeõhk soendamas teineteise nägusid. Nii tundus talv su- vena, sest suudlused vältasid lämbumiseni ja veri kees pala- vikuliselt.

Meie ei kõnelnud kunagi palju, aga aeg kadus kiirelt. Mingi tajumine valdas mõtteid, et sõnad on puised ja puudulised helluste kajastamiseks. Me mõlemad olime vaimustatud Suitsu luulest, kuid mis on armulaulud armastuse enda kõrval!

Inimesed muigavad, kui näevad noorukete armuidüllil talvise looduses. Kuid kust leiab koolipoiss ja koolitüdruk mugava diivani või kaminasesse, kuhu ei ulatuks eksitajate ja kohtumõistjate silmad? Kus on koolitüdrukul buduaar kallima vastuvõtuks, kus koolipoisil kabinet, kuhu keegi kopu- tamata ei tohi sisse astuda? Taevast ja lumine maa ning tal- vine pimedus varjavad noorukesi kõige ustavamalt.

Toomimäe vaikus jäigi meie kohtumiskohaks. Olime leid- nud endile anatoomikumi taga pingi, kuhu ei eksinud ühegi inimese jalg peale meie ja kus maad ümberringi kattis pu- has valge lumivaip. Kord naljatledes lõikasime pingisse oma armastuse vapigi — M. ja J. kuuseokste-pärjas! Kes otsib, küllap leiab selle veel tänagi vanas kõdunenud puus. — Olime suured lapsed ja suured unistajad!

Saime kokku enamasti iga päev ja istusime sel pingil tundide viisi. Kodus leidsime vabandusi külluses; kord olime olnud uisuteel, kord muidu jalutamas, kord sõbra pool, kord raamatuid toomas raamatukogust jne. Me ei tundnud endid süüdi valetamises. Armastuse varjamiseks valetavad kõik, valetavad kooliõpetajad ja valetavad pastoridki, targutasin kord Mariele.

— Võin sulle jutustada naljaka loo pastori armatsemisest, lisandas Marie. — Kord koolis joonistusõpetaja saatis minu ja kaks tüdrukut tooma gipsornamente joonistamiseks. Pidime läbima õpetajatetoa, ja kuna oli tundideaeg, arvasime, et seal ei ole kedagi, ning tormasime rüünaal, koputamata uksest sisse. Ja mis me nägime! — Me pastor ja üks õpetajanna, mõlemad abielus, olid teineteise kaenlas ja suudlesid! Ehmusime nii, et ei osanud vabandadagi, ja jooksime minema. Pastor tõttas järele, noomis valjult, et tormasime sisse koputamata, ja nõudis nähtu kohta vaikimist. Ta ainuke vabandav lause oli: „Elu toob enesega kaasa niimõnedki katsumised ja inimene on juba kord ekslik!“

Ei meie — Marie ja mina — osanud tookord veel mõista, kui palju elu toob enesega kaasa katsumisi ja kui ekslik on inimene; meie armastus oli ju puhas idüll!

Aga see lumega kaitsitud vabaõhu-idüll ei saanud kesta igavesti, sest saabus kevad, õhtud läksid valgeks, õhk soojaks ja kõnniteed kuivaks ning me üksildusse leidsid tee teisedki paarikesed.

Tol ajal polnud Toomimägi hüljatud nagu nüüd, vaid tuhanded inimesed liikusid ilusail õhtuil seal Tartu flirtimise peareenil. Paviljon, mis asetseb ülikooli raamatukogu läheduses, kiratseb nüüd ja harva mõni üksik möödakäija joob seal pudelikese limonaadi. Siis kees seal alati rõõmus ja rikas e.ü. Istus seal peamiselt saksa korporante ja nendega kõrvuti palju teisi härrasid: suuräriride kadaklikke poeselle, mundris riigiametnikke ja ohvitseri. Eestlasigi jäi seal kohvi. Lumivalge habemega Hugo Treffnergi käis sinna varakevadel, ümbritsetud Puškini gümnaasiumi tüdrukuist, kellele ostis šokolaadi. See kummaline koolimees oli neile tütarlastele usuõpetajaks ja sõidutas neid kahe hobuse voorimeestega, viis kino „Illusiooni“ kivisilla juures ja oli üldse kõigiti hea kuldonkel.

Peaallee Baeri ausambast kuni tähetornini liikusid hilisööni vene üliõpilased, ametnikud, koolipoisid, koolitüdrukud, kontoripreilid, müüjannad, õmblejannad, suvitama tulnud junkrud ja mitmesuguste suvikuruste kursandid. Mäletan üht mundris merekooliõpilast keerlemas seal kord kogu suve, nii et rahvas ristis ta „ratsa-mereväe ohvitseriks“.

Noored ohvitserid tulid sõjakoolidest ja näitasid kodulinna rahvale oma säravaid mundreid ning korsetti tõmmatud kangestunud sirgjoone noblessi. Mäletan, kuidas seal jalutus nooruke Rossländer saleda podporutšikuna ja kuidas koolivennad imetlesid ta keisrikuube. Mäletan, kuidas pärastine õnnetu kindral Kork sammus tõsisusse tardunud ja kuidas kolonelid Pulk ja Kukk olid sirded nagu valatud.

Too peaallee oli silmategemise corsoks ja tutvuste loomiseks, kuid küpsed tutvused tõmbusid karest kõrvale vaikesete pinkidele, kust sosistamised ja ohked kostsid koiduni.

Nii kadus kevade saabudes meie idülliline vaikne rahu ja ühel kohtumisel ütleski Marie:

— Johannes, meie ei ole enam üksik, sada silma näeb meid.

Tõepoolest, tundsin, et idüllilisele astub naeruväärsus, kui pead igal sammul jahmuma ja iga möödajalutaja puhul kohenduma, — vaat, juhtub tulema mõni kooliõpetajagi!

Küll olime suurepärased lapsed oma romantikas: ma lõikasin noaga sügava risti nimetähtedele ja siis läksime otsima uut õnnepesa Tähtvere parki.

Maailm on õel armastusele ja peab kaduma eemale ta silmade alt. Kas on linnukesel muret või loomakesel sellist vaeva, kui tuleb kevad neid katsuma!

Kuid Tähtvere park oli lage ja lame, rohi tallatud ja täis jäänuseid, pabereid ja klaasikilde rahvahulkadelt, kes püüa-päeviti kogunes sinna tantsima ja ringmänge laulma lõõtsmoonika saatel.

Ei meeldinud meile seal ja püüdsime leida vaiksemat, idüllilisemat pesa kaugel üle raudtee Tähtvere metsas. Kuid tee sinna oli pikk ja polnud võimalik alati nii kaugele minna. Too noaga lõigatud rist Toomimäe pingi nimetähtedele saigi matusemärgiks me noorusarmastuse romantikale, sest kohtumised kujunesid nüüd sageli vaid sihituks ringikäimisteks. Kevad oli kandnud inimesi kõikjale ja soojus külvanud pattu nende verre. Kui mitu korda oma metsaskäikudel nägime armatsejaid põõsatukkades säärastena, et tundsi häbi ja punastusime.

Aga kevad kuumendas meidki, me ei löönud enam silmi maha suudlusteuimas, vaid püüdsime pilkudega tungida süga-

vale teineteisesse. Tundsi, et meis tekkisid mingid tunnete puudujäägid ja rahutused millegi rohkema järele.

Kevad, miks oled nagu joomar, kes ei hooli ei karskusest ega kasinusest?

Koolid suleti ja meile jäid vaid mõned päevad olla koos. Marie pidid vanematega sõitma suveks Pärnu ja mina püüdsin leida teenistust. Polnud selge, kas minna tunniandjana maale või leida linnas mõni koht.

Valisime jumalagajatuks ühe argipäevaõhtu ja jalutasime linnast võimalikult kaugele välja Tähtvere metsa. Oli haruldaseks soe ja ilus, maa hingas kuumust ja metsaalune lokkas õitest. Päike loojus ja pimedik laskus pehmelt me ümber.

— Johannes, mul on täna palju aega, lausus Marie, — ütlesin kodus, et lähen sünnipäevale.

Ta võttis metsa alt õie, seadis mulle nõõpauku ja vallatles poolnaerdes:

— Kingin sulle, sest nüüd ju oled sina see sünnipäevalaps!

Mind valdas mingi härdus ja laususin tõsinedes:

— Mul ongi täna sünnipäev!

— Johannes, sa teed nalja!

— Ei, tõsiselt, mul on täna sünnipäev.

Marie oli õnnetu:

— Miks ei ütelnud sa seda mulle varem? Oleksin tahtnud sulle midagi kinkida. Ja nüüd mul pole mitte midagi!

— Ah, mis tühjust rääkida! Meie peres polegi sünnipäevad pidupäevad, neid ei tuletata meeldegi.

Marie vaatles mind heldinult, silitas mu juukseid ja tõmbus lähemale:

— Kallis, kuidas mind sünnipäevadel poputatakse ja sulle pole mõelnud keegi. Ei, Johannes, tahan sulle midagi kinkida selle päeva puhul.

Ta tõmbas dekolteest välja kuldkaupli ja võttis sealt oma pisikesed näopiidi ning surus selle mu põue.

— Hoi seda alati oma südame ligi ja ära unusta mind!

Ta kaisutas ja suudles mind sellise kuumusega, nagu polnud teinud kunagi varem.

Mu näppude vahele puutus ta väike kapslike. Võtsin taskust tükikesse paberit, kirjutasin sellele mõned sõnad ning laususin:

— Mul pole näopilti, kuid tahan, et kannad seda paari sõnagi kaasas endaga. Panin paberi kapslisse ja mu pilk langes ta rinnale.

— Marie, luba, et panen oma käega selle su südame juurde.

Ta lamas mu süleluses ja mu käsi libises dekolteesse, eksles ta rindade kõrgendikel ja peatus kiirelt-kiirelt tukseval südamel. Vajutasin ta suule metsiku suudluse ja ma ei teadnud enam, mis tegin.

Oi, käsi, kus sa eksled! Oi, käsi, sa ei anna enam aru, mis teed!

— Johannes, sa oled hull! ärkas Marie kiusatusest ja püüdis end vabastada.

Kuid surusin ta veelgi lähemale endale. Marie hääles tundus palumist ja võitlemistahet ühtlasi, kui sosistas:

— Johannes, ei tohi, Johannes ma ei taha nii!

Ta heitles iseenda ja minuga. Saanud end lahti rabelda, ta suurenenud silmaterades süttis hetkeline leek. Siis sai ta võidu endast ja minust ning lausus juba hoopis rahulisemalt:

— Johannes, sa oled tõesti hull!

— Marie, kallis, ära ole mulle kuri! tõttasin paluma.

— Luba, et oled nüüd mõistlik, vastas Marie, ja näinud, et nüüd tõesti püüdsin olla mõistlik, võttis mu käre, silitas mu pead ja jätkas hellalt:

— Armas poiss, miks tahame olla nii nagu kõik teised? Kas ongi õnn veel õnn, kui juba käes! Ärme teeme kevadet sügiseks!

Vaikisin ja hoidsin silmad maas.

Marie istus mu kõrvale murule, võttis mu pea sülle ja sosistas:

— Jätame endile midagi ka sügiseks...

Tundsin, et ta oli minust parem ja targem. Ta ei pilanud, vaid kasvatas õnne. Temagi põles ihas, kuid valitses end, mina aga põlesin pimedas haarajana. Ei osanud ma mõelda, et tütarlaps tahab õitseda ka vaid õitsemise rõõmuks!

Kuid nüüd suudlesin Mariet, polnud minus enam jälgegi endisest ihast ja ma tunnistasin siiralt:

— Marie, sa tegid mu paremaks!

Kogu tee koju vaikisime. Jumalagajatul leppisime kokku, et ei kirjuta teineteisele, sest Marie arvas: „Egas kirjad suuda edasi anda tunnete tõelist soojust!“

Sammudes juba üksinda, kõlas mu kõrvus Marie hääle ja mõttes kordasin ta viimseid sõnu ikka ja jälle:

„Mu armas, nägemiseni esimesel augustil kell viis Toomimäel endisel pingil.“

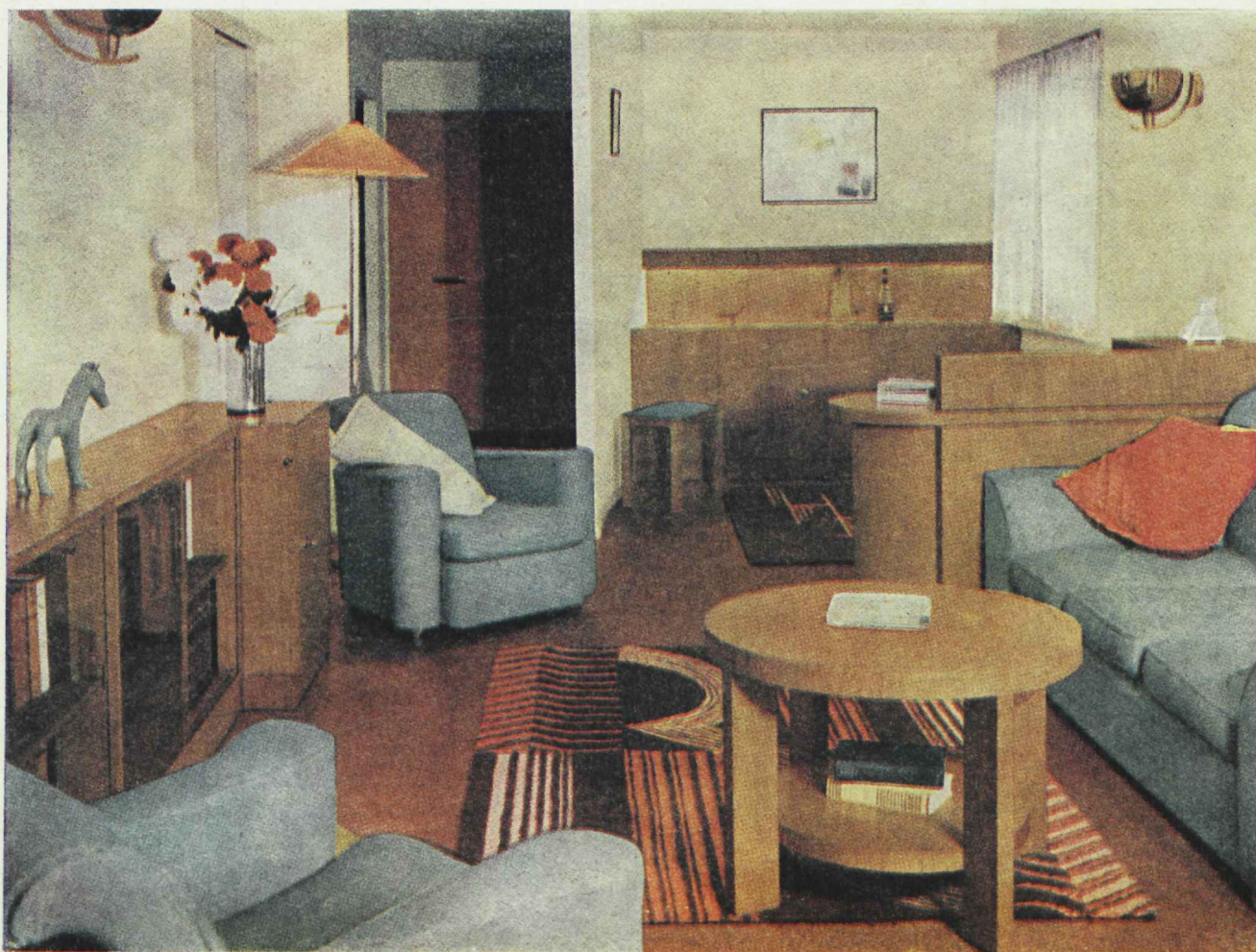
MOODNE ELUTUBA

KÖRVAL

Mugav istenurk moodsast elutoast. Nurgadiivan on ümbritsetud heledast poleeritud kasest valmistatud kappide või riulitega.

ALL

Moodne elutuba, mis sisustatud heledast tammest ning ühevärvilise riidega kaetud polstermööbliga. Tuba on jaotatud maitsekalt mööbli asetamise teel kaheks: elu- ja söögitoaks. Viimases asetsevad vastastikku kaks madalat nõudekappi ning nende vahele on võimalus asetada söögilaud. Moodsale diivanile vastasseinas asub mitmesuguse jaotusega madal raamatukapp. Madalat ümmargust lauda võib kasutada väga hästi nii söögi- kui ka diivanilauana.

Maret

Naiste ja kodude kuukiri x x x Tartus, Ülikooli 25.

KALLID LUGEJAD!

On väga tähtis, et meie kõik teatava ajavahemiku järel rahulikult oma mõttes selle veel kord uuesti läbi kaalume, mille oleme aja jooksul jätnud oma selja taha, ja siis endalt küsime: kas oli see õige, mis me tegime, ja kas oli sellel ilus ja positiivne mõte ja eesmärk?

Teil, meie kallid lugejad, ja ka meil on täna selline järelemõtlik päev, millest me ei taha vaikides mööda minna. Käesoleva numbriga jätab „MARET“ seljataha viis aastat ja Teie olete seejuures sammunud tihedasti ning vaprast meie kõrval.

Meil on veel selgesti meeles päev, kui „MARET“, suur hirm südames, oma esimese numbriga astus Teie ette, et Teilt paluda lahkesti luba edaspidiseks astumiseks igal kuul Teie mugavatesse ja sõbralikkusesse kodudesse. Siis ei tundnud Teie „MAREIT“ üldse – ja kui kergesti oleksite võinud lükata selle palve tagasi!

Täna aga võime õnnelikkudena Teid kõiki südamest tänada selle usalduse ja poolehoiu eest, mis meile osaks on saanud, et sellest väikesest algatusest, millele Teie kõik nii sõbralikult vastu tulite, võis võrsuda Eesti suurem ja tooniandvam kodude ja naiste kuukiri.

Kõik armsad sõnad, mida Teie meile kirjutate, ja hulk nõuotsivaid küsimusi, mis meile iga päev saabub, on selgeks tõendiks, kuivõrd õige oli „MARETI“ rajamise mõte. Praegune kiire elutempo ja eriti veel nüüdne erakorraline aeg, kus palju rahvaid on kistud sõtta, nõuab ühist sõpra, kelle poole pöörduda kõigi oma muredega.

Sellisenä on mõeldud „MARET“ kui ajakiri, mis Teid, armsad lugejad, ühendab suureks ja ilusaks pereks ning Teile iga oma numbriga tahab näidata, et ta on teinud Teile nende inimeste poolt, kes on Teie teenistuses igas asjas ja iga tund, ta tahab Teid aidata, Teie elu kujundada ilusamaks, vabamaks ja muretumaks. täita kõiki Teie soove ja rahuldada Teie huvialasid.

Ja kui me ühes Teiega täna tagasi vaatame möödunud ajale, siis võime rõõmsalt kinnitada, et kõik ilusad soovid ja tahtmised on seni jumalikult täidunud: me ühine ja suur pere on iga päevaga kasvanud ning iga uus, kes on juurde tulnud, on liitunud meiega truult. Me võime ühiselt palju, kui hoiame kokku! Selle väikese juubeli puhul surume Teil kõigil, armsad lugejad, südamlilikult kätt ja loodame Teid kõiki jälle kohata kuuenda aasta-käigu lähel.

Nüüd aga kõigile lõbusaid jõulupühi ja õnneliku uut aastat!

Maret

Viimne aeg on tellida 1940. aastaks

Eesti suurem ja tooniandvam naiste ja kodude kuukiri

Maret

SOODUSTATUD KIIRTELLIMISHINNAGA KR. 3.60

Soodustatud kiirtellimishind on maksev kuni 1. jaanuarini 1940. a.

Tärist seda maksab aastatellimine kr. 4.—

Soodustatud hinnaga kiirtellimisi võtab vastu ainult Kirjastus „MARETI“ talitus, Tartus, Ulikooli tän. nr. 25. Need tellijad, kes elunevad väljaspool Tartut, peavad kiirtellimishinna (kr. 3.60 maksmata posti jooksva arve kaardiga lähemas postiasutises meie posti jooksvale arvele nr. 22-01. Vastav posti jooksva arve kaart on kaasas olnud „Maretiga“ nr. 10 ja nr. 11. Kellel „Maret“ 1940. a. on juba tellitud, see andku kaart edasi oma tuttavale ja sõbrale. Kes aga on kaardi ära kaotanud, see saab seda osta igast postiasutisest ühe sendi eest.

KÕIK KIIRTELLIJAD,

kes saadavad oma kiirtellimisraha kr. 3.60 kuni 1. jaanuarini 1940. aastani ära,

SAAVAD TASUTA KR. 1.— EEST KIRJANDUST,

mis saadetakse väljaspool Tartut elunevatele tellijatele 1 nädala jooksul pärast tellimise saabumist posti kaudu tasuta kätte. Kontorist tellijad saavad kohe kaasa.

Kõigile tellijaile (kaasa arvatud ka kõik kiirtellijad) on veel palju väärtuslikke kinge:

1. Singeri õmblusmasin (jalaga)	18. 1/2 tosinat roostevabu nuge
2. Lõuna-serviis 6 inimesele	19. 3 lillevaasi
3. Kohviserviis 12 inimesele	20. 5 „Mareti“ aastakäigu tasuta köitmist iluköites
4. Vekkimisaparaat	21. 5 „Mareti“ „ „ „ kalin. gürköites
5. 1/2 tosinat hõbeteelusikaid	22. 5 „Mareti“ „ „ „ pool-nahkköites
6. 3 hõbesuhkrulusikat	23. 10 eks. „Naine arsti luubi all“
7. 3 hõbekoogilabidat	24. 10 aastatellimist ajakirja „Vallatu Magasini“ peale
8. 1/2 tosinat roostevabu teelusikaid	25. 10 eks. A. Lyttkensi romaani „Mida meie kõik igatseme“
9. 1 külalisraamat.	26. 5 eks. Pearl S. Bucki romaani „EMA“
10. 1 hakkmasin	27. 5 „Armastusromaanide sarja“ (à 6 romaani) iluköites.
11. 1 siidkleidiriie	28. 50 eks. „Mareti“ kalendrit 1940
12. 1 villane kleidiriie	
13. 1 elektritriikraud	
14. 1 lauakell („Elektro Boy“)	
15. 2 serviisi kausse	
16. 1/2 tosinat roostevabu supilusikaid	
17. 1/2 „ „ kahvleid	

Uuel aastal — uus armastusromaan. Uued tellijad saavad lisaromaani „Hea, et sa siin oled“ alguspögnad tasuta iärel.

Seepärast rutake
„Mareti“ kiirtellimisega!

Kirjastus „MARETI“

Tartus, Ulikooli tn. 25. Postkast 22.
Posti jooksev arve nr. 22-01.
Telefonid: 35-20, 39-75 ja 41-90.

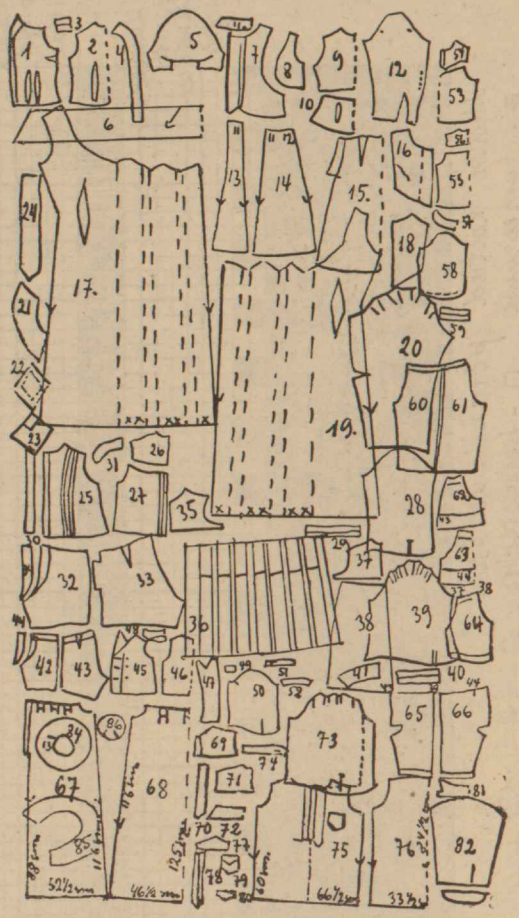
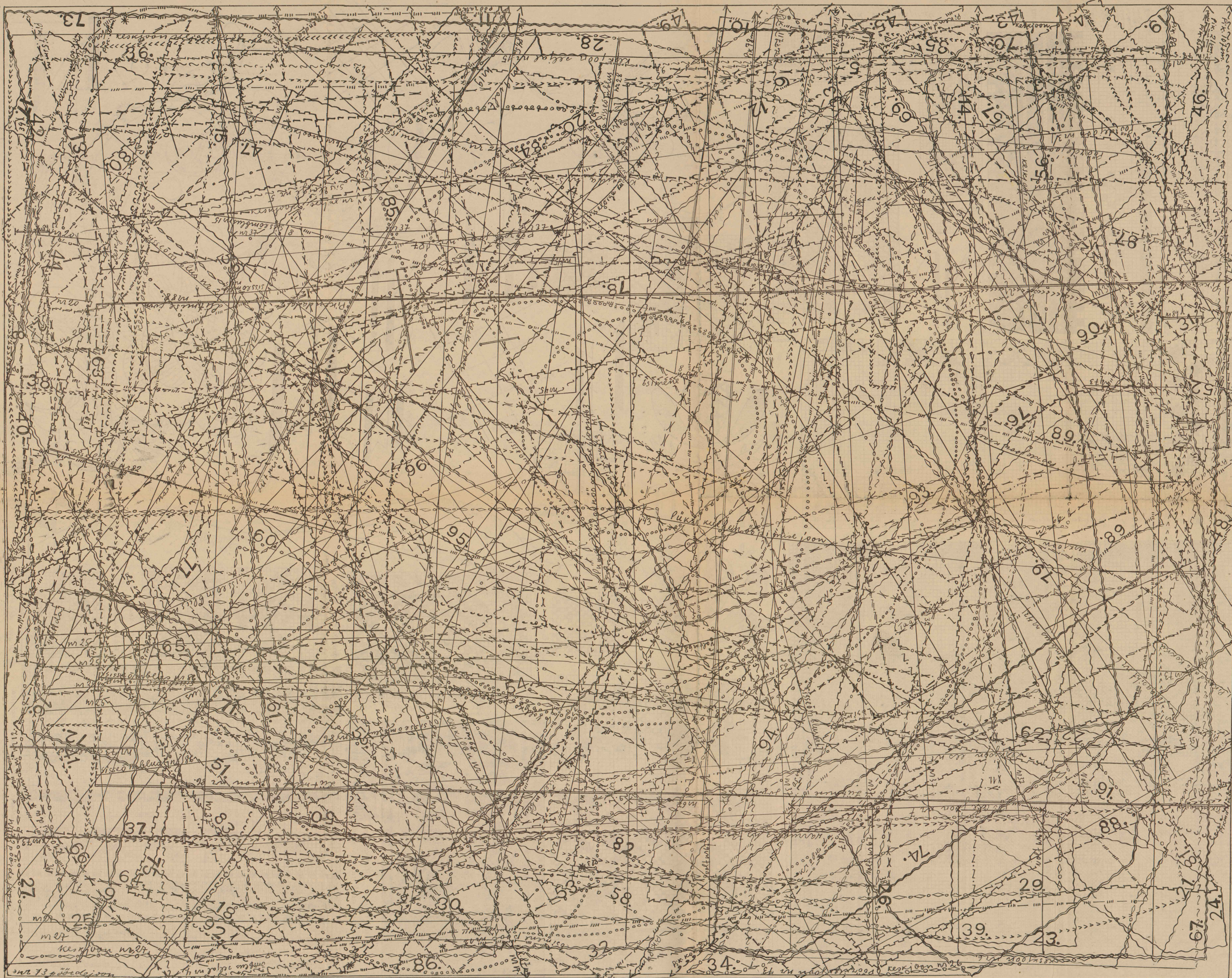
Ilmus müügile suure jõulu- ja talvenumbrina

Vallatu Magasin nr. 14

EESTI KÕIGE SUUREMA LEVIKUGA HUVITAV JA NÄGUS MAGASIN-AJAKIRI

112 lk. • Müügil kõigis raamatukauplustes ja ajalehekioskites. • Hind endiselt 50 senti.

AR ESTI RAHMUS-RAAMATUKOGU

Maret

Naiste ja kodude kuukiri
DETSEMBRIKU MUSTRI- JA LÖIKELEHT 1939. A.

- Lõige I.** Piuus, moepilt nr. 4, rinnam. 88 sm.
1. Eritükk
 2. Selg
 3. Krae
 4. Reväär
 5. Varrukas
 6. Sees
- Lõige II.** Kleit, moepilt nr. 8, rinnam. 96 sm.
7. Keskmine tükk
 8. Kälgitükk
 9. Selg
 10. Seljaroos
 11. Krae
 12. Varrukas
 13. Keskmine eistükk
 14. Kälgitükk
 15. Tagalaid
- Lõige III.** Kleit nr. 518, rinnam. 92 sm.
16. Eritükk passe
 17. Eistükk
 18. Seljatuksi passe
 19. Tagalaid
 20. Varrukas
 21. Krae
 22. Taskud
 24. Vöö
- Lõige IV.** Poisi ülikond nr. 531, 3-4-a.
25. Kinnise eistükk
 26. Seljapasse
 27. Selg
 28. Varrukas
 29. Manset
 30. Nööpsugulär
 31. Krae
 32. Püksi eispool
 33. Tagapool
 34. Kinnise sär
- Lõige V.** Tütarlapse kleit nr. 532, 3-4-a.
35. Eispasse
 36. Seljapasse
 37. Eistükk
 38. Selg
 39. Varrukas
 40. Manset
 41. Krae
- Lõige VI.** Poisi ülikond nr. 533, 3-6-a.
42. Püksi eispool
 43. Tagapool
 44. Kinnise sär
 45. Piuusi eistükk
 46. Selg
 47. Reväär
 48. Krae
 49. Taskuklapp
 50. Varrukas
 51. 52. Manset
- Lõige VII.** Magamisülik nr. 534, 10-a. tütarlapsele.
53. Eritükk
 54. Eispasse
 55. Selg
 56. Seljapasse
 57. Krae
 58. Varrukas
 59. Manset
 60. Püksi eispool
 61. Püksi tagapool (hina)
- Lõige VIII.** Magamisülik nr. 536, 1-2-a. lapsele.
62. Piuusi eistükk
 63. Selg
 64. Varrukas
 65. Püksi eispool
 66. Tagapool
- Lõige IX.** Mehe üüär nr. 548, krae 40-41.
67. Eritükk
 68. Selg
 69. Eispasse
 70. Nööpsugulär
 71. Seljapasse
 72. Krae
 73. Varrukas
 74. Manset
- Lõige X.** Sportisärk nr. 549, krae 37 sm.
75. Eispool
 76. Selg
 77. Seljapasse
 78. Nööpsugulär
 79. Taskud
 80. Taskuklapp
 81. Krae
 82. Varrukas
 83. Manset
- Lõige XI.** Kübar viidist ja sametist, pilt nr. 9.
84. Ala viidist
 85. Alumine sär sametist
 86. Põhi viidist
- Lõige XII.** Mehe aluspüksid nr. 550.
87. Püksi eispool (hina)
 88. Püksi tagapool (hina)
 89. Varru
- Lõige XIII.** Kootud jakk, rinnam. 88 sm.
90. Eritükk
 91. Selg
 92. Varrukas
- Lõige XIV.** Pällover 4-5-a. tütarlapsele.
93. Ventosa
 94. Eritükk
 95. Selg
 96. Varrukas

Mustrilehel asuvad:

1. Muster tikitud sobvapadjale.
2. Muster kootud valmale.
3. Musterid sportisärvetetele ja kinnastele.
4. Muster riiehuuka valmale.
5. Muster hõngulindud voodipesupillile.
6. Tööproov pitsikandjaga liiale.
7. Skeem püksiepitseerimisele.
8. Tikitud muster akseeristetele ja padjale.
9. Monogramme.

